

CAMBRA DE COMERÇ
INDUSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA

I N F O R M E
e c o n ò m i c
2 0 0 5

n ú m e r o

11

INFORME
econòmic
2005

CAMBRA DE COMERÇ
INDÚSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA

NOTA PRELIMINAR

D'acord amb l'article 16 de la Llei de creació de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra, de 3 de setembre de 1993, la Cambra està obligada a elaborar, publicar i trametre anyalment al Govern un informe econòmic descriptiu de l'evolució i de les perspectives de les activitats econòmiques en el territori andorrà.

En la preparació i recollida de dades que figuren en aquest informe hi han contribuït les empreses que col·laboren amb la Cambra responent les enquestes de conjuntura periòdiques, així com el Govern, els comuns i altres institucions i associacions empresarials que, amb la seva aportació d'informació, possibiliten i faciliten la nostra tasca. A tots ells, els expressem el nostre agraïment, amb la confiança que aquest treball sigui d'utilitat per al coneixement de la realitat econòmica del nostre país.

PRESENTACIÓ

En l'Informe de 2004 posàvem en relleu un fet històric: aquell any l'economia mundial havia registrat la taxa de creixement més gran des de 1976. El 2005 ha continuat aquesta expansió, després d'un cicle en aquest sentit al llarg de quatre anys. L'economia mundial ha crescut un 4,8%, segons les estimacions del Fons Monetari Internacional, unes dècimes per sota del 5,3% de l'any anterior, però per sobre del 4,0% de la tendència històrica. Aquesta moderació suau del ritme de creixement mundial ha estat generalitzada a totes les grans àrees geogràfiques, però ha tingut intensitats diferents. Els motors de l'economia mundial han continuat sent els països asiàtics industrialitzats, especialment la Xina i l'Índia, i també els EUA. Els països de l'Orient Mitjà, afavorits per l'alça del preu del petroli, han accelerat l'expansió, mentre que a la zona d'Amèrica Llatina ha passat a l'inrevés.

La zona que ha tingut un comportament pitjor ha estat la zona euro. L'economia europea ha tingut un creixement pitjor del que s'esperava i més modest encara que el de l'any anterior. El creixement del PIB ha estat de l'1,4%, davant de l'1,8% de 2004. El que ha marcat aquest afebliment ha estat la demanda interna i, dins d'aquesta, el consum privat.

Aquest impuls menor de l'economia mundial ha tingut com a conseqüència una desacceleració del creixement del comerç mundial, el qual ha augmentat un 7,3% en contrast amb el 10,4% de 2004. Malgrat el lleuger alentiment de la demanda mundial, els preus del petroli han continuat i accentuat la tendència alcista que van començar a finals de 2002; l'augment mitjà del preu del petroli ha estat del 43,0%. Aquest factor constitueix la principal amenaça per a la continuïtat de l'expansió mundial. Aquesta alça del preu del petroli és fruit d'un conjunt de factors: el fort increment de la demanda xinesa, les destruccions de l'huracà Katrina al Golf de Mèxic, el terrorisme associat a la guerra de l'Iraq, les incerteses a l'Aràbia Saudita i les decisions de països com Veneçuela.

L'increment del preu del petroli ha repercutit moderadament en l'evolució alcista de les taxes d'inflació d'alguns països desenvolupats. El temor al descontrol de la inflació ha portat la Reserva Federal dels EUA a retocar a l'alça els tipus d'interès, d'una forma continuada al llarg

de l'any: del 2,25% ha passat al 4,25%. A finals d'any també s'ha afegit a aquesta tendència el Banc Central Europeu, després de molt de temps d'estabilitat dels tipus d'interès a la zona euro.

Les nostres economies veïnes, França i Espanya, amb les quals està molt lligada l'economia andorrana, han tingut un comportament dispar. França ha alentit la seva recuperació de l'any anterior: el 2004 va créixer un 2,1%, però el 2005 únicament ha crescut un 1,4%. Espanya, en canvi, amb taxes bastant més positives, ha passat del 3,1% de l'any 2004 al 3,4% el 2005.

L'Informe de 2004 posava en relleu que malgrat el bon resultat global de l'economia andorrana, amb un creixement del PIB de l'entorn del 4%, el clima empresarial, reflectit en les respostes de les empreses a les enquestes de la Cambra, era més aviat pessimista, especialment en els dos grans sectors de la nostra economia: el comerç minorista i l'hoteleria. El bon resultat d'aquell any es basava, especialment, en el sector de la construcció, en la indústria, en el sector financer i en una bona temporada d'esquí. Enguany el clima empresarial ha estat, al llarg de l'any, àmpliament negatiu, i els resultats quantitatius diuen que l'opinió empresarial reflecteix plenament la realitat i que, en tot cas, s'hi avança.

La Cambra estima que el creixement del producte interior brut del Principat ha estat de l'entorn d'un 2%, una taxa que constitueix aproximadament la meitat de la de l'any anterior. Aquesta xifra és lleugerament superior a la de la zona euro i a la de França, però clarament inferior a la d'Espanya. Aquesta forta desacceleració del creixement de l'economia andorrana posa de manifest que té problemes, procedents bàsicament de la demanda externa i, en conseqüència, centrats en els sectors d'activitat que en viuen, l'hoteleria i gran part del comerç minorista. Per contra, hi continua havent sectors que han tingut una bona evolució. És el cas de la construcció, que ha treballat intensament durant tot l'any, especialment en l'edificació residencial. També ha tingut una bona evolució la indústria, inclosa la del tabac. El sector financer ha obtingut també uns bons resultats: creixement de dipòsits, inversió creditícia i beneficis. I finalment, les estacions d'esquí han fet una bona temporada, encara que no brillant per la competència més important de les estacions dels països veïns. >

Aquest modest resultat global queda reflectit també en indicadors parcials quantitius, com per exemple la desacceleració del creixement de l'ocupació assalariada (3,2%), la de les importacions (2,2%), la del consum d'energia elèctrica (0,7%), o bé la reducció d'altres indicadors com l'entrada de turistes (-13,4%), la d'excursionistes (-2,8%), la de vehicles (-3,6%) o bé la disminució del tràfic telefònic (-2,9%). Per la part positiva només es pot destacar el creixement del crèdit bancari (26,0%), possiblement impulsat pel sector residencial, i la matriculació de vehicles, tant industrials (13,1%) com de turisme (4,8%).

El sector públic ha tingut, en conjunt, un paper expansiu com ja va fer l'any 2004. La inversió del Govern ha registrat un fort increment, superior al de l'any anterior, i també les despeses de funcionament han crescut força significativament, encara que menys que el 2004. Aquesta evolució ha contribuït a moderar el creixement global de les despeses financeres, però no ha estat suficient per frenar l'augment del dèficit públic del Govern, atès que els ingressos públics també s'han desaccelerat. L'augment de les despeses de funcionament dels comuns i de les d'inversió també ha estat positiu. En conjunt el sector públic andorrà ha contribuït a frenar l'alentiment que altres sectors han comportat per a l'economia andorrana.

L'evolució dels dos sectors bàsics de l'economia andorrana –hoteleria i comerç– justifica un comentari especial. En conjunt tots dos sectors no han anat bé, amb modestes excepcions. Aquest comportament, accentuat en el 2005, s'arrossega com a mínim des del 2004.

El sector de l'hoteleria es veu afectat per l'afebliment continuat de l'entrada de visitants i enguany per una forta disminució, que afecta a tots els orígens. A més, cal afegir-hi que els turistes, els que pernocten, passen a Andorra un nombre mitjà de nits cada vegada més baix. Evidentment, els hotels i restaurants se'n ressenten. En aquests anys ha augmentat l'oferta, però potser s'ha invertit poc en qualitat. Malgrat els esforços de les estacions de neu per millorar l'oferta d'esquí, no s'acaba de trobar el punt per fer més atractiu el nostre país.

En el comerç minorista trobem molt poques branques que hagin evolucionat positivament; és el cas dels articles per a la llar (mobles, aparells d'enllumenat, manufactures de vidre, catifes, etc.); els articles de salut

(farmàcia); el tabac; articles de joieria i rellotgeria, i els objectes d'art i d'edició. Totes les altres branques han tingut resultats o molt pobres o clarament negatius; així ha passat amb tot el comerç alimentari, excepte el d'olis i sucre per circumstàncies especials, amb els productes fotogràfics, la confecció, els aparells elèctrics i electrònics, l'òptica i els aparells de fotografia, la perfumeria, etc. Aquesta evolució està relacionada amb la tendència esmentada d'entrada de visitants. Però també cal reflexionar sobre si hem de pensar a introduir en el nostre comerç millores d'oferta i qualitat per fer-lo més atractiu als potencials compradors.

Voldria afegir un altre comentari arran de l'evolució de la nostra demanda externa, reflectida en el comportament del comerç exterior andorrà i en el nombre i origen dels nostres visitants. Any rere any s'accentua la dependència de l'economia andorrana d'un dels nostres veïns, Espanya. Cada cop les importacions provenen més d'aquest país i cada cop les exportacions andorranes tenen més la mateixa destinació. I el mateix comportament es detecta en l'origen dels visitants.

En relació amb les perspectives per a l'any 2006, cal dir que els organismes econòmics mundials fan previsions positives. Esperen la continuïtat de la forta expansió mundial que ha caracteritzat els tres últims anys, amb taxes superiors al 4,0% de la mitjana històrica. No s'esperen canvis en el comportament geogràfic passat; les economies avançades faran de motor i les economies en desenvolupament s'alentiran, però continuaran creixent per sobre de les primeres. El continent asiàtic i els EUA seran els motors d'aquesta continuïtat del llarg cicle expansiu. L'economia europea serà l'àrea més alentida de totes. En canvi, l'economia que té més lligams amb Andorra –comerç exterior i turisme– serà de les més expansives d'Europa. Com a conseqüència d'aquest alt nivell d'activitat, s'espera un creixement més accentuat del comerç mundial i també una pressió inflacionista més forta, especialment sobre el preu del petroli. Continuaran, per tant, tant en la zona euro com en la zona dòlar, les revisions a l'alça dels tipus d'interès. Els mesos transcorreguts de 2006 confirmen que aquestes perspectives seran una realitat.

Pel que fa a l'economia andorrana, les expectatives de les empreses apunten cap a la continuïtat de la debilitat del creixement econòmic del país. Les empreses preveuen un estancament de la xifra de negocis al sector industrial i a

l'hoteleria, i uns resultats encara força mediocres en el sector comercial. L'evolució dels principals indicadors d'activitat disponibles per als primers mesos de l'any mostra una evolució modesta i similar a la de l'exercici anterior. Aquest és el cas que reflecteixen el nombre d'assalariats i les importacions de mercaderies, o pitjor encara, el nombre de visitants i les matriculacions de turismes. En resum, es pot dir que les perspectives per a l'any 2006 són de continuïtat de l'evolució afeblida de l'activitat econòmica global, motivada pel perllongament de la situació de debilitat en els sectors hotel·ler i comercial, a la qual s'hi està sumant la pèrdua de vigor de la construcció, després d'un llarg cicle expansiu.

Com sempre i per concloure, vull expressar l'agraïment personal i de la Cambra a totes les institucions, empreses i persones que després d'onze anys fan possible aquest informe. En primer lloc, l'agraïment a moltíssimes empreses que donen a la Cambra la seva opinió; en segon lloc, al Govern i als comuns que faciliten a la Cambra informació valuosa que aquesta recopila i interpreta; en tercer lloc, a les institucions i associacions que també faciliten informació; i finalment, als tècnics interns i externs que hi donen la forma definitiva.

Francesc Pallàs Viladomat

President

ÍNDEX

L'ENTORN EXTERIOR DE L'ECONOMIA ANDORRANA

10 10 10 15	I L'economia internacional <i>I.1. Principals trets de l'evolució econòmica de l'any 2005</i> <i>I.2. Evolució dels principals països avançats</i> <i>I.3. Perspectives</i>
18 18 20	II L'economia francesa <i>II.1. Principals trets de l'evolució econòmica de l'any 2005</i> <i>II.2. Perspectives</i>
22 22 24	III L'economia espanyola <i>III.1. Principals trets de l'evolució econòmica de l'any 2005</i> <i>III.2. Perspectives</i>

L'ECONOMIA ANDORRANA: EVOLUCIÓ GENERAL

26 26 28 30	IV Població, mercat de treball i formació <i>IV.1. Població i fluxos migratoris</i> <i>IV.2. Ocupació</i> <i>IV.3. Formació</i>
34 34 39 40 43	V Activitat i demanda <i>V.1. L'evolució de l'activitat econòmica durant l'any 2005</i> <i>V.2. Els fluxos comercials amb l'exterior</i> <i>V.3. Distribució geogràfica del comerç exterior</i> <i>V.4. Composició sectorial del comerç exterior</i>
47 47 48 49	VI Preus i costos <i>VI.1. Preus de consum</i> <i>VI.2. Salaris</i> <i>VI.3. Costos energètics</i>
50 50 54	VII Sector públic <i>VII.1. Actuació del Govern</i> <i>VII.2. Actuació dels comuns</i>

L'ECONOMIA ANDORRANA: EVOLUCIÓ DELS PRINCIPALS SECTORS

57	VIII El sector primari
57	IX La indústria
59	X La construcció i la indústria auxiliar
67 67 72 72 77	XI Els serveis <i>XI.1. El comerç</i> <i>XI.2. El sistema financer</i> <i>XI.3. El turisme</i> <i>XI.4. El transport i les comunicacions</i>

79	APÈNDIX ESTADÍSTIC DE L'ECONOMIA ANDORRANA
-----------	---

L'ENTORN EXTERIOR DE L'ECONOMIA ANDORRANA

I - L'ECONOMIA INTERNACIONAL

1.1 – Principals trets de l'evolució econòmica de l'any 2005

L'any 2005 ha continuat el cicle expansiu de l'economia mundial, si bé a un ritme lleugerament més moderat que l'exercici anterior, afavorit pel manteniment d'unes condicions financeres favorables i per la solidesa dels beneficis empresarials a molts països. Segons les estimacions del Fons Monetari Internacional, el creixement de l'economia mundial ha estat del 4,8%, una evolució molt positiva, que se situa clarament per sobre de la tendència històrica del 4%, tot i que és inferior al 5,3% registrat el 2004. El menor impuls de l'economia mundial s'ha traduït també en una desacceleració del creixement del comerç mundial, des del 10,4% de 2004 fins al 7,3% de l'any 2005.

Malgrat la lleugera moderació de la demanda mundial, els preus del petroli han continuat i accentuat la tendència alcista iniciada a finals de 2002, amb un increment mitjà acumulat del 43%. Com a resultat, el preu del barril Brent es va situar entorn dels 54 \$ de mitjana anual, davant dels 38 \$ de 2004, si bé en alguns moments de l'any va apropar-se als 70 \$, que constituïa un rècord històric, de manera que aquest factor s'ha convertit en el principal risc per a la continuïtat de l'expansió mundial. Entre els factors que expliquen aquesta evolució, cal destacar el fort increment de la demanda xinesa, les destruccions de l'huracà Katrina al Golf de Mèxic, el terrorisme associat a la Guerra de l'Iraq i la incertesa generada per la mort del rei d'Aràbia Saudita o per les decisions del president Chávez a Veneçuela. L'increment dels preus del petroli ha repercutit moderadament en l'evolució alcista de les taxes d'inflació d'alguns països desenvolupats, seguint la tendència de l'any anterior.

La suau moderació del ritme de creixement mundial experimentada el 2005 ha estat generalitzada a totes les grans àrees geogràfiques, amb l'única excepció de

l'Orient Mitjà, si bé s'ha produït amb intensitat diferent. La desacceleració del creixement ha estat més intensa als països desenvolupats que al conjunt de països emergents i en desenvolupament, de manera que aquests últims han continuat creixent clarament per sobre dels primers –el 7,2%, davant del 2,7%. Dintre del bloc d'economies avançades destaca, com l'any passat, el bon comportament dels nous països asiàtics industrialitzats i de l'economia nord-americana, que juntament amb la Xina i l'Índia, continuen sent els principals motors del creixement mundial. Cal assenyalar també l'afermament de la recuperació del Japó, iniciada fa dos anys, després de més d'una dècada d'atonía econòmica.

Pel que fa al bloc de països en desenvolupament, les àrees que s'han mantingut més dinàmiques han estat l'Àsia en desenvolupament i els països de l'antiga Commonwealth, amb increments del PIB del 8,6% i el 6,5%, respectivament, dintre de les quals destaca el comportament de la Xina (9,9%), l'Índia (8,3%) i Rússia (6,4%). Els segueixen els països de l'Orient Mitjà, que a diferència de la resta d'àrees, han accelerat el pas fins al 5,9%, afavorits per l'alça dels preus del petroli. El continent africà ha progressat a un ritme semblant, del 5,2%, tres dècimes inferior al de l'any anterior, mentre que els països de l'Europa Central i Oriental i d'Amèrica Llatina han retallat el ritme de creixement més d'un punt fins al 5,3% i el 4,3%, respectivament.

1.2 – Evolució dels principals països avançats

1.2.1. Estats Units

L'economia nord-americana ha mostrat un ritme d'activitat vigorós el 2005, amb un creixement del PIB del 3,5%, si bé ha estat inferior al 4,2% registrat l'any anterior. Aquesta desacceleració s'explica, principalment, per l'impacte desfavorable sobre l'activitat i la demanda de l'alça dels preus del petroli i de l'adopció d'unes polítiques monetàries

PERSPECTIVES ECONÒMIQUES DE L'FMI PER A L'ECONOMIA MUNDIAL

	2004	2005	2006 (p)	2007 (p)
PIB mundial	5,3	4,8	4,9	4,7
Economies avançades	3,3	2,7	3,0	2,8
Estats Units	4,2	3,5	3,4	3,3
Zona euro	2,1	1,3	2,0	1,9
Alemanya	1,6	0,9	1,3	1,0
França	2,1	1,4	2,0	2,1
Itàlia	0,9	0,1	1,2	1,4
Espanya	3,1	3,4	3,3	3,2
Japó	2,3	2,7	2,8	2,1
Regne Unit	3,1	1,8	2,5	2,7
Canadà	2,9	2,9	3,1	3,0
Altres economies avançades	4,6	3,7	4,1	3,7
Nous països asiàtics industrialitzats	5,8	4,6	5,2	4,5
Països en desenvolupament	7,6	7,2	6,9	6,6
Àfrica	5,5	5,2	5,7	5,5
Europa Central i Oriental	6,5	5,3	5,2	4,8
Països Commonwealth	8,4	6,5	6,0	6,1
Rússia	7,2	6,4	6,0	5,8
Àsia en desenvolupament	8,8	8,6	8,2	8,0
Xina	10,1	9,9	9,5	9,0
Índia	8,1	8,3	7,3	7,0
ASEAN-4 ⁽¹⁾	5,8	5,2	5,1	5,7
Orient Mitjà	5,4	5,9	5,7	5,4
Amèrica Llatina	5,6	4,3	4,3	3,6
Comerç mundial	10,4	7,3	8,0	7,5

(p) Previsió / (1) Inclou Indonèsia, Malàisia, Filipines i Tailàndia

Quadre I.1

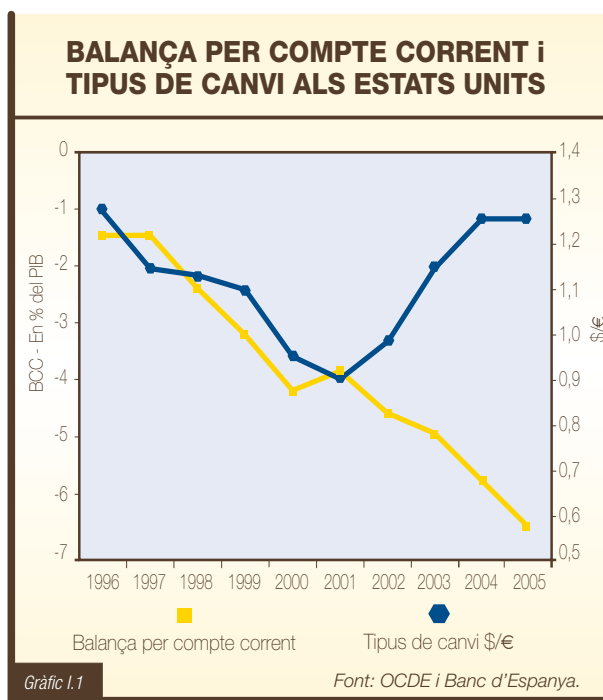
Font: FMI, abril de 2006.

i fiscals més restrictives. Com a resultat, el dèficit públic s'ha retallat quasi un punt, fins al 3,8%, seguint la tendència de contenció pressupostària iniciada l'any anterior.

Per components, el creixement econòmic de 2005 s'ha fonamentat en la demanda interna i, principalment, en el bon comportament del consum privat, que tot i moderar-se una mica, ha registrat un significatiu avenç del 3,5%. Entre els factors que expliquen aquesta evolució cal destacar la intensa creació d'ocupació, que ha permès rebaixar la taxa d'atur quatre dècimes en mitjana anual, fins al 5,1%; la millora de la confiança dels consumidors; l'increment de l'endeutament de les llars, i la contínua reducció de la taxa d'estalvi, fins a situar-se en valors negatius (-0,4% de la renda disponible).

La inversió ha estat un altre component impulsor del creixement econòmic de 2005, tot i que també s'ha desaccelerat una mica en relació amb l'any anterior. Concretament, la inversió empresarial ha avançat a un ritme del 8,6%, impulsada sobretot pel fort increment dels beneficis empresarials (16,4%), en un context de creixement moderat dels salaris, augment de la productivitat i condicions financeres encara favorables, mentre que la inversió residencial ha crescut el 7,1%. El component menys dinàmic de la demanda interna ha estat la despesa pública en consum i inversió, amb un creixement de l'1,8%, quatre dècimes inferior al de l'any anterior, que reflecteix la tendència restrictiva de la política fiscal.

Pel que fa a la demanda externa, la desacceleració del creixement de les importacions (fins al 6,3%), més intensa que la de les exportacions (fins al 6,9%), ha permès retallar la seva contribució negativa al creixement de set a tres dècimes. Aquest factor no ha estat suficient per frenar el deteriorament de la balança per compte corrent, que ha assolit un dèficit del 6,4% el 2005 i ha establert així un nou màxim històric. Malgrat aquest elevat desequilibri exterior, el dòlar ha mostrat una suau tendència apreciatòria a mesura que avançava l'any, que trenca la tendència de depreciació contínua que ha caracteritzat el període 2002-2004. Com a resultat, s'ha passat d'un tipus de canvi d'1,31 dòlars per euro a principis d'any a un tipus d'1,18 dòlars per euro al desembre. Un dels motius que podria explicar aquest comportament és l'augment dels tipus d'interès nord-americans, superior a l'uropeu, que ha atret capitals cap als Estats Units en detriment de la zona euro.

Quant als preus, la taxa d'inflació nord-americana ha mostrat alguns altibaixos durant l'any, com a conseqüència de la volatilitat del preu del petroli i de les disfuncions sobre els preus de consum provocades pels huracans. Aquestes pressions inflacionistes han estat contrarestades pels efectes moderadors sobre els preus de l'apreciació del dòlar, per l'increment de la productivitat (2,9%) i per l'evolució relativament continguda dels salaris. Com a resultat, l'any 2005 es va tancar amb un increment dels preus de consum del 3,4%,

només una dècima superior al de l'any anterior, mentre que la inflació subjacent –que exclou l'energia i els aliments– va mantenir-se continguda en el 2,2%.

A més, per mantenir controlada la inflació, la Reserva Federal ha continuat i accentuat la política de restricció monetària, iniciada l'any anterior, amb vuit augments del tipus d'interès oficial, d'un quart de punt cadascun, repartits al llarg de l'any, fins a situar-lo en el 4,25% al desembre. L'increment dels tipus d'interès ha contribuït a moderar el creixement de la demanda i de l'activitat, i ha estat un factor fonamental per explicar la tendència a l'apreciació del dòlar observada durant l'any.

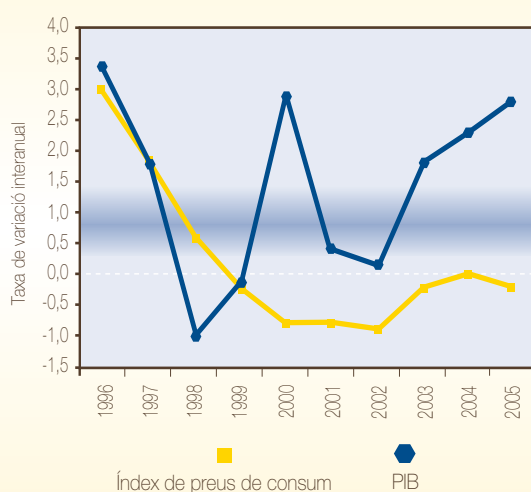
1.2.2. Japó

L'economia japonesa ha continuat la senda de recuperació iniciada fa dos anys, amb un creixement del PIB del 2,7% el 2005, quatre dècimes superior al registrat l'exercici anterior, i l'avenç més important dels últims cinc anys. Aquesta acceleració s'explica, principalment, per un dinamisme més gran de la demanda interna. Destaca, sobretot, el vigor de la inversió no residencial (7,8%), impulsada per l'increment dels beneficis empresarials, per la recuperació de la demanda i per la millora de la confiança empresarial, en un context de condicions financeres molt favorables.

També ha millorat l'evolució del consum privat, si bé de forma més modesta, amb un creixement del 2,2%, tres dècimes superior al de 2004, afavorit per l'augment de les rendes salarials, per la creació d'ocupació i per la millora de la confiança dels consumidors. En canvi, l'evolució del consum públic ha estat més feble, amb un creixement que s'ha desaccelerat fins a l'1,7%, i la inversió residencial fins i tot ha registrat un lleuger descens (-0,7%), que se suma al comportament també negatiu de la inversió pública (-6%), resultat de la política de contenció fiscal.

Pel que fa a la demanda externa, les exportacions japoneses de béns i serveis han crescut el 6,9%, la meitat que l'any anterior, a causa del dinamisme menor del comerç mundial i, particularment, dels seus principals mercats –les economies emergents de l'Àsia i els Estats Units. Les importacions també han moderat el ritme de creixement, però de forma més suau, fins al 6,2%. Com a resultat, el sector exterior ha retallat la seva aportació positiva al creixement del PIB de vuit a dues dècimes.

CREIXEMENT ECONÒMIC I INFLACIÓ AL JAPÓ

Gràfic 1.2

Font: OCDE.

A més, el superàvit de la balança per compte corrent en percentatge del PIB s'ha reduït una dècima, fins a representar el 3,6%, una evolució que trenca la tendència ascendent dels tres anys anteriors.

L'acceleració econòmica de 2005 s'ha traduït en una millora del ritme de creació d'ocupació, per segon any consecutiu, que ha estat del 0,4% en mitjana anual, fet que ha permès reduir la taxa d'atur tres dècimes, fins al 4,4%, el nivell més baix des de l'any 1998. L'augment de l'ocupació ha impulsat la recuperació de la confiança dels consumidors i un increment moderat dels salaris nominals (0,7%), després de quatre anys consecutius de descensos. Aquest últim factor, combinat amb la lleugera reducció dels preus de consum registrada el 2005 (-0,3%), ha comportat un augment del poder adquisitiu real dels treballadors, a diferència de l'exercici anterior, fet que ha contribuït a estimular el consum privat. Per tant, sembla que a poc a poc l'economia japonesa comença a sortir del cercle viciós de la deflació.

En aquest context d'enfortiment econòmic progressiu, el Banc Central del Japó ha optat per mantenir un any més el caràcter clarament expansiu de la política monetària, amb uns tipus d'interès oficials propers al zero (0,10%), per tal de facilitar al màxim la sortida definitiva de la deflació i la consolidació de la recuperació econòmica. No obstant això, els tipus d'interès de mercat sí que han repuntat una mica a l'alça.

En l'àmbit fiscal, la situació ha millorat per tercer any consecutiu, si bé continua sent negativa, amb un dèficit públic que s'ha retallat una mica més d'un punt, fins a situar-se en el 5,2% del PIB, que contrasta amb els nivells màxims, superiors al 8%, registrats el 2002 i el 2003. Aquesta reducció del desequilibri fiscal s'explica, principalment, per la política de contenció de la despesa pública adoptada durant els últims exercicis. Malgrat tot, el dèficit públic japonès continua sent força elevat i encara no ofereix marge de maniobra perquè la política fiscal pugui contribuir a impulsar l'economia; ben al contrari, persisteix la necessitat que continuï la política de consolidació fiscal.

1.2.3. Zona euro

Durant el 2005, l'economia europea ha mostrat una evolució pitjor del que s'esperava i més modesta que la registrada l'any anterior. El creixement del PIB de la zona euro ha estat de l'1,4%¹, quatre dècimes inferior al de 2004, tot i que el perfil de creixement per trimestres mostra una millora progressiva de la taxa de variació a mesura que avançava l'any –des de l'1,2% interanual del primer trimestre fins a l'1,8% del quart. L'insuficient dinamisme europeu s'explica, principalment, per l'impacte econòmic desfavorable de l'increment del preu del petroli, pels efectes retardats de l'apreciació de l'euro de 2004 i per la menor progressió de la demanda mundial, sobretot durant la primera meitat de l'exercici.

Per components, el creixement europeu de 2005 s'ha fonamentat exclusivament en l'aportació de la demanda interna, que s'ha desaccelerat una mica, des de l'1,8% fins a l'1,6%, a causa sobretot de la menor contribució de la variació d'existències. Aquesta evolució ha estat marcada per la continuïtat de la feblesa del consum privat (1,4%), limitat pel baix increment de la renda disponible. En canvi, la inversió va mostrar un comportament més positiu durant el 2005 (2,2%), impulsada per la solidesa dels beneficis empresarials, la recuperació de la confiança empresarial, la necessitat de millorar l'eficiència empresarial davant la competència creixent i el manteniment d'unes condicions financeres molt favorables. El consum públic també ha millorat una mica l'evolució, amb una progressió de l'1,3%, dues dècimes superior a la de 2004. >

1. Dada definitiva publicada per l'Eurostat, que coincideix amb la que publica l'OCDE a l'informe de perspectives econòmiques de maig de 2006. En canvi, l'informe de l'FMI, publicat a l'abril, recull una estimació de l'1,3%.

La lleugera moderació de la demanda interna ha minorat el creixement de les importacions, fins al 4,7% de 2005, alhora que el menor dinamisme del comerç mundial ha frenat l'alça de les exportacions europees en el conjunt de l'any (3,9%). Tot plegat s'ha traduït en una aportació negativa del sector exterior al creixement del PIB de 2005 de dues dècimes, enfront de l'aportació nul·la registrada l'any 2004. En sintonia, el saldo de la balança per compte corrent del conjunt de la zona euro ha passat del superàvit a un dèficit del 0,2% del PIB, una situació que no es donava des de l'any 2000.

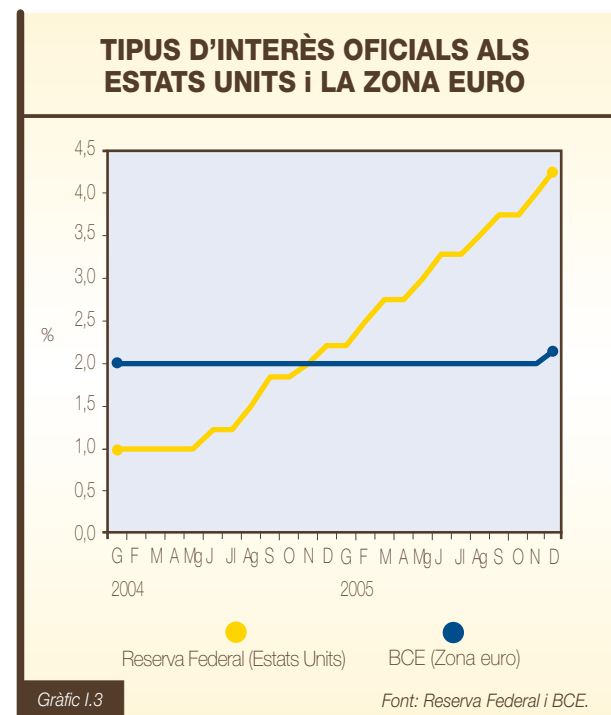
El comportament millor de la inversió durant el 2005 ha afavorit el sosteniment del ritme de creació d'ocupació en el 0,7%. Aquest increment ha permès reduir la taxa d'atur per segon any consecutiu, fins a situar-se en el 8,3% de la població activa al desembre, mig punt menys que un any abans, que constitueix el nivell més baix dels últims tres anys i mig.

Quant als preus, la taxa d'inflació ha mostrat alguns altibaixos durant el 2005, a causa de la volatilitat dels preus del petroli, factor que ha estat la font principal de pressió inflacionista, sobretot durant el segon semestre. Així, l'exercici va començar amb una taxa d'inflació de l'1,9% que va repuntar fins a assolir un màxim del 2,6% al setembre, per cedir després fins al 2,2% amb què es va tancar l'any. Com a resultat, la taxa de variació mitjana anual dels preus de consum s'ha situat també en el 2,2%, una dècima més que l'any anterior, i una evolució que sobrepassa lleugerament l'objectiu d'estabilitat de preus del Banc Central Europeu (BCE). Les tensions inflacionistes derivades del component energètic han estat contrarestades per altres factors com ara la contenció salarial, l'evolució moderada del consum privat i la forta competència mundial. Aquests factors han contribuït a frenar la transmissió de l'augment dels costos energètics a la resta de preus de l'economia –els anomenats i temuts efectes de segona volta. Així ho revela l'evolució de la inflació subjacent, que exclou els components més volàtils –energia i aliments no elaborats–, amb un augment moderat de tan sols l'1,5% de mitjana anual, sis dècimes menor que el de l'any anterior.

L'evolució controlada dels preus ha estat acompanyada d'un creixement modest dels costos laborals similar al de l'any anterior (del 2,5%), que combinat amb l'avenç de la productivitat del treball ha comportat una estabilització del creixement dels costos laborals unitaris (1,1%), que

ha contribuït a controlar les pressions inflacionistes. L'evolució moderada dels salaris es pot explicar en bona part, i igual que l'any anterior, pel context de pressions limitades en els mercats de treball europeus.

La manca de tensions inflacionistes de fons durant el 2005, al marge del component energètic, va permetre al BCE mantenir els tipus d'interès en el mínim històric del 2% fins al novembre, per tal de contribuir a consolidar la recuperació econòmica europea. Tanmateix, la persistència de riscos inflacionistes vinculats al petroli i el major dinamisme econòmic europeu observat a mesura que avançava l'any van portar el BCE a augmentar el tipus d'interès oficial un quart de punt l'1 de desembre de 2005, un moviment que tancava una etapa de dos anys i mig d'estabilitat dels tipus. Aquest increment s'emmarca en un context de creixent restricció monetària més global, liderada per la política més activa d'augment de tipus d'interès de la Reserva Federal. Com a resultat, el diferencial de tipus d'interès amb els Estats Units s'ha ampliat durant el 2005, en favor d'aquest últim, i ha impulsat la depreciació de l'euro davant del dòlar.

Pel que fa a l'altre gran vessant de la política macroeconòmica, la política fiscal, l'evolució durant el 2005 ha mostrat escassos progressos cap a l'estabilitat pressupostària. Concretament, el dèficit públic del conjunt de la zona euro s'ha situat en el 2,4%, quatre

dècimes inferior al de 2004, una reducció que no ha impedit continuar augmentant el nivell d'endeutament, un punt respecte de l'any anterior, fins al 70,8% del PIB. L'estancament econòmic a Itàlia i Portugal ha disparat els dèficits públics d'aquests països fins al 4,1% i el 6%, respectivament. Altres països, com Alemanya i Grècia, han aconseguit retallar els desequilibris dels seus comptes públics, si bé continuen situant-se clarament per sobre del límit del 3% establert al Pacte d'estabilitat i creixement, mentre que el dèficit públic s'ha reduït fins al 2,9% a França. La resta de països de la zona euro registren uns desequilibris més moderats o superàvits.

Finalment, cal recordar que les tendències que descriuen el comportament del conjunt de la zona durant el 2004 es manifesten amb intensitat diferent segons els països. Atenent el ritme de creixement econòmic, els països de la zona euro que han mostrat una evolució més positiva han estat Irlanda (4,7%), Luxemburg (4%), Grècia (3,7%) i Espanya (3,4%). Per contra, l'evolució econòmica s'ha estancat a Portugal i Itàlia, amb increments del PIB de poques dècimes. La resta de països de la zona han registrat creixements modestos, entre l'1% i el 2%, inferiors als de l'any anterior.

Pel que fa a la inflació, les diferències entre països s'han ampliat i en alguns casos s'han allunyat força de l'objectiu d'inflació del BCE. Així, les taxes de variació mitjana anual dels preus de consum a tots els països han oscil·lat entre el 0,8% de Finlàndia i el 3,8% de Luxemburg. Entre els factors que contribueixen a explicar aquestes diferències es troben el diferent grau de dinamisme de la demanda interna, el diferent impacte de l'augment dels preus energètics, l'orientació més o menys restrictiva de la política fiscal i l'evolució divergent dels costos laborals.

1.3 – Perspectives

Les previsions econòmiques dels principals organismes internacionals per a l'any 2006 assenyalen la continuïtat de la forta expansió mundial que ha caracteritzat els tres últims anys, amb taxes superiors a la mitjana històrica, del 4%. L'informe de l'FMI presentat a la primavera preveu que el PIB mundial creixerà al voltant del 4,9% aquest any, una dècima més que el creixement estimat per a l'exercici passat, i assenjala que aquesta progressió de l'activitat anirà acompanyada d'un major dinamisme

del comerç mundial, que podria créixer a una taxa del 8%. Per zones geogràfiques, s'espera una millora suau en l'evolució del bloc d'economies avançades, compensada per una lleugera moderació del creixement dels països en desenvolupament, que, tot i això, continuaran creixent bastant per sobre dels primers (3% i 6,9%, respectivament).

Més en detall, s'espera que el continent asiàtic continuï liderant l'expansió mundial, juntament amb els Estats Units, amb creixements molt significatius tant de les economies asiàtiques recentment industrialitzades (5,2%), com dels països asiàtics en desenvolupament (8,2%), i en especial de la Xina. El creixement també serà força intens a Rússia i als països independents de l'antiga Commonwealth (6%), a l'Orient Mitjà (5,7%), a l'Àfrica (5,7%) i als països de l'Europa Central i Oriental (5,2%). Amèrica Llatina continuarà sent la regió menys dinàmica en desenvolupament, amb unes previsions de creixement lleugerament inferiors a la mitjana mundial.

L'informe de perspectives econòmiques de l'OCDE, publicat al maig de 2006, fa un diagnòstic semblant al de l'FMI. Concretament, la seva previsió de creixement per als trenta països de l'àrea –els més industrialitzats del món– és del 3,1%, una dècima més que la de l'FMI per als països avançats. A més, tots dos organismes situen els Estats Units al capdavant dels països desenvolupats, exercint un any més de motor de l'economia mundial, juntament amb els països asiàtics, i en contrast amb la prolongada debilitat de l'economia europea. Totes dues institucions també coincideixen a confirmar la recuperació econòmica del Japó, amb una previsió de creixement coincident del 2,8% per al 2006. En canvi, l'OCDE es mostra una mica més optimista que l'FMI quant a l'evolució del comerç mundial, en preveure un creixement del 9,3%, superior en més d'un punt al que estima l'FMI.

En aquesta línia, el creixement del PIB nord-americà ha repuntat el primer trimestre de 2006 fins a una taxa del 3,7% interanual, alhora que l'economia manté un ritme significatiu de creació d'ocupació. Ara bé, aquest elevat dinamisme econòmic podria cedir una mica els propers trimestres, com a resultat dels efectes sobre l'activitat i la demanda de l'augment dels tipus d'interès, de l'elevat preu del petroli i del refredament del mercat immobiliari. Tot plegat, situa les previsions de creixement per a l'any 2006 entre el 3,4% de l'FMI i el 3,6% de l'OCDE, en línia amb l'avenç registrat l'any passat, alhora que s'espera >

una nova reducció de la taxa d'atur fins al 4,7% de mitjana anual.

El dinamisme de la demanda interna i el context de preus energètics elevats conformen un entorn procliu a tensions inflacionistes. De fet, el creixement dels preus de consum s'ha accelerat fins al 4,2% interanual al maig. En conseqüència, la Reserva Federal ha decidit continuar endurint les condicions monetàries amb quatre augments del tipus d'interès oficial acumulats fins al juny, d'un quart de punt cadascun, que l'han elevat fins al 5,25%. La restricció monetària creixent, juntament amb la necessitat de corregir els desequilibris fiscal i exterior, i els elevats nivells d'endeutament de les famílies –amb taxes d'estalvi negatives– dibuixen un escenari a mitjà termini més restrictiu per a l'activitat i la demanda, i així es recull a les primeres previsions avançades per al 2007.

El dinamisme econòmic dels Estats Units contrasta amb el comportament més discret de l'economia europea, la qual ha accelerat suaument el creixement el primer trimestre, fins a l'1,9% interanual, una progressió que sembla que confirma la senda de recuperació econòmica que s'observa des de mitjan 2005. Aquesta evolució ha estat impulsada pel comportament millor de la demanda interna, i en particular del consum, mentre que la contribució de la demanda externa al creixement es manté lleugerament negativa, malgrat l'acceleració de les exportacions. Cal afegir que aquesta recuperació ha estat impulsada sobretot pel comportament millor de l'economia alemanya, on les reformes estructurals adoptades i el nou govern de coalició sembla que han afavorit un clima econòmic de més confiança.

En aquest escenari de recuperació econòmica europea, l'atur ha continuat la lenta tendència descendent iniciada el 2005, fins a situar-se en el 7,9% al maig, una reducció que hauria d'impulsar el creixement del consum. Aquest factor, juntament amb les bones perspectives del comerç mundial i la millora de la confiança, podria afavorir la inversió empresarial, malgrat les condicions monetàries més restrictives. Tot plegat fa preveure una millora suau del ritme d'avenç del PIB durant el 2006 cap a taxes que les principals institucions internacionals situen entre el 2% i el 2,2%.

Pel que fa als preus, durant el 2006 les pressions inflacionistes a la zona euro han revifat, amb una taxa d'inflació que s'ha elevat al 2,5% al maig, principalment pel

fort increment dels preus de l'energia. La recuperació de la demanda interna també podria contribuir a impulsar l'alça dels preus durant l'any, a diferència dels costos laborals, que encara mostren una evolució controlada. En aquest context, el BCE ha decidit continuar la política de restricció monetària iniciada al desembre de 2005, amb l'objectiu de garantir l'estabilitat de preus a mitjà termini, amb dos increments del tipus d'interès oficial d'un quart de punt cadascun, fins a situar-lo en el 2,75% al juny. A més, el BCE ja ha avisat que molt probablement els tornarà a augmentar durant la segona part de l'any. Com a resultat, les previsions més recents d'inflació a la zona euro se situen lleugerament per sobre del 2% de mitjana anual.

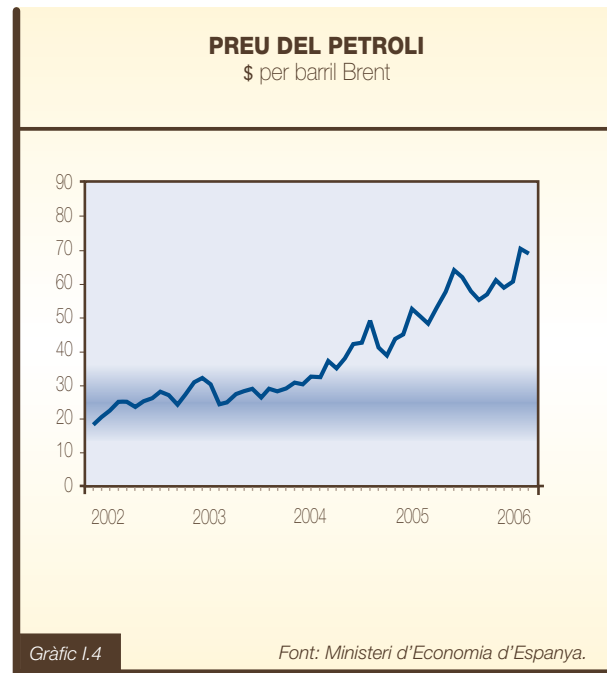
L'economia japonesa ha continuat avançant a bon ritme el primer trimestre de 2006, amb un increment del PIB del 3,5% interanual, mig punt inferior a l'avenç registrat el trimestre anterior, però superior al creixement del conjunt de 2005 (2,7%). Aquest avenç és el resultat d'una contribució positiva de la demanda interna i externa, amb un dinamisme particularment destacable de la inversió empresarial. Paral·lelament, l'ocupació ha augmentat, fet que s'ha traduït en una reducció de la taxa d'atur fins al 4% al maig, el nivell més baix dels darrers vuit anys, alhora que els salaris també han continuat millorant i la confiança dels consumidors ha assolit el nivell més elevat dels darrers catorze anys i mig. S'espera que tot plegat contribueixi a impulsar el creixement del consum privat durant el 2006, i aquest creixement, al seu torn, hauria de continuar estimulant la inversió, juntament amb l'augment del dinamisme del comerç mundial. Així, les projeccions econòmiques dels principals organismes internacionals coincideixen a situar el creixement japonès de 2006 en el 2,8%, una dècima més que el registrat l'any passat, i assenyalen una progressió que suposa la consolidació d'una nova etapa expansiva.

La recuperació econòmica ha permès superar també la deflació que ha caracteritzat els darrers anys. Així, el creixement dels preus de consum s'ha situat en taxes positives els primers mesos de 2006 (0,6% al maig), després de set anys de caigudes o estancament, alhora que els salaris també han registrat alces moderades. La confirmació de la sortida de la deflació ha portat el Banc Central del Japó a pujar els tipus d'interès fins al 0,25%, des del 0,10% en què estaven situats des de finals de l'any 2001.

Finalment, cal alertar que la continuïtat de l'expansió mundial durant el 2006 no està exempta de riscos. El que

més preocupa és la forta escalada alcista i la volatilitat del preu del petroli, que ha establert un nou rècord històric al juliol en superar els 75 \$, fet que podria fomentar les pressions inflacionistes als països més desenvolupats i obligar les autoritats monetàries a apujar més els tipus d'interès, amb els conseqüents efectes moderadors sobre l'activitat i la demanda. A més, l'FMI també assenjala com un risc a la baixa per al creixement mundial l'accentuació dels desequilibris macroeconòmics mundials, amb un dèficit per compte corrent sense precedents als Estats Units, que té com a contrapartida uns importants superàvits als països asiàtics, principalment la Xina i el Japó, i també als països productors de petroli. La correcció d'aquests desequilibris exigiria un reequilibrament significatiu de la demanda a tots els països i un realineament dels tipus de canvi –depreciació del dòlar i apreciació als països amb superàvit exterior–, que ara per ara no sembla que es pugui donar, però que com més temps passi, més costós serà d'ajustar.

PERSPECTIVES ECONÒMIQUES DE L'OCDE PER ALS PRINCIPALS PAÏSOS DESENVOLUPATS

	Producte interior brut % variació anual			INFLACIÓ % variació anual			ATUR % població activa			BALANÇA C/C % del PIB			DÈFICIT PÚBLIC % del PIB		
	2005	2006(p)	2007(p)	2005	2006(p)	2007(p)	2005	2006(p)	2007(p)	2005	2006(p)	2007(p)	2005	2006(p)	2007(p)
Estats Units	3,5	3,6	3,2	3,4	3,3	2,4	5,1	4,7	4,7	-6,4	-7,2	-7,6	-3,8	-3,6	-3,8
Japó	2,7	2,8	2,3	-0,3	0,7	0,8	4,4	4,0	3,5	3,6	4,4	5,5	-5,2	-5,2	-4,8
Zona euro	1,4	2,2	2,1	2,2	2,1	2,0	8,6	8,2	7,9	-0,2	-0,4	-0,3	-2,4	-2,3	-2,1
Alemanya	1,1	1,8	1,6	1,9	1,6	2,1	9,1	8,5	8,1	4,2	4,0	4,6	-3,3	-3,1	-2,2
França	1,4	2,1	2,2	1,9	1,7	1,4	9,9	9,5	9,2	-1,9	-2,6	-2,3	-2,9	-2,9	-2,6
Espanya	3,4	3,3	3,1	3,4	3,6	2,8	9,2	8,7	8,6	-7,4	-8,9	-9,8	1,1	1,2	0,9
OCDE	2,8	3,1	2,9	3,0	3,7	4,1	6,5	6,2	6,0	-1,9	-2,1	-2,1	-2,7	-2,6	-2,6

(p) Previsió

Quadre 1.2

Font: OCDE, maig de 2006.

II - L'ECONOMIA FRANCESA

II.1 – Principals trets de l'evolució econòmica de l'any 2005

Durant l'any 2005, l'evolució de l'economia francesa s'ha caracteritzat per una pèrdua de vigor que ha posat fre a la recuperació iniciada l'any anterior, després de tres exercicis de debilitament progressiu de l'activitat econòmica. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INSEE), el PIB francès ha augmentat modestament, a un ritme de l'1,4% en el conjunt de l'any 2005, inferior al 2,1% registrat l'any anterior. La desacceleració del ritme d'activitat va afectar principalment el primer semestre de l'exercici, mentre que l'economia va remuntar una mica durant la segona part de l'any, afavorida per la millora del context europeu. Així, el creixement de l'economia francesa s'ha situat en línia amb el de la zona euro, davant del diferencial positiu que va caracteritzar el 2004, si bé el seu PIB per càpita en paritat de poder adquisitiu ha retrocedit, per quart any consecutiu, 0,7 punts en relació amb la UE-25, fins a representar el 108,8%.

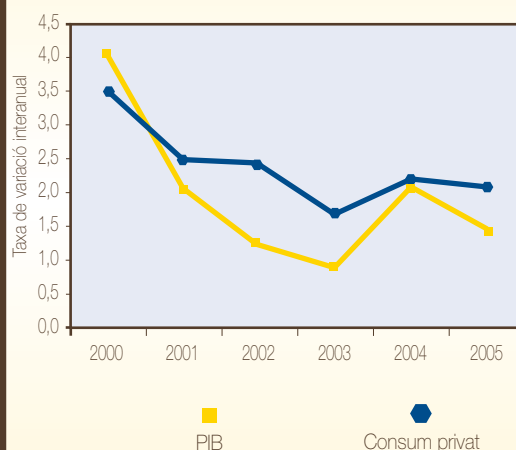
L'evolució per components de demanda posa de manifest que el creixement de 2005 s'ha fonamentat exclusivament en l'aportació de la demanda interna, de 2,2 punts, que ha estat contrarestada en part per la contribució negativa del sector exterior. Més concretament, el consum privat ha continuat sent el principal factor impulsor del creixement francès, amb una progressió del 2,1%, tot i que ha estat dues dècimes inferior a la de 2004. Aquesta evolució ha estat afavorida per una modesta creació d'ocupació i per la disminució de la taxa d'estalvi de les famílies, de vuit dècimes fins al 15%, un factor que ha compensat el menor augment de la renda familiar disponible –del 3,1% l'any 2005, un punt menys que el 2004. Per part seva, el consum públic ha registrat una desacceleració del creixement més intensa que la del consum privat, en passar de créixer el 2,7% l'any 2004, a un escàs avenç de l'1,5% el 2005, fruit d'una política fiscal més restrictiva. Aquest és, per tant, un dels factors que contribueixen a explicar la pèrdua de vigor econòmic de França durant el 2005.

En canvi, la inversió en béns d'equipament ha mostrat un comportament més favorable durant el 2005, amb un creixement del 3,7%, davant del 2,4% registrat l'any

anterior. El major dinamisme inversor s'explica per l'evolució més positiva dels mercats exteriors, en un context de condicions financeres molt poc restrictives. Paral·lelament, s'ha produït una recomposició d'inventaris per part de les empreses, que ha significat una aportació de dues dècimes al creixement del PIB. A més, la inversió en construcció ha mantingut el ritme d'expansió en el 3,1%, afavorida pel manteniment de les bones condicions financeres.

Per contra, la contribució del sector exterior al creixement econòmic ha estat negativa com a conseqüència d'una acceleració de les importacions, des del 6,1% fins al 6,6%, impulsada pel sosteniment del dinamisme de la demanda interna i per la pèrdua de competitivitat de la producció nacional. Aquesta evolució ha contrarestat amb escreix el comportament també més positiu de les exportacions (3,2%), estimulades per l'expansió del comerç internacional i per la depreciació de l'euro. En suma, el sector exterior ha restat un punt al creixement econòmic de 2005, davant de la detracció d'1,1 punts comptabilitzada l'any anterior. Aquest fet ha contribuït a un augment significatiu del dèficit de la balança per compte corrent, fins a situar-se en l'1,9% del PIB, davant d'un lleuger desequilibri del 0,4% registrat l'any 2004, un deteriorament que contrasta amb la situació de superàvit que va caracteritzar els 12 anys anteriors.

CREIXEMENT ECONÒMIC I CONSUM PRIVAT A FRANÇA

Gràfic II.1

Font: OCDE.

L'anàlisi pel costat de l'oferta reflecteix que la moderació del ritme d'activitat ha estat força generalitzada entre els sectors productius de mercat, i que només se n'han salvat el comerç i el sector financer. Destaca, sobretot, la intensa desaceleració del creixement de la indústria manufacturera, des del 2,3% fins al 0,9%, malgrat l'evolució més positiva de les exportacions, i la reducció de la producció agrícola (-2,9%), que ha estat l'únic sector que ha mostrat una tendència descendent. La desaceleració del creixement ha estat bastant més suau en el cas dels sectors de l'energia i de la construcció, amb uns creixements del 2% i el 2,5%, respectivament, poques dècimes inferiors als de l'any anterior. En l'àmbit dels serveis, destaca el fre de l'activitat del transport –des del 4% fins a l'1,3%. En sentit contrari, el creixement del comerç ha repuntat una mica, fins al 2,7%, afavorit per la solidesa del consum, i l'acceleració ha estat bastant més intensa en el cas del sector financer, que ha doblat la taxa de progressió, fins a superar el 5%. Els altres serveis de mercat han mantingut el ritme d'activitat en línia amb el de l'any anterior, a diferència dels serveis de no mercat, que han moderat el ritme de creixement fins a l'1,5%, en coherència amb la contenció de la despesa pública.

La debilitat del ritme d'activitat econòmica s'ha traduït en una millora molt modesta de la situació del mercat de treball. Durant el 2005 s'estima que l'ocupació ha augmentat el 0,2%, un increment petit però que representa una millora respecte de l'evolució observada l'any anterior. Com a resultat, la taxa d'atur s'ha reduït mig punt al llarg de l'any, fins a situar-se en el 9,6% al desembre, si bé continua sent superior a la mitjana de la zona euro. En aquest context, les remuneracions salarials han registrat un increment del 2,9%, un punt menys que l'any anterior, en sintonia amb la moderació de la inflació. No obstant això, els salaris han crescut quasi el doble que la inflació, una diferència que no ha estat prou compensada per l'avenç de la productivitat aparent del treball, que ha augmentat molt poc (0,4%), a diferència de l'any 2004 (2,8%). En conseqüència, el creixement dels costos laborals unitaris s'ha accelerat significativament, fet que ha deteriorat la competitivitat de l'economia francesa i ha contribuït a agreujar-ne el desequilibri exterior.

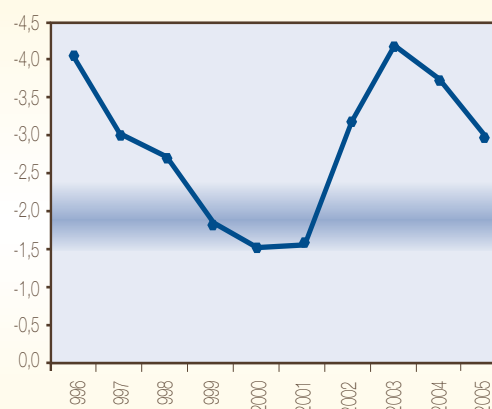
Pel que fa als preus, l'any 2005 s'ha caracteritzat per una moderació de les pressions inflacionistes, malgrat l'increment dels preus energètics. En particular, l'exercici es va tancar amb un augment interanual dels

preus de consum de l'1,5%, sis dècimes menys que el 2004, i una taxa bastant inferior a la del conjunt de la zona euro (2,2% al desembre). Igualment, la inflació subjacent, que reflecteix millor l'evolució del nucli dels preus perquè exclou els components volàtils, ha mostrat una tendència descendent que l'ha situat en l'1,2% al desembre, davant de l'1,8% d'un any abans. La diferència entre ambdues taxes respon principalment al fort increment del component energètic impulsat per l'alça dels preus del petroli –component que s'exclou del càlcul de la taxa subjacent. En sentit contrari, entre els factors que han contribuït a contenir el nucli de la inflació durant el 2005, cal destacar la moderació salarial i el creixement modest de la demanda. En aquest context d'inflació controlada, el manteniment d'una política monetària expansiva per part del Banc Central Europeu ha estat favorable per a l'economia francesa, perquè ha contribuït a impulsar la inversió.

En l'àmbit fiscal, la situació ha millorat per segon any consecutiu. Efectivament, el desequilibri dels comptes públics s'ha reduït durant el 2005, des del 3,7% fins al 2,9%. Aquest nivell, inferior al 3%, retorna França al grup de països que compleixen el Pacte d'estabilitat i creixement (PEC), després de tres anys consecutius d'incompliment. La disminució del dèficit públic de 2005 s'explica, en part, pel bon comportament dels ingressos, impulsats per alguns factors puntuals que han afectat positivament partides del pressupost, com la seguretat social o l'impost de societats, i per l'increment de la >

SALDO DEL SECTOR PÚBLIC A FRANÇA

En percentatge del PIB

Gràfic II.2

Font: OCDE.

recaptació d'impostos vinculada a l'alça dels preus de l'habitatge, que ha estat superior a les previsions. També ha contribuït a la correcció del desequilibri fiscal el creixement més moderat de la despesa pública, tot i que ha continuat augmentant lleugerament per sobre del PIB, de manera que el pes del sector públic a l'economia francesa s'ha elevat al 53,9%. Malgrat la reducció del dèficit públic, el deute públic ha continuat la tendència alcista, fins a situar-se en el 66,8% del PIB, 2,4 punts més que l'any 2004, i un nivell superior, per tercer any consecutiu, a la barrera del 60% fixada al PEC.

11.2 - Perspectives

En el context de recuperació econòmica europea que ha caracteritzat els primers mesos de 2006, l'economia francesa ha accelerat el ritme de creixement el primer trimestre de l'any, amb un increment del PIB del 0,5% trimestral i de l'1,5% en termes interanuals, superior a l'avenç de l'1,1% interanual registrat el trimestre anterior. Aquesta millora s'explica per l'impuls més fort, tant de la demanda interna com del sector exterior. Pel que fa a la demanda interna, destaca el bon comportament del consum privat, impulsat per la reducció de l'atur. El consum públic també ha evolucionat a l'alça el primer trimestre, a diferència de la inversió en equipament, que ha mostrat un lleuger descens respecte del trimestre anterior, motivat en part per les dificultats que travessen alguns sectors industrials, davant la competència creixent de les importacions. La inversió en construcció, per part seva, ha mantingut un bon ritme de creixement el primer trimestre, afavorida per les bones condicions de finançament.

Quant a la demanda externa, l'acceleració de l'economia francesa també cal atribuir-la al repunt de les exportacions, impulsades per la millora del context exterior i, en particular, pel comportament més favorable dels principals mercats dels productes francesos, que són Alemanya i Espanya. Paral·lelament, les importacions han frenat una mica el ritme d'avenç en termes trimestrals, tot i que continuen creixent intensament. En tot cas, l'aportació del sector exterior al creixement del PIB francès el primer trimestre ha estat positiva, en contrast amb el que va succeir l'any 2005.

L'acceleració del ritme d'activitat econòmica s'ha traduït en una millora de la situació del mercat de treball. Així, la taxa d'atur s'ha reduït fins al 9,1% al maig, el nivell més baix dels últims quatre anys, una tendència que es preveu que continuï tot el que resta d'any, a tenor de les previsions de creixement de la inversió. Ara bé, cal afegir que el gir restrictiu de la política monetària adoptat pel Banc Central Europeu durant el 2006 podria comportar un fre a la inversió, particularment, en construcció, i limitar, per tant, les possibilitats de creació d'ocupació al sector privat. En qualsevol cas, les anàlisis estructurals del mercat de treball francès apunten que el descens de l'atur no es pot confiar només a la conjuntura, sinó que exigeix l'adopció de reformes laborals que introdueixin més flexibilitat i augmentin les possibilitats d'ocupació dels joves. En aquesta línia, el Govern francès va crear l'anomenat "contracte de primera ocupació", que permetia a les empreses de menys de 20 treballadors acomiadar els menors de 26 anys sense necessitat de justificació durant els primers dos anys de contracte, però que va ser retirat davant les fortes protestes socials que va generar, deixant de banda de moment els intents de reforma laboral. Per tant, tot i la reducció conjuntural de l'atur del darrer any, la situació del mercat de treball continuarà sent dèbil, i és un factor que posa dubtes sobre la sostenibilitat de la recuperació.

En conjunt, el panorama per als propers mesos apunta cap a una acceleració suau del consum privat, de manera que aquest component continuarà sent el pilar del creixement. Ara bé, també es preveu una millora significativa del ritme de progressió de les exportacions, impulsades pel major dinamisme dels mercats europeus, fet que afavorirà una composició del creixement més equilibrada. D'altra banda, s'espera una lleugera desacceleració de la inversió, que es veurà una mica frenada pel deteriorament de marges i unes condicions financeres una mica més restrictives. A més, l'orientació de la política fiscal fa pensar en una lleugera acceleració de la despesa pública, que trencaria la tendència de contenció observada l'any anterior. En aquest context, l'INSEE ha situat la previsió de creixement francès per al conjunt de l'any 2006 en el 2%. Aquesta xifra és lleugerament inferior a la previsió de l'OCDE, que al maig havia estimat un avenç del 2,1%. En qualsevol cas, tots els analistes coincideixen a assenyalar una tendència cap a l'acceleració suau del creixement econòmic, que es traduirà en una millora de la situació del mercat laboral,

mentre que el desequilibri dels comptes públics s'espera que quedi estabilitzat en el 2,9%.

Finalment, en l'àmbit dels preus, la inflació ha mostrat una tendència alcista durant els primers mesos de l'any, fins a situar-se en el 2,1% al maig, impulsada per l'increment dels preus del petroli, igual que ha passat a la resta d'economies desenvolupades. L'augment del

dinamisme de la demanda interna també ha contribuït a impulsar les pressions inflacionistes durant el primer semestre. Tanmateix, les expectatives per a la segona part de l'any apunten cap a una estabilització, atès que no s'esperen efectes significatius de segona volta vinculats a l'alça del preu del petroli, de manera que la taxa d'inflació es podria situar entorn de l'1,7 % de mitjana anual.

FRANÇA. PRINCIPALS AGREGATS MACROECONÒMICS - Taxes de variació interanual

	2003	2004	2005
Components de demanda			
Consum privat	1,6	2,3	2,1
Consum públic	2,1	2,7	1,5
Formació bruta de capital fix	2,7	2,1	3,3
Variació d'existències (a)	-0,2	0,8	0,2
Demanda interna	1,9	2,3	2,2
Exportació de béns i serveis	-1,7	2,2	3,2
Importació de béns i serveis	1,3	6,1	6,6
Components d'oferta			
Agricultura	-2,0	2,6	-2,9
Indústria manufacturera	-0,9	2,3	0,9
Energia	4,3	2,3	2,0
Construcció	1,8	2,7	2,5
Comerç	1,2	2,4	2,7
Transports	0,1	4,0	1,3
Activitats financeres	-0,3	2,6	5,3
Altres serveis de mercat	1,7	2,3	2,3
Serveis de no mercat	1,3	2,1	1,5
PIB a preus de mercat	0,9	2,1	1,4

(a) En percentatge del PIB.

Quadre II.1

Font: INSEE.

III - L'ECONOMIA ESPANYOLA

III.1 - Principals trets de l'evolució econòmica de l'any 2005

El llarg cicle expansiu que viu l'economia espanyola des de mitjan dècada dels noranta ha continuat durant l'any 2005, amb una intensificació del ritme de creixement respecte de l'exercici anterior. El PIB ha registrat un increment del 3,4%, tres dècimes superior al de 2004, resultat d'un perfil de creixement ascendent al llarg de l'any, que ha passat des del 3,3% interanual del primer trimestre, fins al 3,5% amb què es va tancar l'exercici. Aquesta evolució ha permès ampliar el diferencial positiu de creixement amb la zona euro fins a dos punts, i per tant, ha comportat un nou pas endavant en el procés de convergència real amb les economies capdavanteres d'Europa. Segons estimacions de l'Eurostat, el PIB per càpita espanyol mesurat en paritat de poder adquisitiu ja representa el 98,5% de la mitjana de la UE-25, davant del 86,9% de 1995.

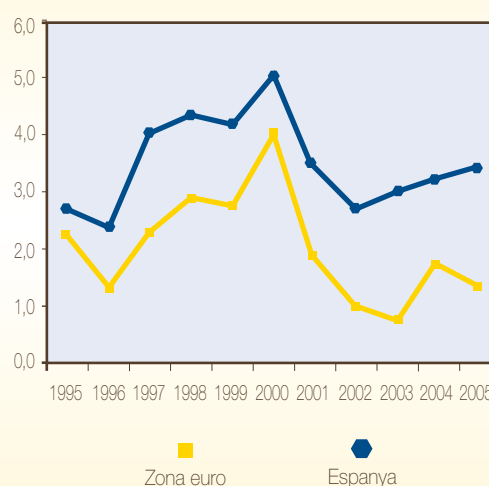
L'elevat dinamisme de l'economia espanyola durant el 2005 s'ha fonamentat, un any més, en el bon comportament de la demanda interna, que ha augmentat la seva aportació al creixement econòmic, de 4,9 a 5,3 punts, i continua essent el motor i la base de l'activitat econòmica del país. Entre els components que han impulsat la demanda destaquen l'acceleració de la inversió en béns d'equipament i en construcció i el sosteniment del ritme d'expansió del consum privat, mentre que el creixement del consum públic s'ha moderat una mica. La fortlesa de la demanda interna ha estat contrarestada per un empitjorament de la contribució negativa del sector exterior. En suma, es pot afirmar que l'economia espanyola ha crescut més l'any 2005 però de forma més desequilibrada.

Per components, el consum privat ha augmentat al mateix ritme que l'any anterior, del 4,4%, estimulat pel creixement de la renda real de les famílies –sobretot gràcies a l'increment de l'ocupació–, per l'augment de la seva riquesa neta –a causa de les alces dels mercats immobiliaris i borsaris–, i per la persistència d'unes condicions d'accés al crèdit molt folgades. El dinamisme del consum s'ha traduït en un nou descens de la taxa d'estalvi de mig punt, fins al 9%, i en un nou augment dels nivells d'endeutament de les famílies, fins a superar el 100% de la renda familiar disponible el 2005, que ha establert així un màxim històric.

El creixement del consum públic també ha estat intens (4,5%), si bé inferior al registrat durant el 2004, fet que indica una lleugera moderació del caràcter expansiu de la despesa pública que ha caracteritzat els últims anys.

Per part seva, la inversió en béns d'equipament ha accelerat el ritme d'expansió durant el 2005, amb un creixement en el conjunt de l'exercici del 9,5%, molt superior al 3,7% de 2004. Entre els factors que contribueixen a explicar aquest comportament tan positiu, cal destacar la fortlesa de la demanda interna, el manteniment d'unes condicions financeres favorables i l'obtenció d'uns nivells de rendibilitat elevats. En la mateixa línia, la inversió en construcció ha mostrat una evolució alcista, que trenca la tendència de suau desacceleració observada des de l'any 2000, amb un creixement del 6%, mig punt per sobre del registrat el 2004, un ritme que el manté com un dels motors principals del creixement. Aquesta progressió ha estat impulsada, fonamentalment, pels baixos tipus d'interès, per l'augment de la població –a causa sobretot de la immigració– i per la constitució de noves llars. Tot plegat ha continuat pressionant a l'alça els preus de l'habitatge, que han registrat un augment mitjà del 14% el 2005, un avenç encara molt significatiu, si bé representa una moderació respecte dels increments superiors al 17% dels últims anys.

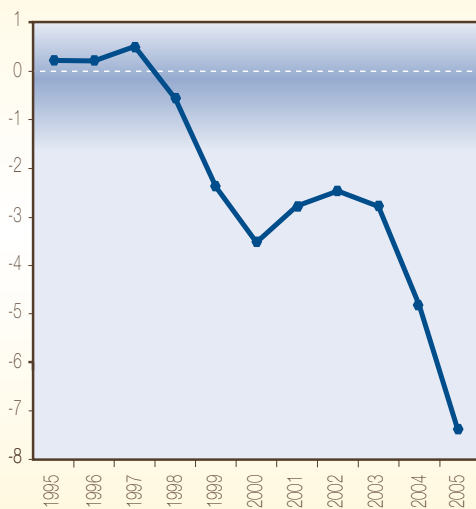
CREIXEMENT ECONÒMIC A LA ZONA EURO I A ESPANYA - Taxa de variació interanual del PIB

Gràfic III.1 Font: Institut Nacional d'Estadística d'Espanya i Eurostat.

Pel que fa a la demanda externa, durant el 2005 ha continuat ampliant la seva aportació negativa i ha restat 1,9 punts al creixement del PIB. Aquesta evolució desfavorable s'explica, principalment, per la moderació del ritme d'expansió de les exportacions de béns i serveis, fins a un escàs 1%, limitades per la feblesa del mercat europeu, pel menor dinamisme del comerç mundial i pel deteriorament de la competitivitat de l'economia. La pèrdua de vigor de les vendes a l'exterior ha estat esmorteïda una mica per la desacceleració de les importacions, si bé aquestes han continuat creixent a un ritme força intens, del 7,1%, impulsades per l'elevat dinamisme de la demanda interna i per la competitivitat creixent de les mercaderies procedents de països emergents. El resultat ha estat un nou deteriorament del dèficit comercial que, al seu torn, ha impulsat l'increment del dèficit per compte corrent fins a un màxim històric del 7,4% del PIB, davant del 5,3% de l'any anterior.

SALDO DE LA BALANÇA PER COMPTE CORRENT A ESPANYA - En percentatge del PIB

Gràfic III.2

Font: OCDE.

Quant a l'evolució per sectors, l'any 2005 s'ha registrat una millora en el comportament de totes les branques d'activitat amb l'única excepció dels serveis de no mercat. En particular, destaca l'acceleració del ritme de creixement dels serveis de mercat, de les branques energètiques i de la construcció, fins a taxes del 4%, el 4,4% i el 5,5%, respectivament. D'aquesta manera, la construcció es manté com el sector més dinàmic de l'economia, per vuitè any consecutiu. La indústria també ha millorat una mica l'evolució en relació amb l'any anterior, tot i que progressa encara a un ritme bastant modest, del 0,6%, i acumula així quatre anys consecutius de creixement

inferior a l'1%. La forta competència exterior i l'estancament dels mercats europeus, principal destinació de les exportacions espanyoles, són els principals motius que expliquen aquesta debilitat de l'activitat industrial. En el cas de l'agricultura, la millora ha consistit només en una moderació del ritme de caiguda de la producció (-0,7%). Finalment, cal assenyalar que els serveis de no mercat han moderat una dècima el ritme d'expansió, fins al 3,5%, en coherència amb el signe lleugerament menys expansiu de la despesa pública.

L'acceleració del creixement econòmic ha anat acompanyada d'una intensificació del ritme de creació d'ocupació. Segons les estimacions de la nova Comptabilitat Nacional, l'ocupació ha registrat una taxa mitjana anual de creixement del 3,1% del nombre de llocs de treball equivalents a temps complet durant l'any 2005, davant del 2,6% de l'exercici anterior. Aquest increment suposa el manteniment d'unes taxes de variació modestes de la productivitat del treball (0,3%) i representa la creació neta d'uns 548.300 nous llocs de treball. L'increment inferior de la població activa ha permès que la taxa d'atur acceleri la tendència descendent, amb una reducció d'1,8 punts -després del descens de mig punt registrat el 2004-, fins a situar-se en el 9,2% de mitjana de l'any, el nivell més baix dels últims vint-i-sis anys.

Per sectors, i en sintonia amb l'evolució de l'activitat, l'augment més significatiu de l'ocupació s'ha produït novament en la construcció (8,5%), que ha superat l'alça experimentada l'any anterior. Igualment, s'ha registrat una millora del comportament de l'ocupació de la indústria, amb un increment del 0,4%, que contrasta amb el descens de 2004 (-1%). Els serveis han mantingut el ritme de creació de llocs de treball en el 3,1%, si bé aquesta estabilització és el resultat d'un comportament divergent dels serveis de mercat, que han moderat l'increment de l'ocupació (fins al 3%), i dels serveis de no mercat, que l'han accelerat vuit dècimes fins al 3,2%. Per contra, l'evolució de l'ocupació en el sector energètic ha empitjorat, amb un descens del 0,6%, mentre que l'ocupació agrícola s'ha mantingut estancada, igual que va passar l'any anterior. A més, les xifres de l'Enquesta de Població Activa reflecteixen que continua la tendència a l'empitjorament de la qualitat de l'ocupació creada, ja que la població assalariada amb contracte indefinit ha crescut menys que la temporal, de manera que la taxa de temporalitat ha augmentat nou dècimes fins al 33,3%, el nivell més elevat dels últims vuit anys, i el més elevat també de tota la UE.

El més fort dinamisme de l'economia espanyola durant el 2005 ha anat acompanyat d'un augment de les pressions inflacionistes. Així, l'IPC ha registrat un augment del 3,7% al tancament de l'any, superior al 3,2% registrat al desembre de 2004, i lluny de l'objectiu oficial del 2%. Com a resultat, el diferencial d'inflació amb la zona euro quasi s'ha doblat fins a 1,5 punts al desembre i ha limitat la capacitat competitiva de l'economia. Els principals factors explicatius de l'acceleració de la inflació han estat els components més volàtils: d'una banda, els preus de l'energia, que han patit l'impacte alcista dels preus del petroli, i de l'altra, l'augment dels preus dels aliments no elaborats. Així mateix, els preus industrials han acusat l'increment dels preus energètics, amb una alça del 5,2%, tot i que els béns industrials no energètics han registrat augments molt moderats (1,1%), pressionats per la competència creixent. En canvi, les pressions inflacionistes de fons, mesurades per la inflació subjacent, que exclou els components volàtils –energia i aliments no elaborats–, s'han mantingut estables, amb un increment del 2,9% al tancament de l'exercici, igual que l'any passat. Tanmateix, aquest augment continua sent elevat, perquè supera la mitjana europea i l'objectiu del BCE. La resistència a la baixa que mostren els preus dels serveis i dels aliments elaborats és el principal factor explicatiu d'aquest comportament desfavorable de la inflació subjacent. En aquest context, l'orientació expansiva de la política monetària que ha mantingut el BCE durant el 2005, i l'elevat dinamisme de la demanda interna, han dificultat encara més el control de preus.

La tendència alcista de la inflació contrasta amb la moderació salarial experimentada durant el 2005. El cost laboral per treballador i mes ha augmentat el 2,9%, per sota de la inflació, i una dècima menys que l'any anterior, fet que ha comportat una minva de poder adquisitiu dels assalariats, per segon exercici consecutiu. La concentració dels llocs de treball creats en els sectors de la construcció i els serveis, amb salaris mitjans més baixos que a la indústria, contribueix a explicar aquesta evolució moderada dels salaris. Tanmateix, cal tenir present que el sistema de negociació col·lectiva a Espanya tendeix a traslladar amb retard l'evolució dels preus a la dels salaris, una tendència que s'ha reforçat amb la proliferació de l'ús de les clàusules de salvaguarda, que s'activen a final d'any si la inflació es desvia per sobre de les previsions. Com a resultat, els increments salarials pactats en conveni, que inicialment s'havien fixat en el 3% durant el 2005, s'han elevat al 3,95% per l'activació de les

clàusules al desembre, una alça que probablement es deixarà notar en les dades de salaris mitjans de 2006.

Finalment, l'economia espanyola va finalitzar l'exercici 2005 amb un superàvit del conjunt de les administracions públiques, per primer cop en trenta anys, de l'1,1%, que ha estat en bona part el resultat de l'elevat creixement dels ingressos, afavorits per la bona conjuntura econòmica, i que ha permès compensar l'orientació expansiva de la despesa pública. Paral·lelament, el deute públic ha perllongat la tendència descendent, fins a situar-se en el 43,2% del PIB, i rebaixa folgadamente el llindar de referència del 60% establert al Pacte d'estabilitat i creixement.

III.2 – Perspectives

L'economia espanyola ha mantingut un dinamisme notable els primers mesos de l'any 2006, afavorida per la millora del context internacional i europeu. Així, el PIB va registrar un creixement interanual del 3,5% el primer trimestre, idèntic al dels dos trimestres anteriors, fonamentat en el sosteniment del vigor de la demanda interna (5%). Per components, el consum privat ha mantingut el ritme de creixement, mentre que el consum públic s'ha accelerat una mica. Igualment, la inversió en construcció ha repuntat el primer trimestre, desafiant un cop més les previsions de moderació. En canvi, el creixement de la inversió en béns d'equipament s'ha moderat lleugerament, tot i que continua avançant a un ritme molt elevat.

A més, la situació del sector exterior ha frenat el seu deteriorament, com a resultat d'una significativa acceleració de les exportacions –estimulades per la millora del context europeu–, que ha anat acompanyada d'un fort creixement de les importacions. En línia amb el bon comportament de l'activitat a Espanya, l'ocupació ha continuat creixent a un ritme intens, del 3,2% interanual, segons les dades de la Comptabilitat Nacional. Com a resultat, la taxa d'atur ha perllongat la tendència descendent, fins a situar-se en el 9,1% el primer trimestre de 2006.

Per al conjunt de l'any, les tendències assenyalen la continuïtat del cicle expansiu, amb un ritme de creixement lleugerament més moderat que el de 2005, però menys desequilibrat, com a resultat d'una desacceleració del creixement de la demanda interna compensada en part per una contribució menys negativa del sector exterior.

Concretament, es preveu que les alces de tipus d'interès adoptades pel BCE tinguin un impacte moderador sobre el consum de les famílies i sobre la inversió en construcció, atès l'alt nivell d'endeutament familiar i els elevats preus que han assolit els habitatges. En canvi, la inversió en béns d'equipament podria mantenir el seu dinamisme, estimulada per la millora del context exterior. A més, s'espera que la recuperació de l'economia europea afavoreixi les exportacions espanyoles, a la vegada que la moderació de la demanda interna hauria de frenar el creixement de les importacions. Tot plegat es traduiria en una reducció de la contribució negativa de la demanda externa al creixement del PIB.

En síntesi, les previsions del Govern espanyol assenyalen un creixement del PIB per a l'any 2006 del 3,3%, un ritme superior novament al previst per al conjunt de la zona euro. Aquesta previsió coincideix amb la que fa l'OCDE al seu informe de maig de 2006, en què també preveu la continuïtat de la tendència descendent de la taxa d'atur. A més, s'espera que el context de creixement positiu permeti mantenir el superàvit dels comptes públics. En contraposició, el creixement econòmic de 2006 anirà

acompanyat d'un nou agreujament del desequilibri exterior, amb un dèficit per compte corrent que podria apropar-se al 9% del PIB i establir així un nou rècord històric, una evolució que tradueix la pèrdua de competitivitat derivada dels persistents diferencials d'inflació amb els principals competidors.

En aquesta línia, s'espera que l'any 2006 l'economia mantingui un important diferencial d'inflació amb la zona euro. L'evolució alcista de la taxa d'inflació durant els primers mesos de l'any reforça aquesta previsió, en situar-se en el 4% al maig, un nivell clarament superior al de les economies europees veïnes i principals competidores. A més, és probable que les pressions inflacionistes persisteixin al llarg del segon semestre, a causa de l'impacte previsible de l'escalada alcista del preu del petroli sobre els preus energètics i del transport, i del risc que es traslladin a la resta de preus de l'economia. Els preus de consum també continuaran pressionats pel dinamisme de la demanda i per l'escàs avenç de la productivitat. Com a resultat, les previsions situen la inflació mitjana de l'any entorn del 3,6%, un nivell que es manté clarament per sobre de la mitjana de la zona euro.

ESPANYA. PRINCIPALS AGREGATS MACROECONÒMICS - Taxes de variació interanual

	2003	2004	2005
Components de demanda			
Consum privat	2,6	4,4	4,4
Consum públic	3,9	6,0	4,5
Formació bruta de capital fix	5,4	4,9	7,2
Variació d'existències (a)	0,2	0,0	0,0
Demanda interior	3,8	4,9	5,3
Exportació de béns i serveis	3,6	3,3	1,0
Importació de béns i serveis	6,3	9,3	7,1
Components d'oferta			
Agricultura, ramaderia i pesca	-0,1	-1,1	-0,7
Energia	1,4	2,0	4,4
Indústria	0,9	0,3	0,6
Construcció	5,1	5,1	5,5
Serveis de mercat	2,8	3,6	4,0
Serveis de no mercat	3,2	3,6	3,5
PIB a preus de mercat	2,9	3,1	3,4

(a) En percentatge del PIB.

L'ECONOMIA ANDORRANA: EVOLUCIÓ GENERAL

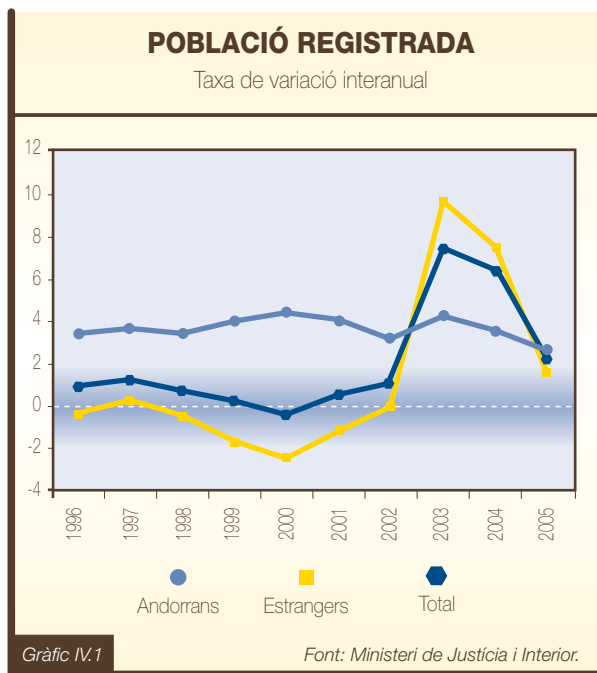
IV - POBLACIÓ, MERCAT DE TREBALL I FORMACIÓ

IV.1 – Població i fluxos migratoris

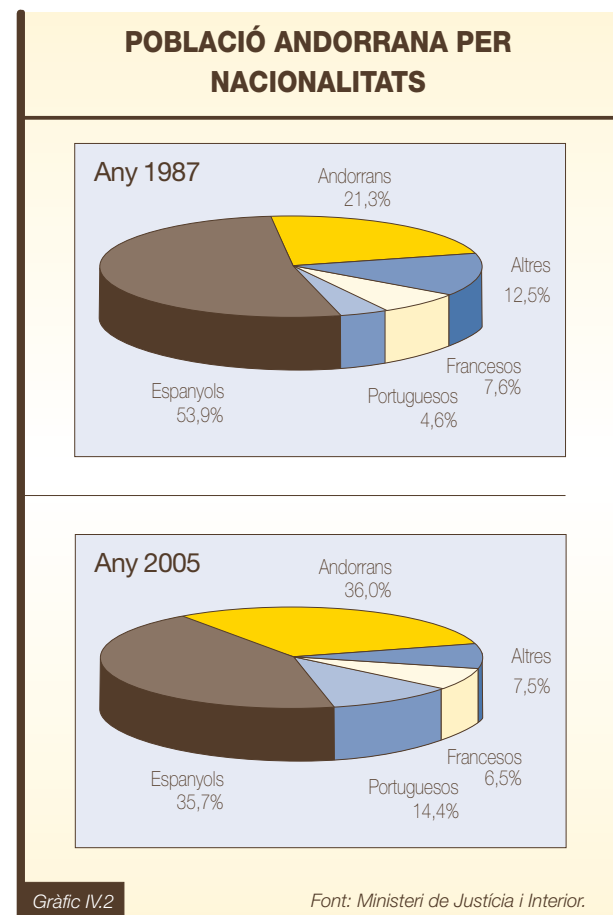
La població d'Andorra s'ha elevat a 78.549 persones l'any 2005, segons les estadístiques oficials elaborades pel Ministeri de Justícia i Interior. Aquesta xifra representa un augment del 2,2% sobre l'any anterior, inferior als excepcionals increments registrats el 2003 i 2004 (7,7% i 6,3%, respectivament), però més elevat que la taxa mitjana de creixement del període 1990-2002 (1,8%). En termes absoluts, l'augment de la població ha estat de 1.674 persones, davant de les 4.555 de l'exercici passat.

a tots els estrangers titulars d'una autorització d'immigració vigent, a excepció dels treballadors fronterers. Per tant, els estrangers que fins al 2002 disposaven d'un permís de sojorn i treball –l'anomenat rebut rosa– van poder regularitzar la seva situació al país i registrar-se als censos comunals al llarg de 2003 i 2004.

Per nacionalitats, la població andorrana ha continuat l'evolució alcista dels darrers anys, amb un creixement del 2,9% el 2005, inferior al 3,6% de l'any anterior. Tanmateix, aquesta progressió ha superat l'increment del nombre d'estrangers, que només ha estat de l'1,8%, sis punts menys que el 2004, una pèrdua de dinamisme que s'explica per la finalització del procés de regularització comentat anteriorment. Dins del col·lectiu d'estrangers,

Cal recordar que l'evolució excepcional de la població del període 2003-2004 s'explica, en bona part, pel procés de regularització dels rebuts rosa, antiga autorització de treball en vigor des de l'any 1998, que va ser resultat de l'aplicació de la Llei qualificada d'immigració aprovada al maig de 2002. Aquesta Llei regula l'entrada, el sojorn i l'establiment al Principat d'Andorra de les persones que no són de nacionalitat andorrana, i atribueix la condició de resident al Principat d'Andorra i els drets que se'n deriven

l'evolució ha estat divergent segons la nacionalitat, tot i que en tots els casos ha estat menys favorable que la de l'exercici anterior. D'una banda, els espanyols, el grup més nombrós de població estrangera, han estat els que han registrat la pitjor evolució, amb un descens del 2,3%, reprenent així la tendència descendent que havia caracteritzat aquest grup la dècada anterior a la regularització. En la mateixa línia, la població de nacionalitat francesa s'ha reduït lleugerament (0,3%), després de tres anys d'increments. En contraposició, s'ha registrat un augment molt important de la població portuguesa, del 13,2%, que dona continuïtat a la tendència alcista observada des de 2002. Per completar l'evolució, el grup de residents d'altres nacionalitats també ha augmentat, a una taxa del 4,4%.

En suma, el pes de la població estrangera total s'ha reduït tres dècimes, fins al 64%, i s'allunya del valor màxim assolit el 1987 (78,7%). En sentit invers, durant el 2005 el grup d'andorrans ha incrementat el seu pes en la mateixa magnitud, fins al 36%, i reprèn així la tendència alcista que va caracteritzar el període 1988-2002, per apropar-se al màxim del 37,9% assolit l'últim any d'aquest període.

Quant al moviment natural de la població, el creixement vegetatiu de l'any 2005 ha estat de 552 persones, una xifra que representa una taxa del 7 per mil, lleugerament superior a la de l'any anterior. Aquesta millora moderada

del creixement natural de la població s'explica per una contracció del nombre de defuncions (-1,8%), i per un lleuger increment del nombre de naixements (1,7%), molt inferior no obstant això al de 2004. En conseqüència, la taxa de natalitat ha baixat una mica, fins al 10,5 per mil, i la de mortalitat també, fins a situar-se en 3,5 per mil, després del repunt de 2004. A més, el saldo del moviment migratori (resultat de la regularització del cens) ha baixat a 1.122 persones, després de dos anys superant les 4.000, com a resultat de la finalització del procés de regularització dels rebuts rosa comentada anteriorment.

La distribució de la població per parròquies posa de manifest que durant el 2005 s'ha perllongat la tendència a guanyar pes de les parròquies altes i menys poblades en detriment de les parròquies baixes, una tendència que ha estat persistent des de l'inici de la dècada dels noranta, tot i que ha progressat a un ritme lent. Concretament, les parròquies que han augmentat més la població durant l'any 2005 han estat, igual que els quatre anys anteriors, Canillo (9,7%) i Ordino (7,9%). Molt a prop se situa la Massana (6,7%), mentre que Encamp ha mostrat un creixement més proper a la mitjana (2,3%), superat per Andorra la Vella (3,1%) i Sant Julià de Lòria (3,6%). L'única parròquia que ha registrat un descens de població ha estat Escaldes-Engordany, del 5%. Cal afegir que totes les parròquies han registrat una evolució de la població més modesta que la dels dos anys anteriors. Com a resultat, la >

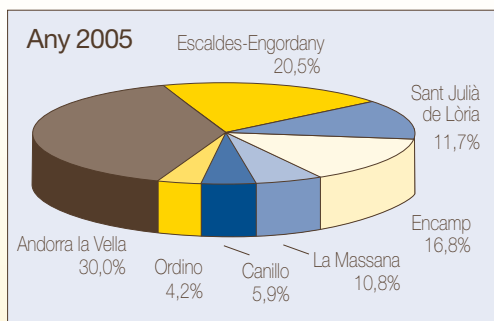
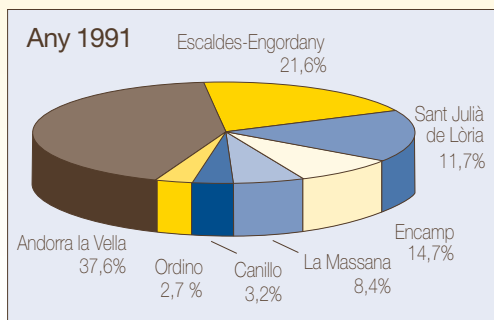
MOVIMENT NATURAL DE LA POBLACIÓ

	2004	2005
Naixements	814	828
Defuncions	281	276
Creixement vegetatiu	533	552
Taxa de natalitat (tant per mil)	10,589	10,541
Taxa de mortalitat (tant per mil)	3,655	3,514
Taxa de creixement vegetatiu (tant per mil)	6,933	7,027
Augment migratori o per regularització del cens	4.022	1.122
Augment total de la població*	4.555	1.674
Casaments	218	224

* Creixement vegetatiu més augment migratori.

població de les parròquies altes ha augmentat el seu pes en 1,1 punts fins a representar el 37,8% del total, davant del 29% de l'inici de la dècada dels noranta; en canvi, les parròquies baixes han perdut posicions, però concentren encara el 62,2% del total de la població. Tot plegat suposa que Andorra està avançant lentament cap a una distribució menys desigual de la població en el territori.

POBLACIÓ ANDORRANA PER PARRÒQUIES

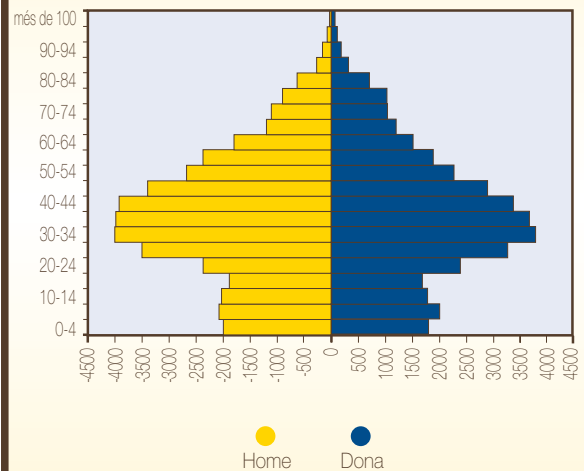

Gràfic IV.3

Font: Ministeri de Justícia i Interior.

L'estructura per sexes de la població mostra que es manté el predomini de la població masculina en tots els trams en edat de treballar, amb l'única excepció de la població de més de 75 anys. Així, el pes de la població masculina total supera en 4,3 punts percentuals el pes de la població femenina, una diferència que s'ha estabilitzat respecte de l'any 2004. La presència masculina és encara més accentuada en el tram de 40 a 64 anys, a causa del pes superior de la mà d'obra estrangera, que tradicionalment ha estat majoritàriament masculina. Més concretament, el 72,4% de la població estrangera es concentra en el tram comprès entre 20 i 64 anys. En canvi, la proporció d'andorrans és molt majoritària en els trams de 0 a 9 anys (80,9%) i de 10 a 19 anys (64,6%), mentre que el seu pes es limita al 22,7% de les persones més grans de 65 anys.

ESTRUCTURA DE LA POBLACIÓ PER SEXE I EDAT. ANY 2005

Gràfic IV.4

Font: Ministeri de Justícia i Interior.

La distribució de la població per edats reflecteix que l'any 2005 s'ha continuat alentint el ritme d'envelliment de la població andorrana, en línia amb la tendència observada els darrers exercicis. Així, el tram de població fins a 14 anys ha experimentat un augment del 3,8%, superior al creixement total de la població (2,2%), tot i que dos punts inferior al de l'exercici anterior. Com a resultat, la seva participació sobre el total de la població s'ha elevat tres dècimes, fins al 15,1%, i d'aquesta manera ha trencat la tendència de descens que ha caracteritzat els últims dotze anys (amb l'única excepció de 1999). A més, la població de 15 a 64 anys ha crescut el 2%, un avenç superior per tercer any consecutiu al creixement de la població de més de 65 anys (1%). L'increment d'aquest últim col·lectiu s'ha accelerat lleugerament respecte de l'any anterior, però tot i així és un ritme d'avenç històricament baix, i inferior al creixement de la població total, motiu pel qual el seu pes relatiu ha continuat la tendència descendent iniciada el 2003, amb una reducció d'una dècima, fins a l'11,8%.

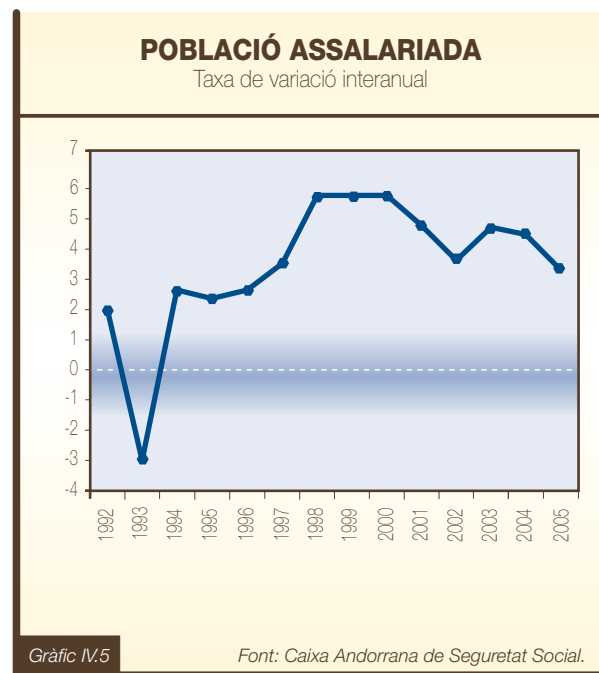
IV.2 – Ocupació

La població ocupada a Andorra ha continuat la tendència ascendent durant el 2005, per dotzè any consecutiu, tot i que a un ritme més lent, en sintonia amb el debilitament de l'activitat econòmica andorrana. Segons les dades de la Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS), el nombre mitjà anual de llocs de treball ha augmentat el 3,7%, fins a arribar als 50.556. Aquest increment constitueix una

desacceleració per segon any consecutiu, i és un punt inferior al de l'any 2004, però tot i així se situa bastant en línia amb l'augment mitjà dels darrers tretze anys (3,9%). A més, les noves matriculacions a la CASS han sumat 5.850, un registre elevat i molt proper al de l'any anterior, si bé inferior al màxim de la sèrie (disponible des de 1991) assolit l'any 2002 (6.232 noves matriculacions).

En la mateixa línia, l'ocupació assalariada ha moderat el ritme de creixement per segon any consecutiu, en passar del 4,4% al 3,2%, fins a assolir un total de 42.416 assalariats de mitjana anual. Cal destacar que aquesta ha estat la progressió més feble de l'ocupació des de l'any 1996. Malgrat tot, la taxa d'ocupació –mesurada com el nombre d'assalariats amb relació a la població de 15 a 64 anys– ha augmentat vuit dècimes, després de dos anys de descensos, fins a situar-se en el 73,8%, un nivell molt elevat i força superior al de la Unió Europea (63,8%).

El menor dinamisme de la creació d'ocupació observat durant el 2005 ha alleugerit les tensions del mercat laboral andorrà que havien caracteritzat els darrers exercicis. Aquest fet s'ha reflectit en les enquestes de conjuntura de

la Cambra, en una reducció del percentatge d'empreses que considera la manca de mà d'obra qualificada com un dels principals factors que dificulten l'augment de l'activitat, particularment en el sector de la construcció, i >

NOMBRE D'ASSALARIATS

	2005	Var. 05/04	% s/total 2005
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	138	-0,6	0,32
Indústria	1.870	4,7	4,41
Indústries manufactureres	1.710	4,9	4,03
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	160	2,5	0,38
Construcció	6.747	7,4	15,91
Serveis	33.661	2,4	79,36
Comerç i reparació de vehicles de motor (...)	11.404	1,3	26,89
Hoteleria	5.648	0,7	13,32
Sistema financer	1.510	4,5	3,56
Administració pública, defensa i seg. social obligatòria	4.030	5,2	9,50
Altres	11.069	3,1	26,10
TOTAL	42.416	3,2	100,00

Quadre IV.2 Font: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

en menor mesura en el sector hotelier i en el comerç, mentre que en la indústria les dificultats per trobar mà d'obra qualificada han augmentat una mica.

La desagregació sectorial mostra que, menys en el primari, l'ocupació ha crescut a tots els grans sectors, si bé amb una intensitat diferent. La construcció ha estat el sector més dinàmic en la creació de llocs de treball, en sintonia amb el bon comportament de l'activitat, amb un increment del 7,4%, dues dècimes superior al registrat l'any 2004. El segueix a una certa distància la indústria, amb una alça del 4,7%, també superior a la de l'any anterior (3,3%), impulsada tant per l'acceleració de la població ocupada a les indústries manufactureres, com per la de la producció i distribució d'energia, gas i aigua. En canvi, els serveis han moderat el ritme de creació d'ocupació des del 3,9% fins a un modest 2,4%. El pitjor comportament ha correspost al sector primari amb una lleugera reducció del nombre d'ocupats (-0,6%), en un context d'estabilització de la producció de tabac.

Tot plegat s'ha traduït en un increment del pes de la construcció en la població assalariada d'Andorra durant el 2005 de sis dècimes, fins al 15,9%, en detriment dels serveis, fonamentalment, i una mica del sector primari, mentre que la indústria ha elevat lleugerament el seu pes en l'ocupació. En qualsevol cas, els serveis són el sector que concentra la majoria d'assalariats, amb una participació del 79,4% l'any 2005, mentre que la indústria i l'agricultura tenen un pes molt reduït, 4,4% i 0,3%, respectivament.

A un nivell més desagregat, l'anàlisi de la distribució de l'ocupació entre les activitats terciàries permet comprovar que el subsector que comprèn el comerç i la reparació de vehicles de motor es manté com el subsector de serveis més important, amb un pes en el total d'assalariats d'Andorra del 26,9%. En segon lloc, se situa l'hoteleria, que concentra el 13,3% dels assalariats. A continuació hi ha l'Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria (9,5%); les activitats immobiliàries, de lloguer i serveis empresarials (8,9%), i l'epígraf "altres activitats socials i de serveis prestats a la comunitat" (5,6%) –els que no s'engloben en sanitat i educació. Per darrere es troben el sector financer (3,6%), les activitats sanitàries i veterinàries (3,1%), i el transport, emmagatzematge i comunicacions (3%), amb un volum d'assalariats menor que el de les indústries manufactureres (4%). La resta d'activitats terciàries tenen un pes en l'ocupació inferior al 3%.

IV.3 – Formació

Durant el curs 2004-2005 la població escolaritzada a Andorra s'ha elevat a 11.890 persones, xifra que representa un increment del 2,1% sobre el curs anterior, superior a l'avenç del 0,8% registrat un any abans. Aquesta acceleració s'explica, fonamentalment, per l'augment de la població escolar (3,4%) superior al del curs anterior, que dóna continuïtat a la tendència alcista dels últims quatre anys. També hi ha contribuït, però en menor mesura, l'estabilització de la població no universitària a l'estranger (0,4%), davant de la intensa caiguda que va mostrar aquest col·lectiu el 2004, una evolució que ha permès elevar el seu pes sobre la població de 3 a 20 anys, fins a l'1,97%. Aquests augments contrasten amb el descens de la població universitària (-8,1%), per tercer any consecutiu, després d'haver experimentat un fort creixement en l'etapa 1996-2002.

La distribució per països d'estudi mostra que durant el 2005 ha continuat la tendència a la concentració de la població escolaritzada a Andorra. Així, el nombre d'alumnes que estudien a Andorra ha ascendit a 10.819, com a resultat d'un increment, per setè any consecutiu, del 3,5%, un ritme superior en dos punts al de 2004. En canvi, la població que estudia a l'estranger ha retrocedit el 9,6%, una evolució que s'explica fonamentalment pel retrocés del nombre d'estudiants universitaris a l'estranger –que són els que estudien majorment fora d'Andorra (el 70,8%).

Per països, el descens del total d'alumnes a l'estranger ha estat una mica més intens a França (-11,1%) que a Espanya (-9,3%), igual que els dos anys anteriors, alhora que el nombre d'andorrans que estudien en altres països s'ha mantingut en 13 l'any 2005. Com a conseqüència, la població escolaritzada a Andorra ha elevat el seu pes sobre el total en més d'un punt fins al 91%, i ha establert així un màxim històric (d'una sèrie disponible des del 1991), en contraposició a les reduccions del pes d'Espanya, fins al 6,9%, i de França, fins al 2%, i a l'estabilització del pes de la resta de països, en un escàs 0,11%.

IV.3.1. Nivell primari i secundari

El nombre d'alumnes de l'etapa escolar ha estat de 10.477 durant el curs 2004-2005, el 3,4% més que l'any anterior. Aquest increment dona continuïtat a l'evolució positiva iniciada fa quatre anys, després d'una etapa de tres anys d'estancament i caigudes, i ha comportat un augment del pes de la població escolar sobre el total de la població escolaritzada de més d'un punt, fins al 88,1%. A més, la taxa d'escolarització –calculada com la proporció de població escolar sobre la població fins a 20 anys– ha augmentat 3,5 punts, fins a representar el 75%, si bé encara se situa per sota del valor màxim de la sèrie, del 82% registrat el curs 2002-2003.

Els nivells més importants d'aquesta etapa quant al nombre d'alumnes són el maternal, el primari i el secundari bàsic, que concentren el 90,9% de l'alumnat de l'etapa escolar. Durant el curs 2004-2005, l'únic col·lectiu que ha mostrat una evolució més modesta que la de l'any anterior ha estat el del nivell primari, amb un augment del 2,4%. En canvi, destaca l'acceleració del creixement dels alumnes del nivell secundari bàsic, fins al 6%, i l'increment de l'1,6% del nombre d'alumnes del nivell maternal, que contrasta amb la reducció del curs passat. L'evolució també ha estat alcista en el cas de l'alumnat del nivell secundari superior (7%), per segon any consecutiu, fet que ha elevat el seu pes sobre el total de la població escolar fins al 6,9%. En la mateixa línia, el nivell professional ha registrat un increment de nou

alumnes (fins als 231), que dona continuïtat a la tendència alcista iniciada el curs 2002-2003, i que ha permès mantenir la seva participació en el 2,2% del total de la població escolar.

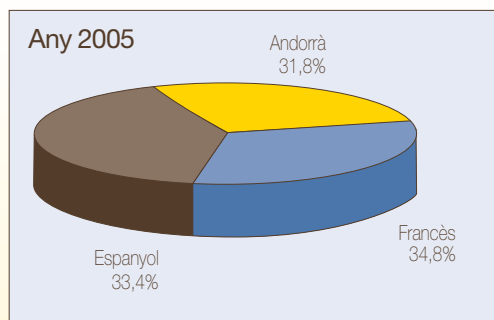
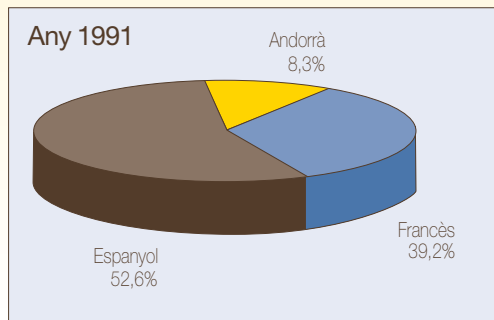
Per acabar, l'evolució de la població escolar per tipus d'ensenyament continua reflectint la implantació progressiva del sistema educatiu andorrà, amb un increment dels alumnes del 12,2%, molt superior al del total de la població d'aquesta etapa, que ha comportat un augment del seu pes de dos punts i mig, fins al 31,8% del total de l'alumnat escolar. D'aquesta manera, la població escolar del sistema educatiu andorrà ha crescut de forma ininterrompuda des de principis de la dècada dels noranta. Cal assenyalar que l'avenç de 2005 s'ha distribuït entre les escoles andorranes (12,2%) i les escoles professionals (15,4%). A més, el programa d'adaptació socioeducatiu engegat el 2003, que té per objectiu donar atenció als alumnes amb dificultats d'inserció en el món escolar, ha augmentat el nombre d'inscrits de 10 a 11 alumnes.

Al sistema educatiu francès també ha augmentat el nombre d'estudiants, però de forma bastant més modesta (2,1%) que a l'andorrà, fet que no ha evitat un descens del seu pes sobre el total, de mig punt, fins al 34,8%, que estableix un nou mínim històric. Per part seva, el sistema educatiu espanyol ha registrat una caiguda d'alumnat per segon any consecutiu, del 2,5%, que ha reduït el seu pes sobre el total a un altre mínim històric del 33,4%, i s'ha >

POBLACIÓ ESCOLAR PER NIVELLS

	2004-2005	%Variació curs 04-05/03-04	% curs 2004-2005
Maternal	2.655	1,6	25,3
Primari	4.085	2,4	39,0
Secundari bàsic	2.786	6,0	26,6
Secundari superior	720	7,0	6,9
Professional	231	4,1	2,2
TOTAL	10.477	3,4	100,0

POBLACIÓ ESCOLAR ANDORRANA PER TIPUS D'ENSENYAMENT

Gràfic IV.6

Font: Ministeri d'Educació i Formació Professional.

situat per sota del pes de l'escola francesa. Aquesta pèrdua de posicions s'explica pels descensos registrats a les escoles espanyoles tradicionals i a les escoles congregacionals, que contrasten amb la captació creixent d'alumnes per part de l'escola privada –que va començar a funcionar l'any 2001–, la qual ha incrementat el nombre d'alumnes el 5%. Així, el

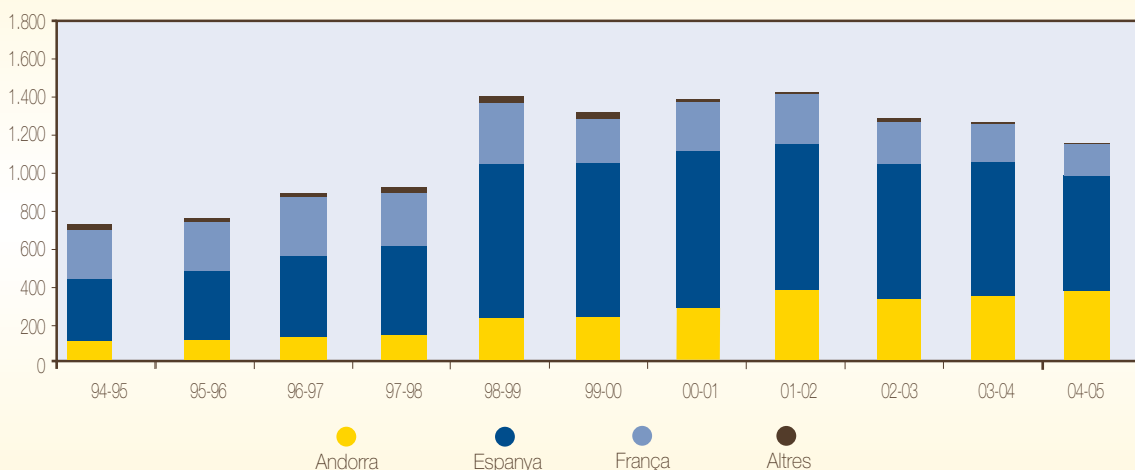
pes d'aquesta última s'ha situat en el 2,6%, un percentatge encara bastant inferior al de les escoles congregacionals, que concentren el 18,7% dels estudiants, i al de les escoles espanyoles tradicionals (12,1%).

IV.3.2. Nivell universitari

Després d'assolir un rècord històric durant el curs 2001-2002, la població universitària d'Andorra ha baixat el curs 2004-2005 per tercer any consecutiu, el 8,1%, fins a situar-se en 1.173 estudiants. La distribució d'aquests estudiants per sexes mostra una preponderància de les dones, que representen el 56,3% del total. Per països d'estudi, només s'ha salvat de la disminució –igual que l'any anterior–, la Universitat d'Andorra, en què l'alumnat ha augmentat un 3,6%. Els descensos del nombre d'universitaris andorrans han estat bastant més intensos que els del curs passat, tant a França (-14,6%), com a Espanya (-10,7%), com a la resta del món (-53,8%).

Així doncs, la Universitat d'Andorra ha guanyat pes en la formació universitària, amb el 29,2% dels estudiants l'últim curs, un percentatge que estableix un rècord històric, i que manté el país en el segon lloc del rànquing, per davant de França (15,4%). Espanya encara concentra la majoria dels universitaris andorrans, amb el 54,9%, si bé és un registre inferior en 1,6 punts al del curs anterior. El 0,5% d'alumnes restants estudien en altres països (Bèlgica, Itàlia i Portugal), davant de l'1% de l'any passat.

POBLACIÓ UNIVERSITÀRIA PER PAÏSOS D'ESTUDI

Gràfic IV.7

Font: Institut d'Estudis Andorrans. A partir del curs 2004-2005, Ministeri d'Habitatge, Joventut, Ensenyament Superior i Recerca.

Pel que fa al cas concret del Centre d'Estudis Virtuals, adherit a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), el nombre d'alumnes matriculats en diplomatures, llicenciatures i enginyeries ha estat de 246 el curs 2005-2006, el 18,8% més que l'any anterior, un increment que dona continuïtat a la tendència alcista que ha caracteritzat aquests estudis des de la seva creació l'any 1996. Els alumnes matriculats en el curs d'accés per a majors de 25 anys també s'han incrementat de 31 a 39. Els matriculats a cursos de formació continuada virtual han estat 10 i a la presencial 107.

L'oferta d'estudis del Centre s'ha tornat a ampliar el darrer curs, després d'ampliacions successives durant els últims anys, de manera que ha quedat configurada per estudis de primer i segon cicle de dret, filologia catalana, humanitats i psicologia; estudis de primer cicle d'administració d'empreses, dues enginyeries tècniques –en informàtica de sistemes i en informàtica de gestió–, multimèdia, telemàtica i turisme; i onze carreres de segon cicle en administració i direcció d'empreses, ciències del treball, ciències polítiques i de l'Administració, comunicació audiovisual, documentació, enginyeria informàtica, enginyeria de telecomunicació, estudis de l'Àsia Oriental, investigació i tècniques de mercat, psicopedagogia i publicitat i relacions públiques.

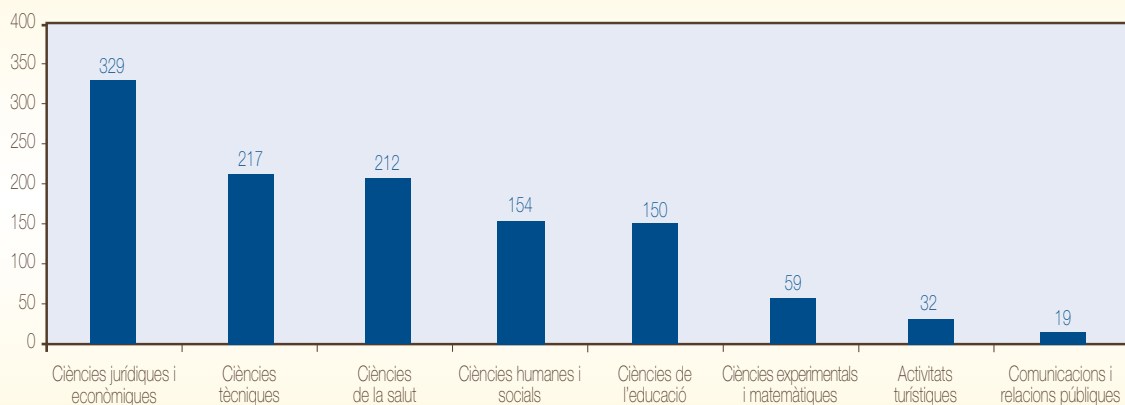
En conjunt, l'àrea d'estudi amb més alumnes universitaris d'Andorra és la de les ciències jurídiques i econòmiques, que concentra el 28,1% del total d'universitaris, si bé ha

reduït el seu pes en relació amb l'any anterior. La segueixen les ciències tècniques (18,5%) i a molt poca distància les ciències de la salut (18,1%), dues àrees que han guanyat pes respecte del curs passat. En l'altre extrem, se situen les àrees d'activitats turístiques, de creació recent, i de comunicacions i relacions públiques, que només cursen 32 i 19 estudiants, respectivament.

IV.3.3. Despeses en educació

Les despeses liquidades pel Ministeri d'Educació i Formació Professional del Govern han assolit els 43,9 milions d'euros l'any 2005, 14,9 dels quals han anat destinats a l'Escola Andorrana. A més, la despesa liquidada del Departament d'Ensenyament Superior i Recerca, integrat en el Ministeri d'Habitatge, Joventut, Ensenyament Superior i Recerca, ha estat de 2,5 milions d'euros. En suma, la despesa total en educació del Govern central a Andorra ha estat de 46,4 milions d'euros, que representarien un increment del 17% respecte de l'any anterior. Cal alertar, però, que aquesta comparació està afectada per la reorganització ministerial que ha efectuat el nou govern, motiu pel qual podria no ser del tot homogènia. En tot cas, el pes de les despeses d'educació en el total del pressupost liquidat el 2005 ha estat del 9,6%, un nivell que manté l'educació com la tercera prioritat de despesa de l'Administració Central, segons la classificació administrativa, després de les obres públiques i de les transferències als comuns.

POBLACIÓ UNIVERSITÀRIA PER ÀREES D'ESTUDI 2004-2005 - Nombre d'estudiants

Gràfic IV.8

Font: Ministeri d'Habitatge, Joventut, Ensenyament Superior i Recerca.

V.1 – L'evolució de l'activitat econòmica durant l'any 2005

Segons apunten la majoria d'indicadors d'activitat i de demanda disponibles, l'any 2005 s'ha caracteritzat per una pèrdua significativa de dinamisme de l'economia andorrana, emmarcada igualment en un context de moderació suau de l'activitat econòmica internacional. Pel costat de la demanda, la desacceleració ha afectat principalment el consum privat i les exportacions de serveis turístics, mentre que pel costat de l'oferta, el debilitament de l'activitat econòmica ha estat protagonitzat fonamentalment pels serveis, i sobretot pel turisme i el comerç. La indústria i l'agricultura també han mostrat una evolució menys favorable que la de 2004, mentre que la construcció s'ha mantingut com el sector més dinàmic i el motor principal del creixement econòmic andorrà, tot i perdre una mica d'impuls.

El menor dinamisme econòmic d'Andorra durant el 2005 es posa de manifest en l'evolució més modesta, o negativa en alguns casos, de la majoria d'indicadors d'activitat i de demanda en relació amb el 2004. En particular, destaca la desacceleració del creixement del nombre de llocs de treball (3,7%), de l'ocupació assalariada (3,2%), de les importacions (2,2%) i del consum d'energia elèctrica (0,7%). A més, s'ha accentuat la tendència descendent iniciada el 2002 del nombre de turistes (-13,4%), a la qual s'afegeixen els descensos del nombre d'excursionistes (-2,8%) per primer cop els darrers quatre anys, de l'entrada de vehicles (-3,6%) i del tràfic telefònic (-2,9%), en contrast amb els increments registrats l'any anterior. No obstant això, hi ha alguns indicadors de demanda que han mostrat una evolució més positiva, afavorida pel manteniment d'uns tipus d'interès molt baixos, com el crèdit bancari (26%), segurament impulsat també per l'increment dels preus de l'habitatge, i les matriculacions de vehicles, tant industrials (13,1%) com de turismes (4,8%). En resum, el balanç global apunta cap a una moderació significativa del ritme d'activitat, motivada en bona part pel deteriorament de l'aportació del sector exterior a l'economia.

Per components, els indicadors de demanda interna mostren una evolució dispar. D'una banda, el creixement més modest de la renda disponible dels consumidors andorrans, fruit del menor increment de l'ocupació i dels salaris reals, suggereix una moderació del ritme d'avenç del consum privat durant el 2005. Així, el diferencial entre el creixement dels salaris mitjans nominals dels assalariats (5,3%) i la inflació s'ha reduït, tant si la inflació es mesura al mes de desembre (3,1%) -2,2 punts de diferència-, com si es considera el creixement dels preus en mitjana anual (3,5%). D'altra banda, les condicions financeres han continuat sent molt favorables per al consum, amb uns tipus d'interès que s'han mantingut en uns nivells mínims. Aquest fet segurament ha contribuït a l'acceleració de les matriculacions de turismes, fins al 4,8% de 2005, i a sostenir la forta tendència expansiva del crèdit bancari (26%), part del qual s'hauria dirigit també a la inversió immobiliària.

En el cas de la inversió, els pocs indicadors disponibles també mostren comportaments divergents. Així, l'evolució més favorable de la inversió en material de transport -amb un augment de les matriculacions de camions i camionetes del 13,1%- contrasta amb el descens de les importacions de béns d'equipament del 7,6%. Cal tenir en compte, però, que aquesta disminució està molt condicionada pels resultats dolents del comerç d'electrònica de consum. Igualment, els indicadors d'inversió en construcció mostren evolucions diferents, tot i que en conjunt sembla que s'inclinen cap al sosteniment d'una evolució força positiva, segons es desprèn de la intensa creació d'ocupació generada pel sector (7,4%), de l'increment del nombre d'empreses constructores (6,4%) i del dinamisme del crèdit bancari (26%). Tanmateix, hi ha altres indicadors que mostren una evolució menys favorable, com la disminució del consum d'energia elèctrica del sector (-13,1%) i la moderació del creixement de les importacions de materials de construcció (1,8%). Cal assenyalar, però, que aquestes últimes van estar excepcionalment impulsades l'any 2004 per una intensa alça dels preus del ferro, que no s'ha repetit el 2005.

Quant al sector públic, l'actuació de l'Administració central durant el 2005 ha estat caracteritzada per un fort increment de la inversió real, superior al de l'any anterior, i per un creixement força significatiu de les despeses de funcionament, tot i que inferior al registrat el 2004. Aquesta evolució ha contribuït a moderar el creixement global de les despeses, però no ha estat suficient per frenar l'augment del dèficit públic del Govern central, atès que els ingressos públics també s'han desaccelerat. Igualment, els comuns han incorregut en un dèficit global, fruit d'una important expansió de les despeses, sobretot de les corrents, combinada amb una lleugera retallada dels seus ingressos. En conclusió, l'actuació conjunta del sector públic ha tingut, com en l'exercici anterior, un caràcter expansiu, que ha contribuït positivament al creixement de l'economia andorrana i a contrarestar el debilitament d'altres àmbits de l'economia. En definitiva, es pot considerar que la política fiscal del Govern ha actuat de forma contracíclica.

Pel que fa al sector exterior, durant el 2005, per tercer any consecutiu, s'ha moderat la tendència alcista del dèficit comercial, amb un augment de l'1,1%, davant de l'alça del

4,4% registrada l'any anterior, que dona continuïtat a la seva tradicional contribució negativa al PIB del país. Aquesta evolució ha estat el resultat d'un modest creixement de les importacions del 2,2%, que ha estat suficient per contrarestar l'augment de les exportacions (16,2%), perquè la significació econòmica d'aquestes últimes continua essent molt petita. Cal tenir en compte que l'economia andorrana es caracteritza per una forta dependència exterior, que la vincula molt a l'evolució econòmica dels països de l'entorn, en particular a Espanya i a França, els seus principals clients i proveïdors. Així, la moderació del ritme de creixement francès registrada durant el 2005, juntament amb la desacceleració econòmica internacional, ha frenat el creixement de les vendes andorranes a l'exterior, i contribueix a explicar la reducció del volum d'entrada de visitants a Andorra (-5,3%), la principal font d'ingressos del país. Ara bé, també s'observa un descens del nombre de visitants procedents d'Espanya, tot i el caràcter més dinàmic de la seva economia, fet que indica l'existència d'altres factors no conjunturals que han frenat l'atractiu turístic del país, com per exemple la competència creixent d'altres destinacions d'hivern. En tot cas, la reducció global de visitants, >

SÍNTESI D'INDICADORS D'ACTIVITAT - Taxes de variació interanual

	2004	2005
Activitat		
Empreses	2,0	4,8
Assalariats	4,4	3,2
Indústria	3,3	4,7
Construcció	7,2	7,4
Serveis	3,9	2,4
Nombre de visitants	0,6	-5,3
Consum d'energia elèctrica ⁽¹⁾	7,6	0,7
Importacions	5,6	2,2
Demanda		
Matriculació de turismes ⁽²⁾	2,9	4,8
Matriculació de vehicles industrials ⁽²⁾	10,1	13,1
Importació de béns d'equipament ⁽³⁾	15,1	-7,6
Importació de materials de construcció ⁽⁴⁾	18,6	1,8
Crèdit de les entitats bancàries	25,3	26,0
Despeses de funcionament de l'Administració	10,2	12,7

⁽¹⁾ Excepte usos domèstics, enllumenat públic i altres distribuïdores. ⁽²⁾ Les sèries de matriculacions de vehicles corresponents al període 1993-2005 han estat revisades i actualitzades pel Servei d'Estudis l'any 2005. ⁽³⁾ Inclou els capítols 84 i 85, segons la classificació de la Duana Andorrana. ⁽⁴⁾ Inclou els capítols 25, 68, 72 i 73, segons la classificació de la Duana Andorrana.

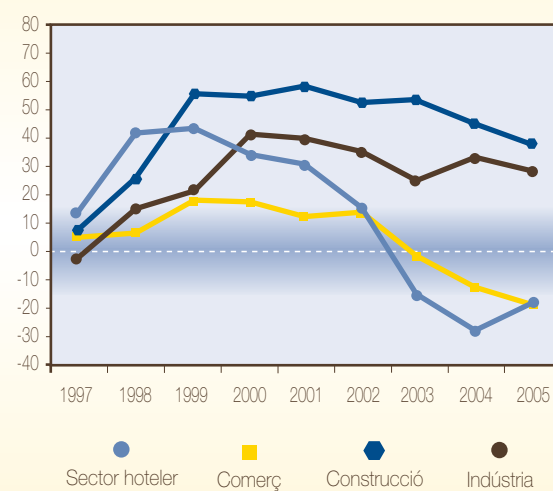
combinada amb la disminució de l'estada mitjana dels turistes als hotels, de 2,8 a 2,5 dies, suggereix una moderació dels ingressos per serveis turístics en relació amb l'any anterior, i en conseqüència, una aportació menor al creixement econòmic del tradicional superàvit obtingut per la provisió de serveis a l'exterior. Per tant, en termes globals, es pot afirmar que l'entorn exterior ha estat menys favorable per a l'activitat econòmica andorrana.

L'anàlisi de l'evolució dels principals sectors econòmics mostra que la construcció ha destacat novament com el sector més dinàmic i continua liderant clarament el creixement econòmic d'Andorra, tot i que comença a mostrar alguns símptomes de fatiga després d'un cicle, de vuit anys, de notable expansió. Així, els indicadors del sector mostren, un any més, una evolució expansiva de l'activitat en relació amb l'exercici anterior, amb un fort ritme de creació d'ocupació (7,4%), lleugerament superior al de 2004, i un intens creixement del nombre d'empreses constructores (6,4%). A més, els resultats de les enquestes de la Cambra reflecteixen que la construcció es manté com el sector en què les empreses fan la valoració més bona de la marxa dels negocis. Tanmateix, les enquestes també apunten una contenció de l'obra contractada i executada i una moderació del creixement de la xifra de negocis –des del 4,4% fins al 0,8%– i de la inversió, en consonància amb la desacceleració de les importacions de materials de construcció –fins a l'1,8%– i la reducció de la superfície autoritzada (-70,1%), després de dos anys de forts increments. Tot plegat sembla confirmar que la construcció, tot i que continua mostrant una notable fortalesa, s'encamina progressivament cap a una situació de dinamisme menor.

En l'altre extrem es detecta una evolució desfavorable dels serveis per segon any consecutiu, motivada pels resultats negatius de les activitats turístiques i comercials. Aquests sectors s'han vist afectats principalment per la reducció de les entrades de visitants (-5,3%), per primera vegada des que existeix la sèrie (iniciada el 1999), fruit de la caiguda tant dels turistes (-13,4%) com dels excursionistes (-2,8%), combinada amb el descens de l'estada mitjana i dels dies d'esquí venuts (-1%). El deteriorament de l'activitat turística i comercial s'ha manifestat en la disminució de la xifra de negocis en el comerç i en l'hoteleria, i també en la valoració negativa de la marxa dels negocis que han fet tots dos sectors, segons els resultats de les enquestes de la Cambra. A més, durant el 2005 s'ha moderat el ritme de creació d'ocupació en el comerç (1,3%) i en el sector

EVOLUCIÓ DE LA MARXA DELS NEGOCIS PER SECTORS

Saldo entre el percentatge de respostes positives i negatives

Gràfic V.1

Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

hoteler (0,7%), i en ambdós àmbits s'ha registrat una disminució del nombre d'empreses i del consum d'energia elèctrica.

Per part seva, les branques industrials s'han continuat desenvolupant a bon ritme, si bé s'han detectat tímids signes de moderació en relació amb el 2004. Així, les opinions recollides a les enquestes assenyalen un lleuger empitjorament de la marxa dels negocis i del clima de confiança, i una evolució menys positiva de la xifra de negocis i de la inversió en el conjunt de l'any. En canvi, la creació d'ocupació industrial ha accelerat el ritme fins al 4,7% i el grau d'utilització de la capacitat productiva s'ha estabilitzat en el 74% de mitjana anual. Finalment, l'evolució del sector primari s'ha caracteritzat per un estancament de la producció de tabac (0,2%), una reducció del cens ramader (-4,6%) i un descens del nombre d'assalariats (-0,6%), factors que en conjunt assenyalen un empitjorament de l'activitat respecte de l'any anterior.

En conclusió, l'evolució dels principals indicadors econòmics i de les opinions de les empreses permet estimar que el creixement real de l'economia andorrana durant el 2005 s'ha desaccelerat fins a una taxa al voltant del 2%. Aquest discret avenç és inferior al creixement estimat per al 2004, de prop de 4%, i és el més baix des de la crisi de mitjan anys noranta. Cal afegir que l'evolució de l'economia andorrana durant el 2005 està en sintonia amb el comportament menys favorable de l'economia internacional, i també de França, tot i que el

seu debilitament ha estat més intens que el de l'entorn. Malgrat tot, el creixement econòmic andorrà s'ha mantingut, un any més, lleugerament per sobre de la mitjana europea i francesa (1,4%), però s'ha allunyat del dinamisme més fort mostrat per l'economia espanyola (3,4%).

Amb vista a l'any 2006, les expectatives de les empreses apunten la continuïtat de la debilitat del creixement andorrà. Així, es preveu un estancament de la xifra de negocis en el sector industrial i en l'hoteleria i uns resultats encara força mediocres en el sector comercial. El descens del nombre de turistes i excursionistes els primers mesos de l'any (-6,6% i -1,3% acumulat fins al maig, respectivament) dóna suport a aquestes previsions dels sectors hotelier i comercial. A més, a la construcció s'anticipa una disminució de la xifra de negocis, en línia amb un ritme d'activitat que tendirà a atenuar-se gradualment. La tendència alcista dels tipus d'interès

observada durant el 2006 fa més probable el compliment d'aquestes previsions, en la mesura que suposa un encariment del crèdit. Finalment, les previsions d'inversió són predominantment desfavorables en la majoria de sectors i d'estancament en l'hoteleria.

Aquestes previsions es veuen reforçades per l'evolució dels principals indicadors d'activitat disponibles per als primers mesos de l'any 2006, que en general mostren una evolució modesta i similar a la de l'exercici anterior, com ara el nombre d'assalariats i les importacions, o negativa, com és el cas del nombre de visitants, de les matriculacions de turismes i de la superfície autoritzada per a l'edificació. En conclusió, les perspectives per a l'any 2006 són de continuïtat de l'evolució moderada de l'activitat econòmica global, motivada pel perllongament de la situació de debilitat en els sectors hotelier i comercial, a la qual se suma la pèrdua de vigor de la construcció, després d'un llarg cicle expansiu.

OPINIÓ DE LES EMPRESES SOBRE L'EVOLUCIÓ ECONÒMICA DE L'ANY 2005

Resultats de l'enquesta de conjuntura al comerç detallista

-Any 2005 comparat amb l'any 2004 (en % d'empreses)

		Total comerç detallista	Alimentació	Equipament personal	Equipament de la llar	Higiene i sanitat	Electrònica	Vehicles i accessoris	Altres comerços	Superm. i grans magatzems
* Xifra de vendes	Superior	22	13	24	29	32	7	17	25	25
	Igual	32	46	26	39	32	14	44	30	0
	Inferior	46	42	50	32	37	79	39	45	75
	Variació mitjana (%)	-3,7	-3,4	-5,5	-0,3	3,4	-14,6	-2,8	-4,0	-6,0
* Volum d'inversió	Superior	20	8	11	19	28	7	39	26	38
	Igual	69	75	76	77	50	79	52	68	63
	Inferior	10	17	13	3	22	14	9	5	0
	Variació mitjana (%)	1,8	-1,1	-2,4	2,9	3,1	-3,9	4,2	7,6	2,9
* Personal ocupat	Major	12	4	5	27	15	0	23	8	25
	Igual	77	78	88	70	80	79	68	78	63
	Menor	10	17	8	3	5	21	9	14	13

-Perspectives per a l'any 2006 (en % d'empreses)

* Tendència de la xifra de vendes	Augmentar	13	17	13	13	30	7	4	11	13
	Mantenir-se	51	46	44	55	45	43	61	58	63
	Disminuir	36	38	42	32	25	50	35	32	25
* Tendència del volum d'inversió	Augmentar	14	17	15	10	25	7	17	11	13
	Mantenir-se	64	63	61	68	55	64	65	68	63
	Disminuir	22	21	24	23	20	29	17	21	25

OPINIÓ DE LES EMPRESES SOBRE L'EVOLUCIÓ ECONÒMICA DE L'ANY 2005

Resultats de l'enquesta de conjuntura al sector industrial

- Any 2005 comparat amb l'any 2004 (en % d'empreses)

* Xifra de negocis	Superior	37
	Igual	41
	Inferior	22
	Variació mitjana (%)	3,6
* Volum d'inversió	Superior	15
	Igual	78
	Inferior	7
	Variació mitjana (%)	0,4
* Personal ocupat	Major	22
	Igual	59
	Menor	20

- Perspectives per a l'any 2006 (en % d'empreses)

* Tendència de la xifra de negocis	Augmentar	15
	Mantenir-se	63
	Disminuir	22
* Tendència del volum d'inversió	Augmentar	3
	Mantenir-se	70
	Disminuir	28

Resultats de l'enquesta de conjuntura a la construcció

- Any 2005 comparat amb l'any 2004 (en % d'empreses)

* Xifra de negocis	Superior	29
	Igual	50
	Inferior	21
	Variació mitjana (%)	0,8
* Volum d'inversió	Superior	21
	Igual	73
	Inferior	6
	Variació mitjana (%)	1,9
* Personal ocupat	Major	12
	Igual	68
	Menor	21

- Perspectives per a l'any 2006 (en % d'empreses)

* Tendència de la xifra de negocis	Augmentar	3
	Mantenir-se	44
	Disminuir	53
* Tendència del volum d'inversió	Augmentar	6
	Mantenir-se	59
	Disminuir	35

OPINIÓ DE LES EMPRESES SOBRE L'EVOLUCIÓ ECONÒMICA DE L'ANY 2005

Resultats de l'enquesta de conjuntura al sector hoteler

- Any 2005 comparat amb l'any 2004 (en % d'empreses)

* Xifra de negocis	Superior	17
	Igual	42
	Inferior	42
	Variació mitjana (%)	-3,7

* Volum d'inversió	Superior	20
	Igual	64
	Inferior	16
	Variació mitjana (%)	-2,1

* Personal ocupat	Major	10
	Igual	81
	Menor	9

Origen de la clientela segons el sistema de contractació (en %)	Turoperadors i grups	37,1
	Acords especials	9,3
	Individual	50,6
	Altres	3,0

Estada mitjana dels clients (nits)	2,5
------------------------------------	-----

- Perspectives per a l'any 2006 (en % d'empreses)

* Tendència de la xifra de negocis	Augmentar	19
	Mantenir-se	58
	Disminuir	23

* Tendència del volum d'inversió	Augmentar	23
	Mantenir-se	60
	Disminuir	18

Quadre V.4

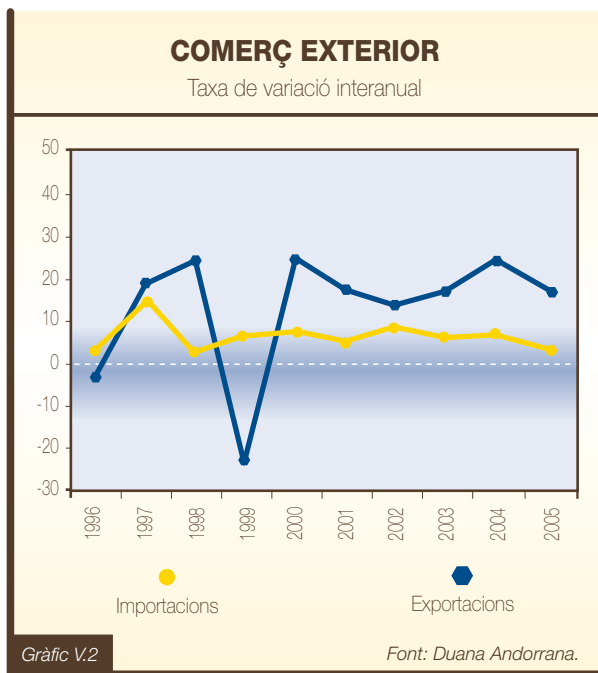
Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

V.2 - Els fluxos comercials amb l'exterior

Durant el 2005, Andorra ha importat mercaderies per valor de 1.441,6 milions d'euros, xifra que representa un augment de només el 2,2% respecte de l'any anterior, el més baix des de l'any 1993 i clarament inferior a l'avenç del 5,6% registrat el 2004. Per capítols, s'observa que quasi la meitat del creixement de les importacions s'explica per les compres de sucres i articles confiters, de manera que si s'exclou aquest capítol, el creixement de les importacions queda limitat a l'1,3%. L'aportació del tabac, els combustibles i els vehicles automòbils expliquen la resta de l'increment. Així, el creixement de les importacions sense tabac es retalla a l'1,8%, en

contrast amb el 6% de 2004. En sentit contrari, destaca la contribució negativa de les màquines i aparells elèctrics (-1,6 punts), tot i que es manté com el primer capítol importador. Aquesta evolució ha contribuït a reduir una mica la concentració sectorial de les importacions andorranes, de manera que els tres primers grups (maquinària i material elèctric, productes alimentaris i material de transport) representen el 43,5% del total.

Pel que fa a les exportacions andorranes, l'evolució durant el 2005 ha continuat sent molt positiva. Concretament, les vendes a l'exterior han sumat 114,12 milions d'euros, xifra que representa un increment del >

16,2%, un ritme elevat tot i que inferior al registrat l'any anterior (24,3%). Aquesta progressió de les exportacions ha estat més elevada que la de les importacions, motiu pel qual la taxa de cobertura ha millorat quasi un punt, fins a situar-se en el 7,9%, i ha establert així un nou màxim de la sèrie, superant l'anterior, corresponent a l'any 2004. L'evolució per grups sectorials mostra una accentuació de la tendència cap a la concentració de les exportacions, de manera que els tres primers grups han representat el 69,2% del total de les vendes, xifra que estableix un màxim històric. Cal afegir que aquests tres grups coincideixen amb els tres primers grups d'importació, la qual cosa posa de manifest que una part significativa de les importacions andorranes tenen com a objectiu la reexportació.

V.3 – Distribució geogràfica del comerç exterior

V.3.1. Importacions

Durant el 2005, el continent europeu s'ha reforçat com la procedència principal de les importacions andorranes, en concentrar el 89,9% del total. Aquest percentatge representa un augment d'un punt respecte de 2004, que trenca la tendència de descens dels tres anys anteriors, i s'apropa al màxim de l'any 2000 (91,6%). La depreciació de l'euro explica en part aquest canvi de tendència, atès que ha comportat un encariment relatiu dels productes de fora de la unió monetària. Com a resultat, les compres

al continent asiàtic han baixat més del 10% durant el 2005, de manera que han disminuït el seu pes sobre el total 1,1 punts fins al 8,4%, i han trencat així amb l'evolució ascendent que s'observava des de 2001. En canvi, les importacions procedents dels països americans han augmentat l'11,6%, a diferència de l'any anterior, i han elevat la seva quota a l'1,6%, dues dècimes més que el valor més baix de la sèrie a què s'havia arribat el 2004.

En l'àmbit de la UE-25, Espanya ha continuat enfortint el seu paper de principal país proveïdor d'Andorra, amb un increment de les importacions del 5,5% que s'emmarca dintre d'una tendència alcista pràcticament ininterrompuda des de l'any 1991. Com a resultat, Espanya ja representa el 53,2% de les compres andorranes a l'exterior, 1,7 punts més que l'any anterior. En canvi, les importacions procedents de França han experimentat un retrocés del 3,6%, una evolució que ha comportat una rebaixa de la participació d'aquest país en el total, per setè any consecutiu, de més d'un punt, fins al 21,1%, tot i que es manté amb diferència com el segon país proveïdor.

Pel que fa a la resta dels països de la UE-25, Alemanya ha elevat lleugerament la seva participació sobre el total d'importacions andorranes, fins al 5,6%, i es reforça com a tercer país en el rànquing de proveïdors. A continuació hi ha les importacions d'Itàlia, amb una quota del 3,2%, una dècima menys que el 2004, i del Regne Unit, amb un pes de l'1,8%. Per darrere se situen les importacions dels Països Baixos, amb un increment del 23,3%, que han elevat la seva participació sobre el total dues dècimes, fins a l'1,1%. Altres augments destacables de les compres a l'exterior han estat les d'Irlanda (25,6%) i les del grup dels 10 nous estats membres que es van incorporar a la UE al maig de 2004¹ (74,6%), si bé el seu pes relatiu molt reduït –inferior a l'1%– fa que la contribució d'aquests països al creixement total sigui poc significativa. Aquest factor també explica que els descensos de les importacions procedents de Finlàndia, Suècia, Bèlgica, Àustria, Luxemburg i Grècia hagin tingut un impacte negatiu poc rellevant. Fora de la Unió Europea, les importacions de Suïssa també han caigut (-0,9%), per cinquè any consecutiu, de manera que el seu pes s'ha retallat una mica més, fins a l'1,3% del total, el valor més baix des del 1993. Per contra, destaca per tercer any consecutiu el fort increment de les importacions

1. Eslovàquia, Eslovènia, Estònia, Hongria, Letònia, Lituània, Malta, Polònia, República Txeca i Xipre.

COMERÇ EXTERIOR PER ZONES GEOGRÀFIQUES

	IMPORTACIONS			EXPORTACIONS		
	M euros 2005	% var. 2005/04	% total 2005	M euros 2005	% var. 2005/04	% total 2005
Espanya	766,6	5,5	53,2	67,4	32,9	59,1
França	303,6	-3,6	21,1	19,4	-16,9	17,0
Alemanya	80,4	8,0	5,6	13,3	-8,8	11,6
Itàlia	46,7	1,7	3,2	0,6	62,0	0,6
Regne Unit	26,2	6,3	1,8	5,7	3.187,4	5,0
Països Baixos	15,2	23,3	1,1	0,4	-32,9	0,3
Àustria	7,8	-9,7	0,5	0,3	1.514,4	0,2
Portugal	5,2	5,8	0,4	4,5	60,2	3,9
Unió Europea-25	1.273,0	3,4	88,3	112,3	17,5	98,4
Suïssa	18,4	-0,9	1,3	0,3	-10,1	0,2
Europa	1.296,3	3,3	89,9	112,7	16,1	98,8
Estats Units	16,5	8,9	1,1	0,1	-60,7	0,1
Amèrica	22,8	11,6	1,6	0,5	20,1	0,4
Japó	53,3	-20,2	3,7	0,1	-	0,1
Xina	39,1	23,7	2,7	0,0	-	0,0
Corea del Sud	9,8	-36,5	0,7	-	-	0,0
Àsia	120,4	-10,4	8,4	0,1	-69,4	0,1
TOTAL MÓN	1.441,6	2,2	100,0	114,1	16,2	100,0

Quadre V.5

Font: Duana Andorrana.

procedents de Turquia (47,1%), que ha elevat la seva quota al 0,2%, el registre més elevat de la sèrie.

Quant a les importacions per països de la resta del món, cal tenir present que només les dels Estats Units i les procedents d'alguns països d'Àsia tenen alguna rellevància. En el primer cas, l'evolució ha estat bastant positiva (8,9%), malgrat l'efecte d'encariment relatiu dels preus que comporta la depreciació de l'euro respecte del dòlar. Com a resultat, les importacions procedents dels Estats Units han guanyat una mica de pes, fins a representar l'1,1% del total, després d'establir un mínim històric el 2004.

Tot al contrari, les compres al continent asiàtic han mostrat un comportament negatiu, amb una caiguda del 10,4%, que contrasta amb el creixement observat els quatre anys anteriors. Aquest descens s'explica, principalment, per la reducció de les compres al Japó –primer proveïdor asiàtic d'Andorra–, del 20,2%, de

manera que la seva quota sobre les importacions totals ha baixat un punt, fins al 3,7%. Cal destacar també la disminució de les importacions procedents de Corea del Sud (-36,5%), tot i que el país es manté com a tercer proveïdor asiàtic d'Andorra. Aquesta evolució contrasta amb el dinamisme de la Xina, les importacions de la qual estan creixent per sobre del 20% des de fa cinc anys, i ja representen el 2,7% del total, set vegades més que fa tretze anys (0,4%). A més, destaquen els increments de les importacions de Taiwan (45,7%) i l'Índia (29,6%), encara que representen una proporció molt petita de les compres totals, per la qual cosa la seva contribució al creixement global ha estat molt reduïda. La resta de països asiàtics amb un pes mínimament significatiu (a partir del 0,1%) en les compres andorranes a l'exterior, com Tailàndia, Vietnam, Indonèsia, Malàisia, Filipines i Hong Kong, han registrat descensos de les importacions, amb l'excepció d'aquest últim, que ha augmentat una mica (1,1%).

>

V.3.2. Exportacions

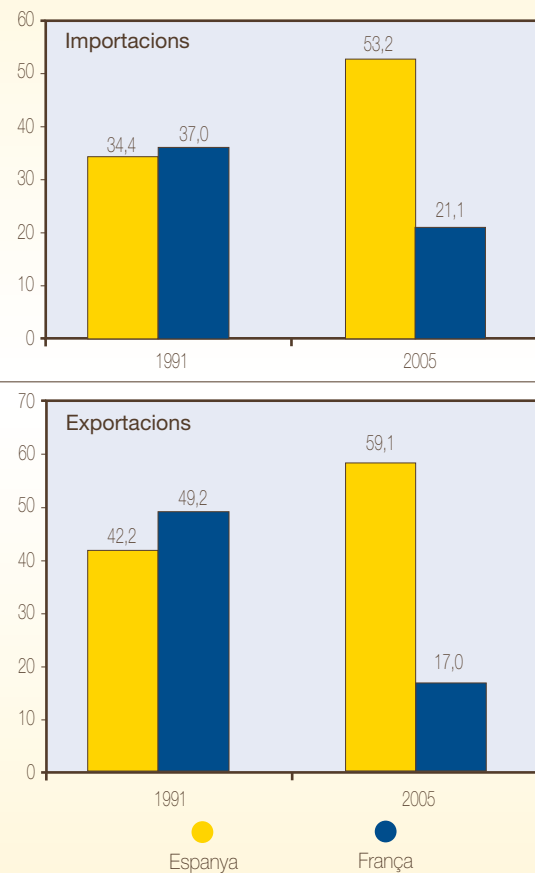
Les exportacions andorranes han mostrat una tendència expansiva el 2005 (16,2%), per sisè any consecutiu, fet que dóna continuïtat al procés d'obertura de l'economia. La distribució per àrees geogràfiques mostra que tots els continents menys Àsia han contribuït a l'augment, tot i que l'aportació més important ha estat la de la UE-25 –principal destinació de les exportacions andorranes–, amb un augment del 17,5%. Com a resultat, el seu pes sobre el total s'ha elevat més d'un punt, fins al 98,4%, la concentració més elevada des de l'any 1995.

Per països, Espanya ha elevat la seva importància com a primer consumidor de productes andorrans l'any 2005, amb un creixement del 32,9%, superior al del total, que ha incrementat el seu pes més de set punts, fins al 59,1%. En canvi, les exportacions al segon gran mercat andorrà, França, han registrat un descens del 16,9%, afectades per la pèrdua de dinamisme econòmic del país, que ha reduït la seva participació sobre el total a un mínim històric del 17%. Aquesta evolució negativa consolida la pèrdua de pes de les relacions comercials andorranes amb França observada durant els últims sis o set anys, que ha desequilibrat la balança entre els dos socis principals d'Andorra, clarament a favor d'Espanya, davant de les participacions similars d'ambdós països a principis dels anys noranta.

De la resta dels països de la UE-25, destaca especialment la contribució del Regne Unit, on les exportacions andorranes s'han multiplicat per 33, de manera que la seva quota sobre el total ha passat de ser tan sols el 0,2% l'any 2004 a un 5% el 2005. Així, aquest país s'ha convertit en el quart mercat més important d'Andorra, per darrere d'Alemanya, on les exportacions han caigut (-8,8%) de tal manera que la seva participació sobre el total s'ha reduït més de tres punts, fins a l'11,6%. A més, destaca l'increment de les vendes destinades a Portugal (60,2%), que han elevat el seu pes al 3,9%, tot i que ha baixat una posició en el rànquing d'exportació fins al cinquè lloc, en ser superat pel Regne Unit. També s'observa una evolució molt positiva de les exportacions dirigides a Itàlia i Àustria, mentre que la resta de països de la UE amb un pes mínimament significatiu el 2004 han registrat forts descensos (Països Baixos, Bèlgica, Grècia, Suècia i Finlàndia). Així mateix, les vendes a la resta d'Europa han registrat un fort retrocés del 75,3%, que ha retallat el seu pes de l'1,6% fins a un escàs 0,3%, principalment a causa de la reducció de les exportacions a Noruega i Rússia.

IMPORTACIONS I EXPORTACIONS DELS PAÏSOS VEÏNS D'ANDORRA

Percentatge sobre el total

Gràfic V.3

Font: Duana Andorrana.

Pel que fa a les exportacions a la resta del món, el seu pes sobre el total ha augmentat una dècima, fins a l'1,2%, com a resultat de l'increment de les vendes a l'Àfrica –on s'han més que triplicat– i a Amèrica (20,1%). Entre els factors que poden haver impulsat aquests increments a fora d'Europa, cal esmentar la depreciació de l'euro davant del dòlar i el dinamisme de la demanda en aquestes zones. En el cas de l'Àfrica, l'alça s'explica sobretot pel bon comportament del Marroc, que ha passat de representar una quota nul·la el 2004, a un 0,5% del total el 2005, i ha elevat el pes total del continent al 0,7%. Dins d'Amèrica, el creixement cal atribuir-lo, principalment, a alguns mercats llatinoamericans, com ara Xile i Argentina. En canvi, les vendes als Estats Units s'han reduït el 60,7% i han situat el seu pes en un escàs 0,1%. Com a resultat, la quota del continent s'ha mantingut en el 0,4%.

En el cas del continent asiàtic, les exportacions andorranes han registrat una caiguda del 69,4%, motivada per la reducció a zero de les vendes a Hong Kong, l'únic mercat amb un pes mínimament significatiu el 2004. El contrari ha

estat el cas del Japó, on s'ha passat de no exportar res a exportar l'equivalent al 0,1% del total, un percentatge que correspon també al del conjunt del continent, davant del 0,5% de l'any anterior. Finalment, cal destacar l'alça de les exportacions a Oceania –que s'han multiplicat quasi per sis–, tot i que aquest comportament s'emmarca en una evolució històrica força erràtica, pròpia dels valors tan baixos que representen (inferiors al 0,1% del total).

V.4 – Composició sectorial del comerç exterior

V.4.1. Importacions

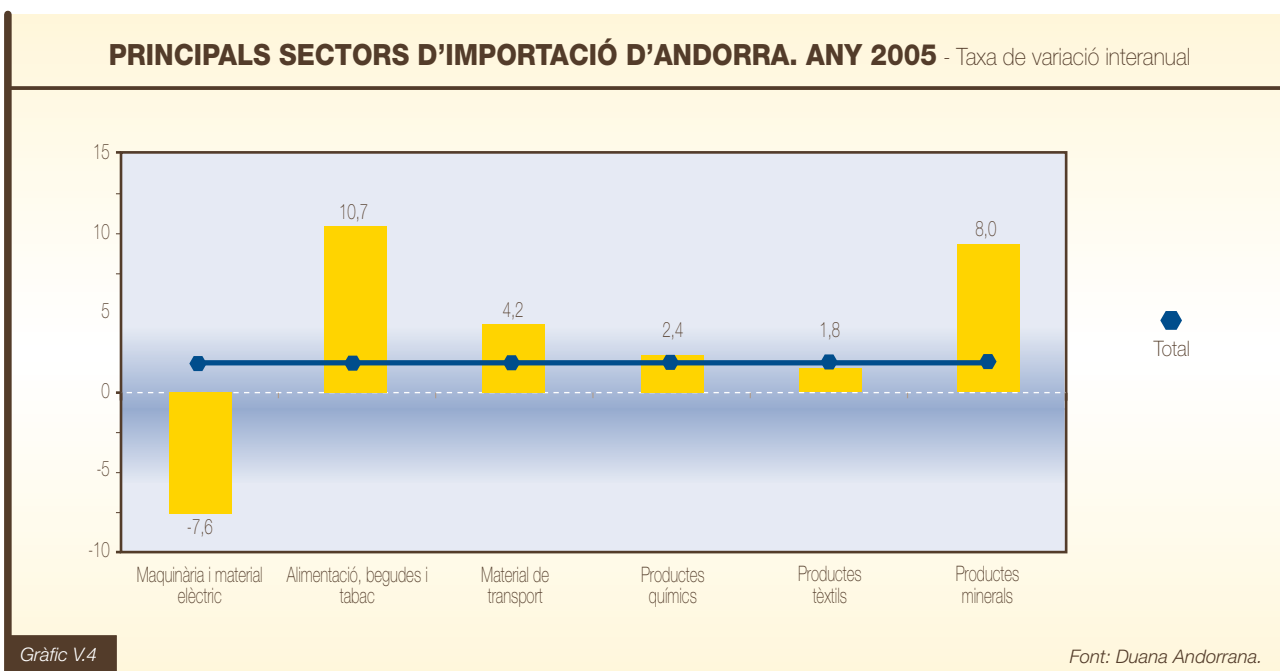
L'augment de les importacions andorranes de 2005 (2,2%) ha estat liderat pels grups de pedres, perles i metalls preciosos; greixos i olis; objectes d'art i antiguitats, i productes alimentaris, begudes i tabac, tots amb increments de dos dígits. Destaca, especialment, la contribució d'aquest últim grup, d'1,3 punts, per causa del seu pes elevat. En sentit contrari, cal assenyalar la caiguda de les importacions de maquinària i material elèctric, el primer grup importador d'Andorra, al qual se suma un descens de menys magnitud en les compres d'òptica, fotografia i aparells de precisió. El comportament dels altres grups ha estat, en general, de creixement moderat.

Més en detall, les compres de "maquinària i material elèctric" han registrat una caiguda del 7,6% el 2005, que trenca la tendència expansiva que ha caracteritzat els

quatre anys anteriors. En conseqüència, el seu pes sobre el total ha disminuït dos punts, fins al 18,9%, però es manté amb diferència com el principal capítol d'importacions d'Andorra. Aquesta evolució negativa ha estat el resultat sobretot de la reducció de les compres de màquines i aparells elèctrics (-10,5%), i en menor mesura del descens d'importacions de reactors, calderes i aparells mecànics (-0,6%), disminucions que contrasten amb els forts increments dels dos capítols registrats el 2004.

Les importacions d'aliments, begudes i tabac" han accelerat el ritme de creixement des de l'1,3% fins al 10,7%, i s'han mantingut com el segon grup més important de productes importats (13,1% del total). Ara bé, cal aclarir que aquest dinamisme no respon al bon comportament del comerç alimentari, sinó que es deu fonamentalment a l'augment de les compres de sucres i articles confiters (94,7%), destinades a la reexportació i afavorides pel sistema de funcionament de la política agrària de la Unió Europea. També ha contribuït a impulsar les importacions d'aquest grup l'increment del tabac (15,4%), després de tres anys consecutius de descensos. En canvi, les begudes, líquids alcohòlics i vinagres, que són el capítol més important del grup, han registrat un descens de les importacions del 2,6%.

El tercer grup en el rànquing d'importacions continua sent el "material de transport", amb un pes de l'11,5%, dues dècimes més que l'any 2004, fruit d'un augment de les importacions del 4,2%. Aquesta evolució representa una significativa >

moderació respecte de l'avenç de dos dígitos registrat l'any anterior, i s'explica principalment per la desacceleració de les compres del capítol de vehicles automòbils, tractors, motos i bicicletes, en sintonia amb un creixement menor de les matriculacions en el mercat andorrà i amb el descens de les reexportacions de material de transport.

Les importacions de "productes químics" han mantingut el seu pes sobre el total d'importacions en el 10,1%, gràcies a un moderat creixement del 2,4%, inferior també al 4% registrat l'any anterior. Aquesta evolució ha estat determinada per la desacceleració del creixement de les importacions dels dos capítols més importants del grup: els productes de perfumeria, que han passat d'augmentar el 3,1% el 2004 a l'1,2%, i els productes farmacèutics, que s'han incrementat el 8,4%, davant del 9,5% registrat l'exercici passat.

El "tèxtil" també ha mostrat un avenç bastant discret de les compres a l'exterior durant el 2005, de l'1,8%, que segueix la tònica de l'any anterior (2,1%). En conseqüència, la seva participació en el total d'importacions s'ha reduït una dècima fins al 8,5%, però es manté com el cinquè grup més important. La desacceleració de 2005 respon, fonamentalment, a la pèrdua de vigor de les importacions de vestits i accessoris del vestit que no són de gènere de punt (2,2%), el capítol amb més pes del grup; aquesta moderació ha estat compensada en part per una lleugera millora en l'evolució del capítol de vestits i accessoris del vestit de gènere de punt (0,9%), el segon en importància.

Per contra, el creixement de les compres de "productes minerals" s'ha accelerat durant el 2005, des del 4,8% fins al 8%, a causa sobretot de l'evolució alcista del valor de les importacions de combustibles, olis i ceres minerals (8%). Aquesta evolució alcista contrasta amb la moderació del creixement en litres i s'explica per l'encariment del preu del petroli, accentuat per la depreciació de l'euro. També ha estat significatiu l'increment de les compres de sal, sofre, terres i pedres, guixos, calç i ciments (8%), impulsat pel dinamisme de la construcció, tot i que la lleugera moderació de l'activitat del sector ha suavitzat el creixement del capítol en relació amb el de l'any anterior. Tot plegat s'ha traduït en un augment de tres dècimes en la participació del grup sobre el total, fins al 5,6%.

El grup de "mercaderies i productes diversos" ha mostrat un comportament força expansiu, amb un creixement del 8,9%, que contrasta amb el descens registrat l'any anterior.

Així, el seu pes sobre el total ha augmentat tres dècimes, fins al 5,5%, i s'ha mantingut en la setena posició del rànquing per grups d'importació. Aquesta evolució expansiva s'explica pels increments dels capítols de mobles i aparells d'enllumenat (14,2%), i de joguines (5,7%), que són els que tenen un pes més rellevant.

Finalment, pel que fa als principals grups de productes amb una participació inferior al 5% de les compres a l'exterior, destaquen els increments de les importacions de perles, pedres i metalls preciosos (15,4%); greixos i olis (15,3%), i objectes d'art i antiguitats (10,9%), que en conjunt han contribuït amb dues dècimes al creixement, malgrat el pes reduït d'aquests grups. Altres grups que han augmentat les importacions per sobre de la mitjana són la fusta i el suro; el calçat, barrets, paraigües i plomes; les manufactures de pedra, ciment i productes ceràmics; les pells i cuiros, i el paper i arts gràfiques. En sentit contrari, cal assenyalar que les compres d'òptica, fotografia i aparells de precisió són les que han mostrat una evolució més negativa, al marge de la maquinària i material elèctric, en registrar una caiguda, per tercer any consecutiu, del 0,4%, atribuïble principalment a la reducció de les importacions d'aparells d'òptica, fotografia, cinematografia i mesura (-3,5%).

V.4.2. Exportacions

L'alça de les exportacions andorranes, del 16,2%, registrada l'any 2005 s'explica fonamentalment per la contribució del grup de productes alimentaris, begudes i tabac, de quasi 22 punts. També ha estat apreciable, tot i que molt menor, l'aportació dels grups d'objectes d'art i antiguitats, i d'òptica, fotografia i aparells de precisió (2 i 1,3 punts respectivament). Per contra, destaca el comportament negatiu de les exportacions de material de transport, de productes de les indústries químiques i de maquinària i material elèctric que, en conjunt, han restat 7,6 punts al creixement de les exportacions. Més en detall, l'evolució dels principals grups de productes exportats ha estat la que s'explica a continuació.

El grup exportador més important de 2005 ha estat el de "productes alimentaris, begudes i tabac", amb un pes del 28,7%, molt superior a l'11,4% de l'any anterior, en què va ser el tercer, i al mínim que va representar el 2002 (3,5%). Aquest salt tan gran en un període tan curt de temps s'explica per l'augment excepcional de les vendes del capítol de sucres i articles confeters que, després de

COMERÇ EXTERIOR PER SECTORS

	IMPORTACIONS			EXPORTACIONS		
	M euros 2005	% var. 2005/04	% s/total 2005	M euros 2005	% var. 2005/04	% s/total 2005
Animals vius i prod. regne animal	64,9	0,2	4,5	0,3	30,9	0,3
Productes del regne vegetal	19,1	2,2	1,3	0,0	1.341,9	0,0
Greixos i olis	5,8	15,3	0,4	0,0	-11,2	0,0
Prod. alimentaris, begudes i tabac	188,4	10,7	13,1	32,7	191,3	28,7
Productes minerals	81,0	8,0	5,6	1,2	-8,7	1,0
Prod. de les indústries químiques	145,6	2,4	10,1	4,1	-32,2	3,6
Mat. plàstiques, cautxú i manuf.	28,1	1,0	1,9	0,5	-68,2	0,5
Pells, cuiros i les seves manuf.	23,4	3,7	1,6	3,4	10,0	3,0
Fusta, suro i les seves manuf.	16,7	7,4	1,2	1,2	35,9	1,1
Paper i arts gràfiques	24,9	2,7	1,7	3,3	-0,5	2,9
Tèxtil	123,2	1,8	8,5	3,9	12,2	3,4
Calçat, barrets, paraigües, etc.	39,3	5,3	2,7	0,5	17,8	0,4
Manuf. pedra, ciment, ceràmica	27,1	4,7	1,9	0,4	9,7	0,4
Pedres, perles i metalls preciosos	17,8	15,4	1,2	1,2	18,8	1,1
Metalls comuns i manuf.	61,0	0,2	4,2	2,7	-14,8	2,4
Maquinària i material elèctric	272,8	-7,6	18,9	27,3	-6,2	23,9
Material de transport	165,7	4,2	11,5	19,0	-16,4	16,6
Òptica, fotografia, ap. precisió	53,3	-0,4	3,7	7,7	20,3	6,8
Armament i munició	1,4	1,5	0,1	0,1	68,1	0,1
Mercaderies i prod. diversos	79,4	8,9	5,5	2,3	-34,4	2,0
Objectes d'art, antiguitats	2,9	10,9	0,2	2,2	918,5	1,9
TOTAL	1.441,6	2,2	100,0	114,1	16,2	100,0

Quadre V.6

Font: Duana Andorrana.

tenir una presència mínima l'any 2002 (0,2%), s'ha convertit en el primer capítol exportador d'Andorra el 2005, amb un pes del 20,1%, de manera que ha superat per primer cop els tradicionals líders del rànquing: vehicles automòbils i màquines i aparells elèctrics. El motiu últim d'aquesta evolució exponencial es troba en el sistema de funcionament de la política agrària a la Unió Europea. Concretament, el sistema europeu de subvencions a l'exportació agrícola a països tercers afavoreix que els productors andorrans puguin adquirir el sucre a bon preu, per reelaborar-lo, i reexportar-lo novament a la comunitat europea com a derivat del sucre a un preu molt competitiu.

En sentit contrari, les vendes a l'exterior de "maquinària i material elèctric" han trencat la tendència fortament expansiva dels dos anys anteriors –en què van augmentar més del 60% anual–, amb una reducció del 6,2%, que ha restat 1,8 punts al creixement total. Aquesta contracció s'explica exclusivament per les exportacions de màquines i aparells elèctrics, el principal capítol d'aquest grup, les quals han caigut el 15,6%, mentre que les vendes de reactors nuclears, calderes i aparells mecànics han augmentat el 57,9%, en contra de l'evolució observada l'any 2004. En conseqüència, aquest grup de productes ha retallat prop de sis punts la seva participació en el total, fins al 23,9%, i ha quedat relegat al segon lloc en el rànquing >

d'exportació per grups d'Andorra, mentre que el 2004 havia estat el primer destacat.

Igualment, les exportacions de "material de transport" també han registrat un descens força significatiu, del 16,4%, durant el 2005, que contrasta amb el fort creixement registrat l'any anterior. Com a resultat, el seu pes sobre el total s'ha reduït més de sis punts fins al 16,6%, i ha baixat una posició en el rànquing exportador, fins al tercer lloc. Cal remarcar que aquesta evolució negativa ha estat determinada, particularment, pel capítol de vehicles automòbils, que concentra el 98% de les exportacions del grup.

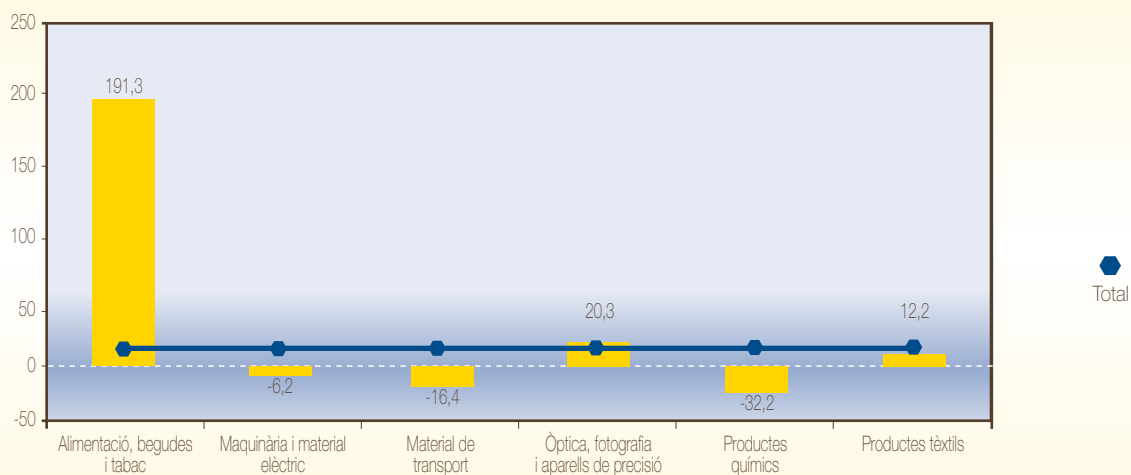
En canvi, el grup d'"òptica, fotografia i aparells de precisió" ha experimentat un augment del 20,3% el 2005, després de dos anys de caigudes, que ha elevat el seu pes sobre el total al 6,8%, un percentatge que l'ha mantingut com el quart grup exportador d'Andorra, si bé queda lluny del seu pes màxim assolit el 2002 (18,2%).

Pel que fa a les exportacions de "productes químics", durant el 2005 han registrat una evolució negativa (-32,2%), per segon any consecutiu, que ha disminuït el seu pes en el total 2,5 punts fins al 3,6%. Aquesta reducció respon principalment a la contenció de les vendes de sabons, productes orgànics, ceres i espelmes (-95,9%); de productes farmacèutics (-83,9%), i de productes de perfumeria i tocador (-25,9%), que eren els tres capítols amb un pes més rellevant en el grup el 2004.

Més positiva ha estat l'evolució del sector "tèxtil", amb un creixement de les exportacions del 12,2%, que tot i això ha estat inferior al creixement total, motiu pel qual el seu pes s'ha reduït dues dècimes fins a representar el 3,4%. Aquest percentatge contrasta amb el 30,9% que representava a principis dels anys noranta, quan aquest grup d'exportació era capdavanter per a Andorra. Els capítols amb un pes rellevant que han mostrat un comportament més favorable durant el 2005 són el vestit i accessoris del vestit, tant de gènere de punt (25,8%) com de no gènere de punt (17,5%).

Per acabar, l'evolució de la resta de grups, amb un pes inferior al 3% de les exportacions totals, ha diferit substancialment durant el 2005. En el vessant positiu destaquen els increments de les vendes d'objectes d'art i antiguitats –que s'han multiplicat per deu–; de fusta, suro i les seves manufactures; d'animals vius; de pedres, perles i metalls preciosos; de calçat, barrets, paraigües i plomes, i d'armament i munició, tots amb increments clarament superiors a la mitjana, que han elevat el seu pes sobre el total. L'evolució de les vendes de pells, cuiros i les seves manufactures, i de les manufactures de pedra, ciment i productes ceràmics ha estat més moderada, i la resta de grups amb un pes mínimament significatiu han registrat reduccions, en alguns casos força importants. Particularment, cal assenyalar les caigudes de les vendes de matèries plàstiques i cautxú, i de mercaderies i productes diversos, que pel seu pes en el total de l'exportació andorrana han restat més d'un punt cadascun al creixement total de les exportacions.

PRINCIPALS SECTORS D'EXPORTACIÓ D'ANDORRA. ANY 2005 - Taxa de variació interanual

Gràfic V.5

Font: Duana Andorrana.

VI - PREUS I COSTOS

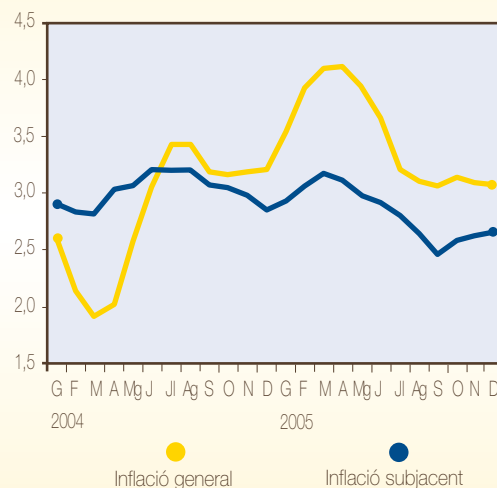
VI.1 - Preus de consum

En el conjunt de l'any 2005 la taxa d'inflació andorrana ha mostrat una tendència a la moderació que contrasta amb l'acceleració observada l'any anterior. En concret, l'augment interanual dels preus de consum ha estat del 3,1% el desembre de 2005, tres dècimes menys que el d'un any abans. Aquest increment és inferior a la taxa d'inflació d'Espanya (3,7%), d'on provenen la major part dels béns de consum, fet que no succeïa des de 2002. Per contra, la inflació andorrana s'ha situat, un cop més, significativament per sobre de la de França (1,5%) i de la taxa mitjana de la zona euro corresponent al mateix període (2,2%).

La moderació de la inflació a Andorra s'explica, principalment, per l'increment de preus menor dels grups més inflacionistes, que són l'habitatge, el transport i els hotels, cafès i restaurants, si bé els preus de tots tres grups han continuat creixent a taxes bastant elevades, al voltant del 5%. Cal assenyalar que en el cas del transport la moderació ha estat motivada, sobretot, per un creixement menys intens dels carburants –vinculats a l'evolució del preu del petroli–, tot i que ha continuat sent de dos dígitos (14,3%, davant del 17,1% de 2004). També han contribuït a la contenció inflacionista el creixement menor dels preus dels aliments, begudes i tabac, fins a

ÍNDEX DE PREUS DE CONSUM D'ANDORRA

Taxa de variació interanual

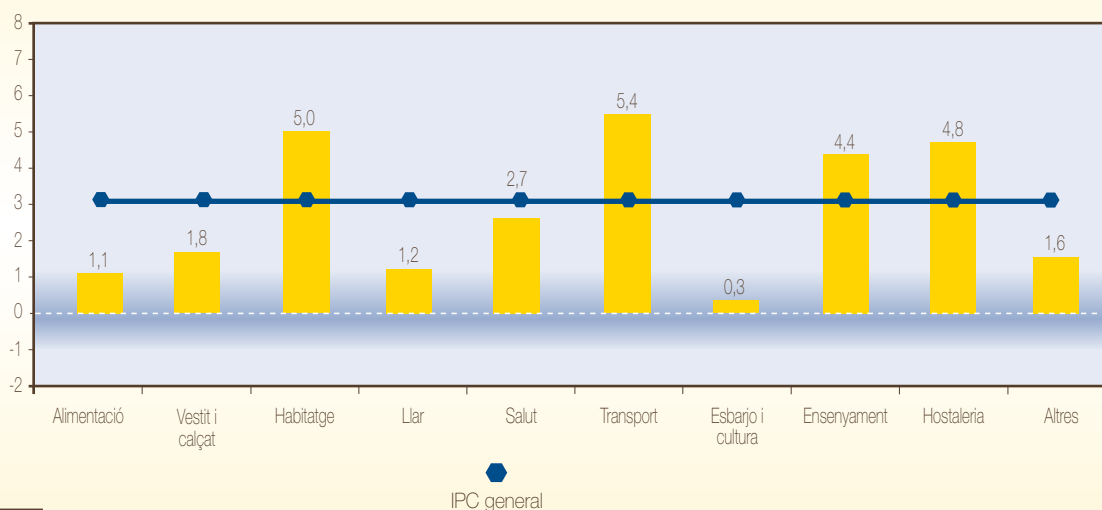
Gràfic VI.1

Font: Ministeri de Finances. Servei d'Estudis.

una taxa de l'1,1%, i dels mobles, estris domèstics i serveis per a la llar (1,2%).

La resta de components ha mostrat un repunt de la taxa d'inflació en relació amb l'evolució experimentada l'any anterior, que ha estat especialment acusat en el cas de l'ensenyament (4,4%), la salut (2,7%) i els béns i serveis diversos (1,6%) –aquest últim grup des de taxes negatives. Els preus també han crescut més que el 2004 >

ÍNDEX DE PREUS DE CONSUM PER COMPONENTS. DESEMBRE DE 2005 - Taxa de variació interanual

Gràfic VI.2

Font: Ministeri de Finances. Servei d'Estudis.

en el component de vestit i calçat (1,8%) i en el d'esbarjo, espectacles i cultura (0,3%), si bé l'avenç ha estat clarament inferior a la mitjana en ambdós casos.

Finalment, l'anàlisi dels preus per grups especials reflecteix una desacceleració del creixement dels preus del grup de l'energia, tot i que aquest continua sent molt intens –del 12,7%–, davant de l'alça del 15,9% registrada l'any anterior. Igualment, les pressions inflacionistes s'han moderat en el grup d'aliments, des de l'1,6% fins al 0,9%, i en el de serveis sense lloguers, quatre dècimes fins al 3,9%. Així, en considerar només el nucli de la inflació mesurat per la inflació subjacent –que exclou energia i aliments– s'observa una contenció més modesta que l'experimentada per l'índex general, en passar del 2,79% al 2,7%, una taxa que està més en línia amb la inflació subjacent registrada a Espanya (2,9%).

VI.2 – Salaris

El salari mitjà a Andorra s'ha incrementat a un ritme força significatiu, del 5,3%, l'any 2005, segons les dades

de la Caixa Andorrana de Seguretat Social. Aquest avenç representa una suau desacceleració respecte de l'any anterior (5,8%), en sintonia amb el context de menors pressions inflacionistes. Un altre factor que ha contribuït a moderar l'augment salarial ha estat la situació menys tensa del mercat laboral, amb un creixement menys intens de l'ocupació, que ha generat menys dificultats per trobar mà d'obra qualificada. Com a resultat, la millora del poder adquisitiu del salari mitjà ha estat de 2,2 punts, lleugerament inferior a la de l'any 2004 (2,4 punts). A més, el salari mínim horari nacional s'ha incrementat, com és habitual, en proporció a l'índex de preus de consum de l'any anterior i ha quedat establert en 4,69 euros per hora el segon semestre de 2005.

Per sectors¹, l'evolució salarial ha estat alcista en tots els casos però bastant divergent en intensitat, amb alguns sectors que han moderat el creixement salarial i altres que l'han accelerat respecte de l'any anterior. Els augments més importants s'han donat en els organismes

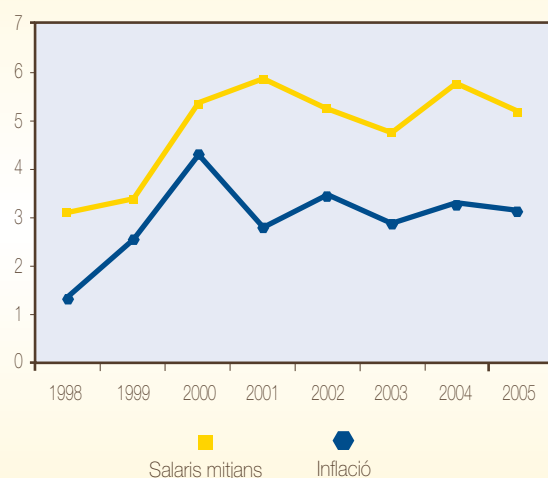
1. L'any 2003 la CASS va canviar el sistema de classificació de les dades, a la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra, fet que va comportar un trencament de la sèrie de salaris per sectors i que impedeix comparar les dades de 2003 i 2004 amb les d'exercicis anteriors.

SALARIS MITJANS - Euros

	2005	% Var. 05/04	Índex mitjana d'Andorra=100
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	1.137,84	8,9	70,3
Indústries manufactureres	1.680,32	6,0	103,8
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	2.797,95	3,8	172,8
Construcció	1.705,28	5,9	105,3
Comerç i reparació de vehicles de motor (...)	1.461,84	4,5	90,3
Hoteleria	1.288,48	5,0	79,6
Transport, emmagatzematge i comunicacions	1.739,87	9,3	107,5
Sistema financer	3.267,59	3,7	201,8
Activitats immobiliàries i de lloguer; serveis empresarials	1.570,17	3,7	97,0
Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria	1.997,72	4,6	123,4
Educació	1.737,81	1,8	107,3
Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	1.741,49	5,3	107,6
Altres act. socials i de serveis prestats a la comunitat; serveis personals	1.457,45	5,8	90,0
Llars que ocupen personal domèstic	986,78	8,7	61,0
Organismes extraterritorials	1.425,65	11,1	88,1
Treball domèstic a la comunitat	839,43	5,9	51,9
Declarant voluntari sense activitat	1.591,06	9,5	98,3
MITJANA	1.618,92	5,3	100,0

SALARIS MITJANS I INFLACIÓ

Taxa de variació interanual

Gràfic VI.3

Font: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

extraterritorials (11,1%) –en contrast amb la reducció de l'any anterior– al transport, emmagatzematge i comunicacions (9,3%), en l'agricultura, ramaderia, caça i silvicultura (8,9%) i en les llars que ocupen personal domèstic (8,7%), tots amb creixements superiors als de 2004. També han crescut per sobre de la mitjana –entre el 5,8% i el 6%– els salaris de les indústries manufactureres, de la construcció, del treball domèstic a la comunitat i de les activitats de caràcter social. Els salaris de les activitats sanitàries i veterinàries han crescut més en línia amb la mitjana (5,3%), després de desaccelerar-se respecte de l'any anterior. Més moderada ha estat l'evolució dels guanys salarials a les activitats vinculades al turisme, com l'hoteleria i el comerç, i a l'Administració pública, amb creixements entre el 4,5% i el 5%. Altres sectors que han registrat increments inferiors al salari mitjà però superiors a la inflació són la producció i distribució d'energia (3,8%), i el sistema financer i les activitats immobiliàries i de lloguer –del 3,7% en ambdós casos. En canvi, el sector de l'educació és l'únic que ha mostrat una evolució salarial (1,8%) inferior a la de la inflació andorrana, per segon any consecutiu. Finalment, cal afegir que els declarants voluntaris sense activitat han incrementat el salari el 9,5%, davant del 15,7% de l'any 2004.

L'anàlisi dels nivells salarials també reflecteix diferències prou importants entre sectors, si bé la diferència entre el més elevat i el més baix s'ha reduït una mica en relació amb l'any anterior. Així, els salaris més elevats

corresponen al sector financer, on les retribucions representen més del doble del salari mitjà. Aquest nivell contrasta amb el del treball domèstic a la comunitat, que, amb un salari inferior en un 48,1% a la mitjana, és el sector de menys retribució, pràcticament a la mateixa distància respecte de la mitjana que l'any 2004, quan era un 48,5% inferior. El segon sector en el rànquing salarial és el de producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua, amb uns salaris que són un 73% superiors a la mitjana. Bastant per darrere, però per sobre del salari mitjà, també se situen l'Administració pública –que paga el 23% més–; les activitats sanitàries, veterinàries i serveis socials; el transport, emmagatzematge i comunicacions; l'educació (7% més cadascun dels tres); la construcció, i les indústries manufactureres.

La resta de branques se situen per sota del nivell salarial mitjà, en percentatges que oscil·len entre el 3% de les activitats immobiliàries i de lloguer i serveis empresarials, i el 39% menys que perceben els assalariats de les llars que ocupen personal domèstic. Dintre d'aquest grup de sectors, cal destacar els casos del comerç i l'hoteleria, que ocupen bona part de la població andorrana (40% del total d'assalariats) amb unes retribucions un 10% i un 20% inferiors a la mitjana, respectivament. A més, també s'observa que durant el 2005 aquests dos sectors han ampliat una mica les distàncies amb el salari mitjà.

VI.3 – Costos energètics

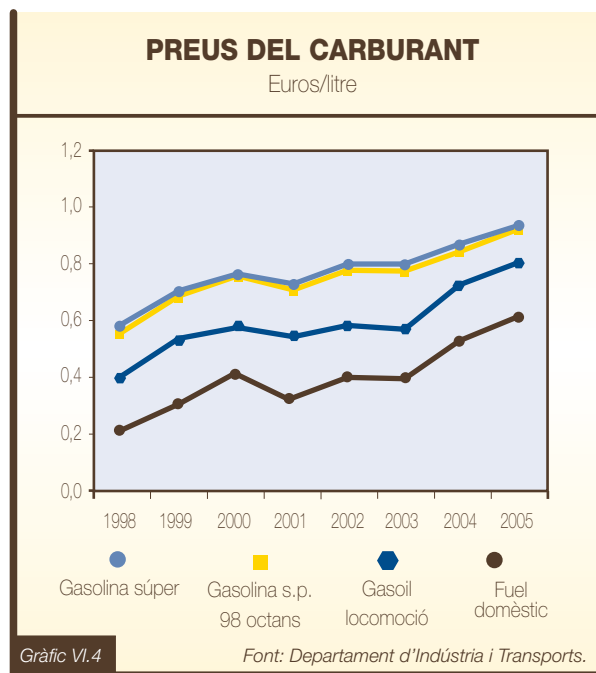
Les variacions dels costos energètics durant el 2005 han recollit un any més l'evolució del preu del petroli. Cal recordar que el preu del barril Brent va iniciar l'exercici en uns nivells de prop de 44 dòlars, però el va tancar per sobre dels 56 \$, després d'haver assolit valors propers als 70 \$ cap al tercer trimestre de l'any. En sintonia amb aquesta evolució ascendent, els preus dels carburants s'han incrementat significativament l'any 2005, seguint la tendència alcista que es va iniciar el 2004, després de l'estabilitat que va caracteritzar l'evolució de 2003.

Concretament, els preus màxims de les gasolines súper i sense plom de 95 i 98 octans registraven al final de l'any 2005 uns augments que oscil·laven entre el 9,8% i l'11,1%, mentre que les alces de preus han estat superiors en el cas del fuel domèstic (17,7%) i del gasoil de locomoció (13,2%). En conseqüència, l'augment global dels preus energètics a Andorra durant el 2005 ha estat >

del 12,7%, un increment molt significatiu, tot i que representa una suau desacceleració respecte del registrat l'any anterior (15,9%). En aquest context de costos energètics a l'alça, el Govern ha optat per no modificar les taxes fluctuants aplicades als carburants, a diferència de l'any 2004, que van augmentar.

Per acabar, quant als preus de l'electricitat, el Govern va aprovar un augment global mitjà de les tarifes de consum de les Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA) del 3,2% –tres dècimes inferior a l'aplicat els tres anys anteriors–, un increment que va entrar en vigor el primer de gener de 2005. Aquesta mesura es justifica per l'increment de l'IPC i del cost de l'energia elèctrica importada (que representa el 85,2% del total de l'energia consumida, segons dades de 2005), la qual prové en bona part d'Espanya.

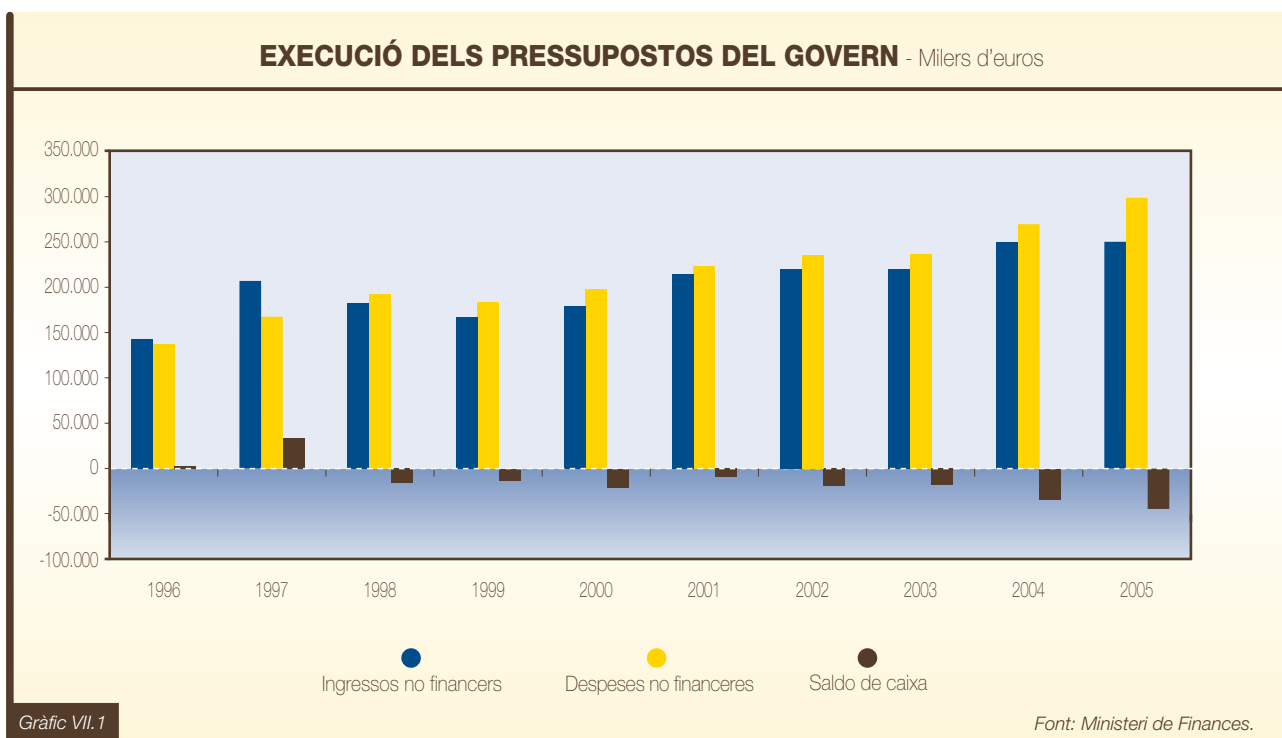

VII - SECTOR PÚBLIC

VII.1 - Actuació del Govern

La liquidació provisional dels comptes del Govern corresponents a l'exercici 2005 mostra, per vuitè any consecutiu, un dèficit de caixa no financer, que s'ha elevat a 40,8 milions d'euros, el 22,4% més que el dèficit

liquidat l'any anterior, però inferior al dèficit pressupostat inicialment (46,8 milions d'euros). D'aquesta manera, s'ha assolit el desequilibri dels comptes públics en termes absoluts més elevat de la història recent del Govern, si bé en termes relatius a la dimensió de l'economia andorrana encara se situaria per sota del màxim assolit l'any 1993.

L'increment del dèficit andorrà de 2005 ha estat el resultat d'un creixement de les despeses superior al dels ingressos, si bé totes dues partides han registrat un avenç més modest que el de l'any anterior. L'augment de les despeses ha estat generalitzat a totes les partides, a excepció de les transferències de capital. Destaca especialment l'avenç de les despeses corrents, superior al de l'any anterior, que contrasta amb el lleuger descens de les despeses de capital. Paral·lelament, el creixement dels ingressos ha estat impulsat exclusivament pel bon comportament de la recaptació per impostos indirectes, mentre que la resta de partides han experimentat una disminució.

Tanmateix, el resultat pressupostari final, obtingut per la incorporació al dèficit de caixa del moviment dels actius i passius financers durant l'any 2005, presenta un saldo positiu de 31,1 milions d'euros, sis vegades superior al de l'exercici passat. Aquest augment s'explica, d'una banda, per l'emissió de deute públic a llarg termini, per primer cop des de l'any 1994, aprovada pel Govern, per valor de 56,8 milions d'euros, feta amb l'objectiu de refinançar la part estructural de la pòlissa de crèdit que el Govern té contractada amb les entitats bancàries andorranes. El venciment de l'emissió es va fixar per al 31 de desembre de 2005 amb la intenció d'adequar aquest termini amb el venciment del préstec vigent de 131 milions d'euros emès l'any 1994. A més, el 17 de juliol de 2005 es va formalitzar una pòlissa de crèdit amb un valor límit de 99,62 milions d'euros i amb venciment el 30 de desembre de 2005. D'altra banda, el 30 de desembre de 2005 es van renovar les emissions existents de deute públic i se'n va ampliar l'import fins a 260 milions d'euros, com a conseqüència del traspàs de 72,2 milions d'euros de la pòlissa de crèdit a deute públic. Així doncs, el límit de la pòlissa de crèdit renovada a final d'any va passar a ser de 27,4 milions d'euros, i el saldo disposat va ser d'1,4 milions d'euros.

Quant a les novetats fiscals, cal destacar que durant el 2005 ha continuat el desenvolupament del sistema tributari basat en la tributació indirecta. Concretament, destaca l'augment del tipus de gravamen de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis bancaris i financers, des del 7% fins al 12%, que va entrar en vigor l'1 d'abril de 2005. A més, cal assenyalar que l'1 de gener de 2006 ha entrat en vigor el paquet fiscal aprovat el 3 de novembre de 2004 integrat per tres figures impositives

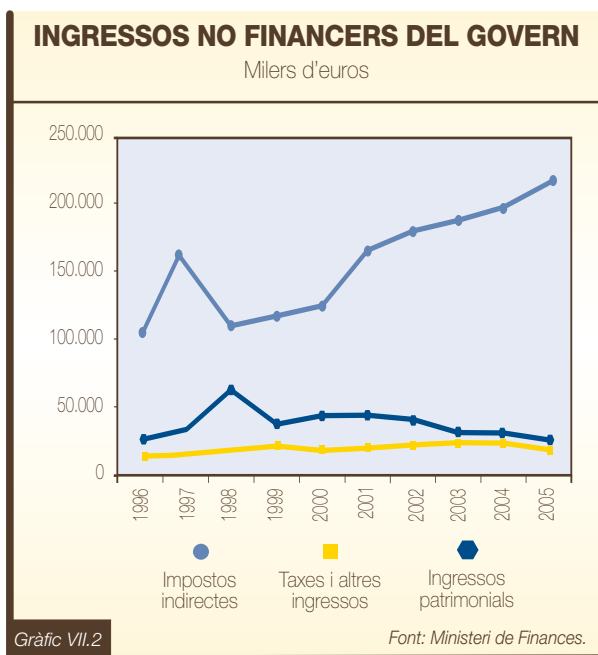
noves: l'impost indirecte sobre la prestació de serveis empresarials i professionals (ISI), l'impost indirecte sobre les activitats comercials (IAC), que comporta a efectes pràctics un increment de l'impost de mercaderies indirecte, i l'impost indirecte sobre la producció interna (IPI), que gravarà els productes fabricats a Andorra. Aquests impostos impliquen la generalització de la imposició indirecta a tots els sectors de l'economia. Segons les previsions del Govern, l'aplicació de l'ISI repercutirà en un augment de l'IPC d'entre el 0,7% i l'1,4%, tot i que altres entitats estimen que l'impacte pot ser superior.

Finalment, una altra de les novetats fiscals destacables de 2005 ha estat l'entrada en vigor de l'Acord subscrit amb la Unió Europea al novembre de 2004, en el marc de la directiva europea sobre tributació de l'estalvi aprovada el 2003, per aplicar una retenció sobre els rendiments de l'estalvi dels residents en estats membres de la Unió Europea. Aquesta retenció és del 15% els tres primers anys (des de l'1 de juliol de 2005 fins al 30 de juny de 2008), s'eleva al 20% els tres anys següents, i quedarà definitivament fixada en el 35% a partir de l'1 de juliol de 2011. La retenció s'aplicarà sobre els interessos de comptes i els dipòsits bancaris, les rendes de participacions en fons d'inversió que tinguin com a mínim un 40% de renda fixa, els rendiments dels títols de deute públic i les obligacions d'empreses que tinguin com a titular un particular resident a la Unió Europea. El Govern preveu una liquidació d'ingressos per aquest concepte d'uns 9 milions d'euros el 2006, dels quals una quarta part es quedaran a Andorra i la resta seran transferits als estats europeus de residència dels titulars dels comptes.

VII.1.1. Els ingressos

Els ingressos no financers liquidats durant el 2005 han sumat un total de 255,79 milions d'euros, xifra que representa una taxa d'execució del 98% de la partida pressupostada i un increment del 5,6% interanual, inferior al 7,1% que van avançar el 2004.

Aquesta acceleració s'explica, exclusivament, per un comportament millor dels ingressos per impostos indirectes, en un exercici en què encara no han entrat en vigor les novetats fiscals aprovades el 2004 que afecten >

aquestes partides. La resta de les partides d'ingressos no financers han registrat un descens, que ha estat més intens en el cas dels ingressos patrimonials que en la recaptació per taxes i altres ingressos. Les transferències corrents han mostrat la disminució percentual més important, però el seu pes reduït en el pressupost (0,02%) fa que la seva repercussió sigui molt petita.

Més en detall, els ingressos per impostos indirectes han registrat un augment del 8,9%, quatre dècimes superior a l'avenç obtingut durant l'any 2004, que ha situat el grau d'execució d'aquesta partida en el 98% de la xifra pressupostada. Com a resultat, el seu pes sobre el total d'ingressos no financers s'ha elevat 2,5 punts fins a concentrar el 83,4%, el nivell més elevat des de l'any 1994. Aquesta evolució expansiva s'explica fonamentalment per la forta progressió de la recaptació per transmissions patrimonials i actes jurídics documentats (64,2%). L'explicació d'aquest comportament es troba, al seu torn, en la proposta d'augment del tipus de gravamen que es va incloure en el Projecte de Llei de pressupost per a l'exercici 2006, que ha fet passar el tipus estatal de l'1,25% al 2,5%, i augmentar la forquilla comunal en un 0,25%, de manera que el tipus comunal queda entre 0,5% i 1,5%. Aquest fet ha provocat que molts obligats tributaris que tenien opcions o promeses de compra i havien satisfet més del 20% del preu total, hagin liquidat l'import d'acord amb la Llei de l'impost de transmissions patrimonials immobiliàries.

Un altre factor que ha contribuït a elevar la recaptació per impostos indirectes ha estat l'augment del 9,5% dels ingressos per taxes sobre el tràfic exterior. Dins d'aquestes, destaca l'increment de la tarifa exterior comuna (TEC), del 14,8%, i l'expansió dels ingressos per la taxa al consum (8,8%), estimulada sobretot pel fort augment de les importacions de tabac. L'aportació dels impostos sobre el consum ha estat més discreta, amb un increment de l'1,9%, inferior al del total d'ingressos, tant en el cas de l'impost indirecte sobre la prestació de serveis (ISI), com en el cas de l'impost sobre mercaderies indirecte (IMI). D'aquesta manera, la tributació sobre el consum –que inclou l'IMI i l'ISI– ha reduït el seu pes sobre el total dos punts, fins al 54,5%, però es manté com la principal font d'ingressos del Govern. Finalment, l'evolució dels impostos sobre el joc ha estat la menys favorable dintre dels impostos indirectes, amb un descens de l'1%, que ha retallat el seu pes sobre el total a l'1,1%.

Pel que fa a la recaptació per taxes i altres ingressos, el 2005 ha estat un exercici negatiu, amb una disminució del 6,1%, que contrasta amb la tendència alcista mostrada els quatre anys anteriors. Així, la seva aportació al total d'ingressos liquidats s'ha reduït nou dècimes, fins al 7,3%. A més, la quantitat obtinguda s'ha quedat per sota de la xifra pressupostada (92% d'execució). L'anàlisi desagregada mostra que la caiguda de 2005 s'explica, fonamentalment, pel descens dels ingressos per reintegraments (-53%), motivat per un retorn menor de cotitzacions de baixa de la CASS, i el de l'apartat d'altres ingressos, dintre del qual destaca la reducció de la recaptació per sancions –del 35%–, que és la partida més important d'aquest apartat. Més modesta ha estat la disminució de l'apartat de prestació de serveis, de l'1% aproximadament, motivada principalment per la retallada d'ingressos per llicències, permisos i autoritzacions. En canvi, els ingressos per taxes han augmentat a un ritme del 6%, impulsats especialment pels augments de la taxa d'activitats econòmiques i de la taxa de vehicles, i en menor mesura, per la de sol·licituds de treball. L'única partida de les taxes que s'ha reduït ha estat la de les taxes judicials (-9%).

Per acabar amb els ingressos, les transferències corrents i els ingressos patrimonials han experimentat reduccions del 13,4% i del 9,7% respectivament. En el primer cas, la repercussió sobre el total d'ingressos és molt petita, a

EXECUCIÓ DEL PRESSUPOST DEL GOVERN⁽¹⁾ - Milions d'euros

	Liquidació 2005	Variació % Liq. 05/Liq. 04	% execució 2005 ⁽²⁾
Impostos indirectes	213,35	8,9	98
Sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats	28,44	64,2	178
Sobre el consum	139,52	1,9	96
- <i>Impost sobre mercaderies indirecte</i>	108,56	1,9	94
- <i>Impost sobre serveis indirecte</i>	30,96	1,7	107
Sobre el tràfic exterior	42,68	9,5	78
Sobre el joc	2,70	-1,0	84
Taxes i altres ingressos	18,73	-6,1	92
Transferències corrents	0,04	-13,4	-
Ingressos patrimonials	23,67	-9,7	107
Ingressos no financers	255,79	5,6	98
Despeses corrents	175,55	14,3	95
Despeses de personal	72,24	9,0	99
Consum de béns i serveis	40,28	8,7	87
Despeses financeres	5,21	14,1	99
Transferències corrents	57,82	26,5	96
Despeses de capital	120,99	-0,8	47
Inversions reals	78,88	10,2	37
Transferències de capital	42,12	-16,4	95
Despeses no financeres	296,54	7,6	67

(1) Les liquidacions dels pressupostos de 2004 i de 2005 són provisionals.

(2) En el cas de les despeses, es calcula sobre el pressupost final, el qual és el resultat d'incorporar al pressupost aprovat pel Consell General els compromisos de crèdits contrets durant l'exercici anterior corresponents a despeses que es van proposar per a l'exercici següent, i les modificacions i les ampliacions de crèdits pressupostaris. Durant l'any 2005, aquestes modificacions han representat un augment del 42,7% del pressupost inicial de despeses no financeres.

Quadre VII.1

Font: Ministeri de Finances.

causa del seu pes mínim (0,02%). En canvi, la caiguda dels ingressos patrimonials, per quart any consecutiu, és més rellevant perquè representen un pes sobre el total força significatiu (9,3%). L'evolució descendent d'aquests ingressos respon a la disminució global de la partida de distribució de resultats (-22%), l'apartat més important dintre del capítol d'ingressos patrimonials –per tal com representa el 53% del total–, que ha estat deguda a una distribució nul·la de resultats extraordinaris en relació amb l'exercici passat. També ha estat destacable la reducció dels interessos de bestretes i préstecs concedits (-48%). Per contra, han augmentat els ingressos per cànon (8%), procedents de les entitats parapúbliques (FEDA i STA), i per interessos de dipòsits i comptes bancaris (96%).

VII.1.2. Les despeses

Les despeses no financeres liquidades l'any 2005 han ascendit a 296,54 milions d'euros, fruit d'un creixement significatiu, del 7,6%, si bé inferior a l'intens avenç del 12,4% registrat el 2004. Aquesta xifra representa un grau d'execució sobre les despeses previstes en el pressupost final (les del pressupost inicial més les modificacions i ampliacions aprovades durant l'exercici) del 67%, un punt superior al de l'any passat, però bastant per sota del percentatge d'execució dels ingressos.

La desacceleració del creixement de les despeses observada durant el 2005 ha estat el resultat, sobretot, d'un descens de les despeses de capital, que contrasta amb el fort increment registrat l'any anterior. En canvi, la progressió de >

les despeses corrents (14,3%) ha estat més intensa que la de 2004 (10,6%), i ha acumulat així tres anys consecutius d'acceleració. Aquesta evolució més expansiva de les despeses corrents respon, en primer lloc, al comportament fortament alcista de les transferències corrents (que es realitzen a organismes autònoms i administratius, a empreses privades i públiques, a corporacions locals, a famílies i institucions sense finalitat de lucre i a l'exterior), amb un creixement del 26,5%, que ha elevat el seu pes sobre el total quasi tres punts, fins al 19,5%. També ha estat molt significatiu l'augment de les despeses financeres (14,1%), que contrasta amb la caiguda de l'any anterior, un comportament que s'explica per la reconducció de deute a curt termini a deute públic a llarg termini, la qual cosa ha provocat un increment dels interessos a liquidar. A més, les despeses de personal –la partida més important de les despeses corrents, amb un pes del 24,4%– ha accelerat vuit dècimes el creixement, fins al 9%. En canvi, l'evolució del consum de béns i serveis ha estat més moderada que l'any anterior, amb un increment del 8,7%, si bé ha superat el del total de les despeses no financeres, fet que ha elevat el seu pes una mica, fins al 13,6%. En conjunt, les despeses corrents han representat el 59,2% de les despeses no financeres del Govern, 3,5 punts més que l'any anterior, i el seu grau d'execució s'ha incrementat un mica, fins al 95%.

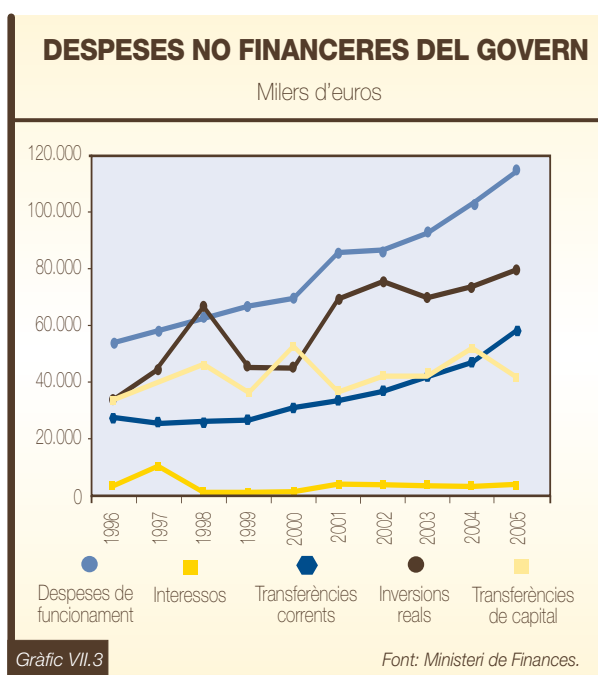
Pel que fa a les despeses de capital, l'evolució de 2005 s'ha caracteritzat per un petit descens, del 0,8%, fins als

120,99 milions d'euros, una evolució que contrasta amb l'intens creixement registrat el 2004 (14,8%) i que ha reduït el seu pes sobre el total més de tres punts, fins al 40,8%. Com a resultat, el nivell d'execució del pressupost ha estat baix, ja que s'ha situat en el 47%, lleugerament inferior al de l'any anterior. Per capítols, la contracció de les despeses de capital és conseqüència de la retallada experimentada per les transferències de capital (-16,4%), després del fort augment que es va registrar l'any 2004, una evolució que situa el nivell d'execució en el 95% del pressupost i redueix més de quatre punts el seu pes sobre el total de les despeses no financeres, fins al 14,2%. Per contra, les inversions reals han mostrat una progressió significativa, del 10,2%, que representa una millora suau respecte de l'evolució observada l'exercici anterior, tot i que el nivell d'execució del pressupost ha estat baix (37%). Així, el pes de la inversió real sobre la despesa no financera total del Govern durant el 2005 s'ha incrementat sis dècimes, fins al 26,6%.

VII.2 – Actuació dels comuns

Segons les dades de liquidació dels pressupostos de les administracions comunals elaborades pel Servei d'Estudis del Ministeri de Finances, el total d'ingressos obtinguts durant l'any 2005 ha estat de 135,59 milions d'euros, una xifra inferior als 143,13 milions d'euros de despeses liquidades. En conseqüència, el conjunt de les administracions comunals han saldat l'exercici amb un dèficit pressupostari de 7,54 milions d'euros, una situació que contrasta amb el superàvit global registrat l'any anterior. La generació d'aquest desequilibri fiscal ha estat el resultat de la combinació d'un important creixement de les despeses, en cinc dels set comuns, i d'una contracció global dels ingressos.

L'anàlisi desagregada de les dades posa de manifest que tots els comuns, excepte Encamp, han registrat un dèficit que s'allunya de les previsions d'equilibri fiscal que havien pressupostat tots. En els casos de Canillo, Ordino, Sant Julià de Lòria i Escaldes-Engordany, el dèficit representa un empitjorament respecte de la situació pressupostària de l'any 2004, quan van registrar un superàvit. A més, cal destacar que Escaldes-Engordany i Ordino són els comuns que han presentat els desequilibris dels comptes públics més elevats –de 8,77 i 4,44 milions d'euros, respectivament. En canvi, en els casos de la Massana i Andorra la Vella el dèficit de 2005

representa una millora respecte de 2004, en què els dèficits van ser bastant superiors. D'altra banda, el cas d'Encamp és singular perquè ha liquidat els comptes comunals amb un superàvit d'11,08 milions d'euros, un 169% més elevat que el de l'any anterior.

VII.2.1. Els ingressos

Els ingressos totals liquidats pels comuns l'any 2005 s'han reduït l'1,7% en relació amb l'any anterior, una evolució que trenca amb la tendència fortament expansiva que ha caracteritzat el període 2000-2004. Així, la liquidació s'ha quedat per sota de la xifra pressupostada, de manera que el grau d'execució s'ha situat en el 88%. D'aquesta manera, els ingressos dels comuns han representat el 21% del total d'ingressos del sector públic (entès com l'Administració general més els comuns) a Andorra, el percentatge més baix des de l'any 1997.

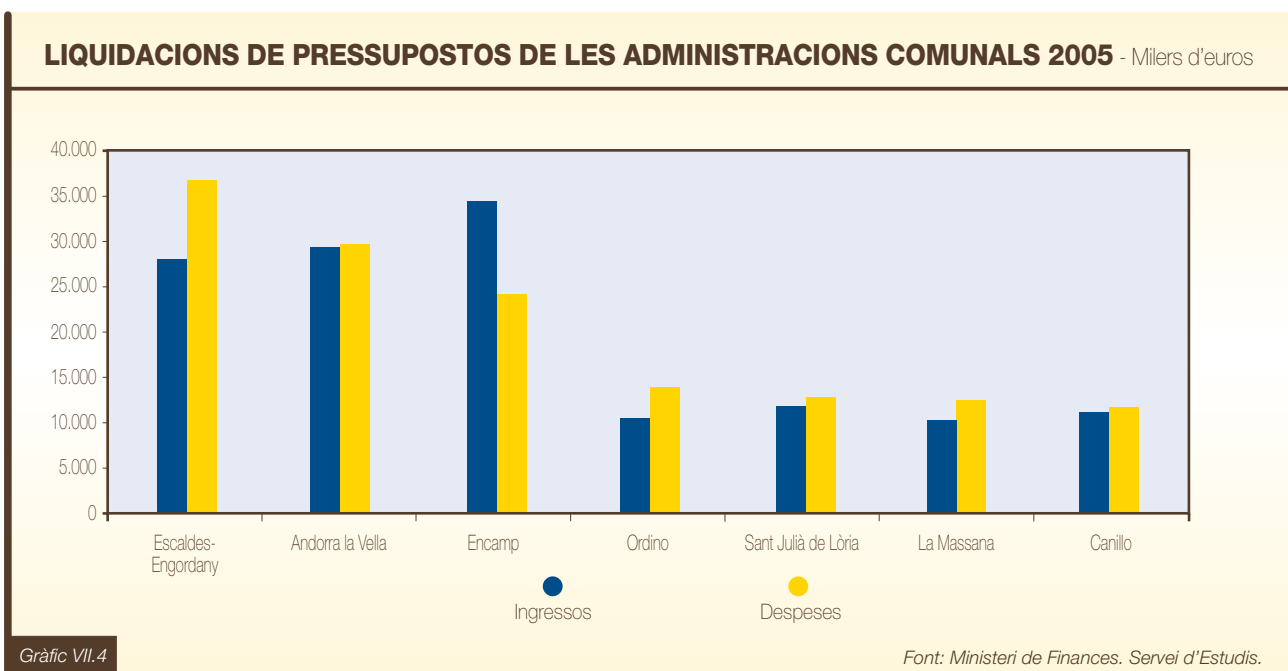
Per parròquies, les disminucions més significatives dels ingressos s'han localitzat a Ordino (-43,7%), Canillo (-23,1%) i la Massana (-24%), fet que ha convertit aquest últim en el Comú amb el volum d'ingressos més baix d'Andorra, equivalent a 10,3 milions d'euros (el 7,6% del total). La reducció d'ingressos ha estat menys intensa en el cas del Comú d'Escaldes-Engordany (-6,8%), però tot i així ha passat

del primer al tercer lloc del rànquing per volum d'ingressos, amb una participació del 20,3%. En canvi, el fort creixement dels ingressos d'Encamp, del 53,2%, l'ha elevat al primer lloc del rànquing, amb 34,14 milions d'euros (el 25,2% del total), i explica que hagi estat aquest l'únic Comú a registrar un superàvit fiscal. Els ingressos també han augmentat, però de forma més modesta, a Sant Julià de Lòria i Andorra la Vella en un 9,3% i un 6,1% respectivament.

VII.2.2. Les despeses

A diferència de l'evolució contractiva dels ingressos, les despeses totals liquidades pels comuns durant l'any 2005 han experimentat un intens creixement, del 20%, que contrasta amb el lleuger retrocés registrat l'exercici passat (-1,2%). No obstant això, l'execució ha estat inferior al pressupost, en situar-se en el 92%. A més, el pes de les despeses dels comuns en el total de despeses del sector públic (entès com l'Administració general més els comuns) a Andorra ha baixat més de set punts, fins al 22,8%, un percentatge superior a la seva participació en els ingressos.

Per parròquies, els augments més importants de despeses s'han registrat a Escaldes-Engordany, on s'han doblat, i a Ordino (46,1%), fet que explica que siguin aquests els comuns que han acumulat els dèficits més >

elevats. Així, Escaldes-Engordany s'ha convertit en el Comú que fa la despesa més elevada d'Andorra (36,28 milions d'euros), amb una quota del 25,4% del total. Per part seva, Encamp i Sant Julià de Lòria han mostrat increments de la despesa superiors al 20%, que contrasten amb els descensos registrats el 2004. Les despeses també han augmentat significativament a

Canillo (17%), si bé a un ritme inferior al del total dels comuns, fet que l'ha situat l'últim en volum de despesa, amb una quota del 8,8%. En sentit contrari, els dos comuns restants, la Massana i Andorra la Vella, han reduït la despesa el 31,4% i el 7,7%, respectivament, fet que els ha permès retallar els seus dèficits públics en relació amb l'any anterior.

LIQUIDACIONS DELS PRESSUPOSTOS DE LES ADMINISTRACIONS COMUNALS - Milers d'euros

	INGRESSOS			DESPESES		
	2005	% Var. 05/04	% 2005	2005	% Var. 05/04	% 2005
Canillo	12.213,73	-23,1	9,0	12.536,64	17,0	8,8
Encamp	34.138,10	53,2	25,2	23.053,75	26,9	16,1
Ordino	10.322,69	-43,7	7,6	14.759,33	46,1	10,3
La Massana	10.302,49	-24,0	7,6	13.573,64	-31,4	9,5
Andorra la Vella	28.357,51	6,1	20,9	28.794,85	-7,7	20,1
Sant Julià de Lòria	12.734,92	9,3	9,4	14.124,02	24,9	9,9
Escaldes-Engordany	27.516,28	-6,8	20,3	36.283,66	101,8	25,4
TOTAL	135.585,72	-1,7	100,0	143.125,87	20,0	100,0

Quadre VII.2

Font: Administracions comunals/ Ministeri de Finances, Serveis d'Estudis.

L'ECONOMIA ANDORRANA: EVOLUCIÓ DELS PRINCIPALS SECTORS

VIII - EL SECTOR PRIMARI

El sector primari andorrà té un doble paper en el conjunt de l'economia andorrana. Per una part, el més modest, dona feina i crea riquesa; hi ha més de vuitanta explotacions i ocupa a l'entorn de cent quaranta assalariats. Però, per altra part, i aquest és l'aspecte més important, ajuda a mantenir un país ordenat i a cuidar la natura. El suport i l'ajuda a aquest sector, com a tots els països europeus, continuen essent imprescindibles.

Pel que fa a producció, la climatologia no ha acompanyat gaire, ja que el 2005 ha estat un any sec i, a més, hi ha hagut pedregades que han afectat la collita del tabac. De fet, ha estat molt semblant a la de l'any anterior: es pot afirmar que la collita està estabilitzada des de l'any 2000, a l'entorn de 320.000 a 340.000 kg. En el 2005 la collita

de tabac ha estat de 334.688,5 kg, amb un petit increment sobre l'any anterior del 0,2%. Per parròquies hi ha hagut comportaments diferents, amb creixements significatius a les d'Ordino i Escaldes-Engordany i amb disminucions més marcades a les de Canillo i Sant Julià de Lòria. La pedra ha afectat especialment, en relació amb la producció, les collites de Canillo, la Massana i Sant Julià de Lòria.

La ramaderia s'ha mantingut bastant estable. El cens conjunt de caps de bestiar ha disminuït un 4,6%, resultat de les reduccions del bestiar bovi i de l'oví. Un any més han continuat els esforços per la millora de la qualitat i de la comercialització de la carn.

IX - LA INDÚSTRIA

El conjunt de l'any per al sector industrial no ha estat dolent, però tampoc ha estat extraordinari. Ha estat millor el segon semestre que el primer. Han continuat les tensions per la part dels costos; per exemple, els salaris mitjans han crescut un 5,5% i el cost energètic també ha continuat augmentant. La indústria transformadora ha creat llocs de treball; així, el nombre d'assalariats ha augmentat un 4,7%, un increment superior al conjunt de l'economia andorrana i únicament superat per la indústria de la construcció i pel sector públic.

Les enquestes trimestrals de la Cambra reflecteixen aquest to no brillant, el comportament diferent d'un semestre a l'altre i aquestes tensions. Les expectatives per al 2006 no són gaire bones.

Els resultats de l'enquesta de conjuntura apunten que el sector industrial ha tornat a oferir senyals de desacceleració aquesta primera meitat de l'any 2005,

després del repunt estacional de l'activitat registrat el semestre anterior, i confirmen que el sentiment de confiança del sector ha tornat a situar-se en cotes una mica més baixes. En opinió de les empreses que han col·laborat en l'enquesta, la marxa dels negocis ha evolucionat, en general, de forma satisfactòria, en línia amb el grau d'optimisme de caràcter moderat reflectit els mateixos mesos de l'any passat, però amb un predomini de les respostes positives sobre les negatives força menys accentuat que en el semestre anterior. La producció ha estat lleugerament més baixa que la registrada els últims sis mesos de l'any precedent, tot i que s'ha mantingut pràcticament en uns nivells similars als assolits el mateix període de l'any 2004. En consonància amb aquest cert alentiment del ritme d'activitat que suggereixen la majoria d'indicadors del sector, la utilització de la capacitat productiva també apunta en aquesta mateixa direcció. Així, les empreses han assenyalat que el grau mitjà d'utilització de la capacitat productiva s'ha situat en >

el 70,7%, registre 5 punts inferior a l'anotat el semestre anterior i al voltant d'un punt per sota de la xifra indicada per al mateix període de l'any 2004. La cartera de comandes ha sofert una important reculada i els estocs de productes acabats han persistit en uns nivells lleugerament per sobre del que es considera normal en aquests mesos de l'any. El personal ocupat dins el sector s'ha mantingut estable en relació amb el semestre anterior, i els preus de venda han acusat l'augment dels costos de producció i han reprès un comportament clarament alcista.

Els resultats de l'enquesta de conjuntura del segon semestre de l'any 2005 mostren que el sector industrial

ha superat lleugerament els nivells d'activitat assolits el semestre anterior. No obstant això, aquesta millora té un component fonamentalment estacional, ja que la tendència de fons d'alguns indicadors apunta més aviat a la persistència de la tònica de moderació dels últims semestres. Així, les valoracions de la marxa dels negocis de les empreses industrials han guanyat optimisme en relació amb les del semestre passat, si bé no han estat tan entusiastes com les anotades els mateixos mesos de l'any 2004. Com és habitual, la producció també ha estat una mica superior a la del primer semestre de l'any, però, en canvi, ha presentat una trajectòria lleugerament descendent respecte al mateix semestre de l'any passat. En consonància amb aquesta millora lleu del ritme

OPINIÓ DE LES EMPRESES SOBRE L'EVOLUCIÓ INDUSTRIAL - % d'empreses

		2003			2004			2005		
		Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana	Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana	Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana
1-Marxa dels negocis (semestre observat)	Bona	30	52	41	42	53	47,5	34	45	39,5
	Regular	50	36	43	42	33	37,5	56	45	50,5
	Dolenta	20	11	15,5	16	14	15	10	10	10
	Saldo	10	41	25,5	26	39	32,5	24	35	29,5
2-Comandes (semestre observat)	Elevades	18	13	15,5	13	26	19,5	7	17	12
	Normals	53	56	54,5	58	47	52,5	66	64	65
	Baixes	30	31	30,5	29	28	28,5	27	19	23
	Saldo	-12	-18	-15	-16	-2	-9	-20	-2	-11
3-Estocs de productes acabats (semestre observat)	Excessiu	8	7	7,5	9	7	8	5	5	5
	Adequat	50	40	45	56	63	59,5	58	55	56,5
	Insuficient	3	9	6	0	0	0	0	5	2,5
	Sense estocs	39	44	41,5	35	29	32	38	35	36,5
Saldo	5	-2	1,5	9	7	8	5	0	2,5	
4-Grau mitjà d'utilització de la capacitat productiva (en %) (semestre observat)		70,3	75,1	72,7	71,8	76	73,9	70,7	77,3	74
5-Producció (en comparació amb el mateix semestre de l'any anterior)	Més alta	31	37	34	22	25	23,5	26	25	25,5
	Semblant	51	40	45,5	43	55	49	46	43	44,5
	Més baixa	18	23	20,5	35	20	27,5	28	33	30,5
	Saldo	13	14	13,5	-13	5	-4	-2	-8	-5
6-Preus de venda (en comparació amb el semestre anterior)	Més alts	18	11	14,5	32	21	26,5	32	19	25,5
	Iguals	72	84	78	55	60	57,5	59	76	67,5
	Més baixos	10	4	7	13	19	16	10	5	7,5
	Saldo	8	7	7,5	19	2	10,5	22	14	18
7-Personal ocupat (en comparació amb el semestre anterior)	Major	21	20	20,5	11	14	12,5	15	10	12,5
	Igual	67	64	65,5	71	77	74	71	76	73,5
	Menor	13	16	14,5	18	9	13,5	15	15	15
	Saldo	8	4	6	-7	5	-1	0	-5	-2,5

Quadre IX.1

Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

d'activitat, el grau d'utilització de la capacitat productiva ha pujat fins al 77,3%, un nivell molt pròxim al màxim assolit els darrers sis mesos de l'any 2001. Les opinions sobre la situació de la cartera de comandes han recuperat un to més positiu i s'han mogut en un rang de relativa normalitat, en línia amb els estocs de productes acabats, que també s'han considerat majoritàriament normals per a l'època de l'any. Aquest cert repunt estacional de l'activitat industrial ha anat acompanyat d'un increment suau dels preus de venda, però, en canvi, no ha propiciat una evolució més dinàmica de la contractació de personal en el sector, que pràcticament s'ha mantingut estable.

Les perspectives per a la primera meitat de l'any 2006 són les més negatives de tota la sèrie de resultats de l'enquesta i suggereixen que el sector industrial podria presentar els propers mesos un perfil de creixement una mica més alentit. Les previsions de les empreses assenyalen un cert empitjorament de la marxa dels negocis i, en concret, una davallada suau de la producció i una disminució notable del volum de comandes. En aquest context d'impuls més feble de l'activitat industrial, s'espera que el grau d'utilització de la capacitat productiva se situï en uns nivells inferiors als actuals i que el ritme de creació d'ocupació tendeixi a reduir-se progressivament. Un altre aspecte desfavorable és la resistència a la contenció dels preus de venda que, en opinió de les empreses, continuaran creixent de manera generalitzada. Des d'una altra òptica, l'indicador de confiança també reflecteix el to d'estancament que afronta la indústria. El valor d'aquest índex s'ha situat, el segon semestre de l'any 2005, un altre cop en cotes negatives (- 5,3 punts), un registre que representa una millora de 7 dècimes respecte al semestre anterior, però

que queda a molta distància del saldo positiu de 2,3 punts assolit un any abans. El percentatge d'empreses que manifesten que la debilitat de la demanda és un obstacle per millorar l'activitat s'ha situat en el nivell més elevat dels darrers set anys (49%), per sobre del percentatge de les que assenyalen altres factors, com l'augment de la competència o la manca de personal qualificat, ambdós obstacles esmentats pel 39% dels enquestats.

Per a la indústria tabaquera l'any 2005 sembla que, després de diversos anys d'ajustaments, ha tornat a trobar un equilibri més estable. Les importacions de tabac han augmentat un 15,4%, després de tres anys de reduccions continuades; les importacions s'han situat per sobre dels 37.000 milers d'euros.

Meteorològicament l'any ha estat dolent, sobretot perquè ha plogut poc. Per tant, la producció d'energia elèctrica ha disminuït sensiblement, un 10,1%. S'ha hagut d'acudir a augmentar la importació, que ha crescut un 6,5%. El menor to general de l'economia andorrana ha comportat que el consum d'energia elèctrica hagi crescut un 3,7%, bastant inferior al 5,4% de 2004. En el sector industrial el consum d'electricitat ha disminuït un 5,1%.

Les importacions de carburants també han estat menys expansives que en el 2004. S'han importat 218,5 milions de litres, únicament un 2,0% més que en l'any anterior. L'afebliment del mercat interior i la reducció dels visitants expliquen aquest creixement reduït.

El consum total d'energia al Principat ha estat de 318.135 TEP, xifra que representa un creixement del 2,8%, un percentatge que és exactament la meitat del de l'any anterior.

X - LA CONSTRUCCIÓ I LA INDÚSTRIA AUXILIAR

Durant vuit anys seguits el sector més dinàmic de l'economia andorrana ha estat, sense cap dubte, el de la construcció. Any rere any, l'activitat ha crescut a ritmes intensos; en aquests vuit anys el nombre de treballadors ha passat de menys de 5.000 de mitjana l'any, a superar els 6.700. El valor de les importacions de materials de la construcció s'ha multiplicat per dos. Les superfícies autoritzades de construcció de les parròquies han crescut

des de 1998 fins a arribar a la xifra màxima de 2004. El gran motor d'aquest dinamisme ha estat el sector residencial, fonamentat en condicions internes i mundials que han afavorit la demanda d'habitatges i apartaments. El baix preu del diner, freqüentment per sota de la inflació, la bona situació de les disponibilitats financeres en una economia mundial en expansió, i la comparació positiva respecte d'altres alternatives de >

col·locació de disponibilitats inversores, expliquen aquest comportament expansiu durant aquest gran període. El sector privat immobiliari ha estat al capdavant del dinamisme de la construcció en els darrers vuit anys.

En l'any 2005 el sector ha continuat treballant intensament, encara que el ritme de creixement continuat s'ha alentit; però el 2005 no ha estat un mal any per a l'activitat constructora. Tots els indicadors quantitatius són bons, encara que amb alguna divergència que cal interpretar. Per exemple, les importacions de materials de la construcció han assolit la xifra de 64,5 milions d'euros, únicament un 1,8% més que en l'any anterior; però cal tenir en compte que els preus d'aquests materials han tingut un comportament molt diferent del de 2004. Des de 1998, les autoritzacions d'edificació havien estat molt creixents, fins que l'any 2004 van arribar a una xifra molt alta; en aquest exercici, per raons publicoadministratives respecte a anys anteriors, els metres quadrats autoritzats s'han quedat a menys d'una tercera part de l'any anterior. De totes maneres, queden molts metres autoritzats per edificar.

L'activitat de l'any 2005 ha estat intensa. Aquest fet queda plenament reflectit en l'evolució de l'ocupació en

el sector; el nombre d'assalariats del sector ha crescut un 7,4% durant l'exercici segons les dades de la CASS, després d'un any, el 2004, en què ja va créixer un 7,2%. La pressió de la demanda també ha fet créixer el cost de la mà d'obra; el cost del salari mitjà a la construcció ha augmentat durant l'any un 5,9%, un dels increments sectorials més importants del país.

Els resultats de les enquestes de la Cambra reflecteixen aquest nivell alt d'activitat del sector constructor, però certament també constaten un afebliment del ritme de creixement intens dels vuit anys anteriors. Les respostes de les empreses sobre les perspectives de futur demostren una pèrdua de confiança sobre l'activitat futura en l'àrea de l'edificació.

Els resultats de l'enquesta de conjuntura de la Cambra indiquen que la construcció ha continuat mostrant un gran dinamisme al llarg de la primera meitat de l'any 2005, malgrat que la desacceleració del creixement en alguns indicadors d'activitat suggereix una clara moderació del ritme expansiu del sector. Així, les valoracions positives sobre la situació de la marxa dels negocis denoten que el clima de confiança de les empreses constructors continua essent força elevat. No

OPINIÓ DE LES EMPRESES SOBRE L'EVOLUCIÓ DEL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ - % d'empreses

		2003			2004			2005		
		Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana	Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana	Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana
1-Marxa dels negocis (semestre observat)	Bona	56	53	54,5	45	47	46	39	47	43
	Regular	41	47	44	52	53	52,5	54	50	52
	Dolenta	3	0	1,5	3	0	1,5	7	3	5
	Saldo	53	53	53	42	47	44,5	32	44	38
2-Volum d'obra executada (en comparació amb el mateix semestre de l'any anterior)	Superior	38	29	33,5	16	43	29,5	15	24	19,5
	Igual	41	46	43,5	68	43	55,5	54	42	48
	Inferior	22	25	23,5	16	13	14,5	31	33	32
	Saldo	16	4	10	0	30	15	-16	-9	-12,5
3-Preus unitaris de contractació (en comparació amb el semestre anterior)	Més alts	28	23	25,5	49	30	39,5	44	30	37
	Iguals	63	74	68,5	42	64	53	56	70	63
	Més baixos	9	3	6	9	6	7,5	0	0	0
	Saldo	19	20	19,5	40	24	32	44	30	37
4-Personal ocupat (en comparació amb el semestre anterior)	Major	22	23	22,5	15	19	17	14	3	8,5
	Igual	63	71	67	55	72	63,5	57	75	66
	Menor	16	6	11	30	9	19,5	29	22	25,5
	Saldo	6	17	11,5	-15	10	-2,5	-15	-19	-17

obstant això, en el to de les respostes es distingeix un grau d'optimisme bastant més mesurat, que avala uns nivells d'activitat satisfactoris, però clarament inferiors als registrats els semestres anteriors. El volum d'obra executada ha iniciat una tendència descendent en relació amb el semestre anterior i, per primera vegada en els últims vuit semestres, també ha sofert una davallada respecte del mateix període de l'any passat. A més, l'evolució de l'obra contractada ha sofert un cert deteriorament, a causa, principalment, del descens de la contractació de l'edificació d'habitatges que, tot i mantenir-se com el principal motor de l'activitat del sector, ha tendit a perdre impuls. Aquesta caiguda d'activitat en l'obra residencial es podria atribuir, en bona part, a un inici d'ajustament de l'oferta a una demanda una mica més moderada, condicionada per l'alça dels preus. Pel que fa a la resta de branques, la contractació ha mantingut la trajectòria descendent dels semestres anteriors, en especial la d'obra civil, que continua presentant uns nivells d'activitat molt baixos. Aquesta tendència a l'alentiment del creixement s'observa també en l'evolució de les importacions de materials de la construcció durant el primer semestre de l'any 2005 que, segons les dades facilitades per la Duana andorrana, han augmentat un modest 1,6% respecte al mateix període de l'any passat, un creixement molt inferior al 22,1% registrat ara fa un any. En opinió de les empreses, la creació d'ocupació en el sector ha mostrat un perfil contractiu, mentre que els preus de venda han seguit una tònica fortament alcista.

Els resultats de l'enquesta de conjuntura de la Cambra confirmen que el sector de la construcció ha mostrat la segona meitat de l'any 2005 un perfil de creixement molt elevat, tot i que amb notables signes d'esgotament del ritme d'activitat. En aquest sentit, la situació de la marxa dels negocis s'ha avaluat encara en termes molt positius, però el to de desacceleració visible en la majoria d'indicadors d'activitat fa evident una clara atenuació del fort ritme expansiu. D'una banda, el volum d'obra executada ha disminuït, tant respecte al semestre anterior com en relació amb els mateixos mesos de l'any 2004, tot i que ha moderat lleugerament la tendència descendent iniciada el semestre anterior. Pel que fa a l'obra contractada, els registres són més desfavorables. En termes globals, les empreses constructores han indicat una reculada considerable de la contractació d'obra que avala aquest alentiment progressiu de

l'activitat. Per tipus de construccions, s'ha confirmat la desacceleració de l'edificació d'habitatges, que ha sofert una important pèrdua d'impuls aquest segon semestre de l'any 2005 i ha anotat el registre més negatiu dels darrers set anys. Aquest fet podria esdevenir preocupant si tenim en compte que fins ara el vigor de la construcció s'ha proveït fonamentalment del dinamisme del capítol residencial, i que la resta de branques, ancorades en una etapa de forta feblesa –en particular la d'obra civil–, difícilment podran contribuir a sostenir el creixement de la construcció els propers mesos. El personal ocupat en el sector ha mantingut el perfil descendent del semestre anterior i els preus unitaris de contractació han seguit una tendència alcista una mica més moderada que l'anotada el semestre passat, en consonància amb un progressiu alentiment de la demanda.

Les expectatives de cara a la primera meitat de l'any 2006 denoten una clara rebaixa del grau d'optimisme i indiquen que aquesta pèrdua de ritme de l'activitat constructora podria intensificar-se en els pròxims mesos. Les empreses esperen un empitjorament de la marxa dels negocis i una notable reducció del volum d'obra executada, tot i que cal tenir en compte que la comparació s'efectua amb els alts volums registrats els darrers anys. L'evolució prevista de l'obra contractada també apunta en aquesta mateixa direcció. En opinió de les empreses, el deteriorament de la contractació d'obra s'accentuarà en el sector de l'habitatge i continuarà dominant el to de feblesa en les branques d'edificació que no són habitatge i en la d'obra civil. D'acord amb aquestes circumstàncies, el ritme d'ocupació de personal cedirà, tal com evidencia la disminució prevista del nombre de treballadors en el sector durant la primera meitat de l'any 2006. Cal puntualitzar, però, que aquestes perspectives d'alentiment de l'activitat que apunten les constructores són fruit del panorama incert que emmarca el sector i no suggereixen, ni de bon tros, una aturada brusca de l'activitat al llarg dels propers mesos. No obstant això, factors com la suspensió d'atorgaments de llicències d'obra, la gestió ineficient de terres i runes, i la insuficient inversió en obra pública, generen una situació d'instabilitat i d'incertesa que, en opinió de les empreses, si no es corregeix, podria arribar a comprometre considerablement la marxa del sector en els propers mesos. >

OBRES DEL MINISTERI D'URBANISME I ORDENAMENT TERRITORIAL ACABADES O EN FASE D'EXECUCIÓ L'ANY 2006

Nom projecte pressupostari	Títol de l'obra	Parròquia	Empresa	Data inici contractual	Data fi contractual	Estat actual (juny 2006)
Túnel del Pont Pla	Connexió soterrània entre el c/ de la Unió i la CG3, a la zona del Grau de la Sabata, 3a fase. Obra exterior	Andorra la Vella	LOCUBSA	Set-02	Maig-04	Acabada
CG3 –pont riu Montaner-Cruïlla CG4	Eixampla CG3 –tram des de la Serra de l'Honor fins al poble de la Massana, 1a fase. Proj. 1408.1	La Massana	LOCUBSA	Gen-03	Gen-04	Acabada
Túnel Pont Pla	Connexió CG3 amb la xarxa bàsica d'Andorra la Vella i Escaldes-Engordany. Proj. 0012/2002	Andorra la Vella	LOCUBSA	Feb-03	Oct-04	Acabada
Canalització rius pont Casadet-Margineda	Canalització, galeria serveis i col·lector general pont Tovira-pont Sta. Coloma, 1a fase. Proj. 1675	Andorra la Vella	COPSA C. DURO	Feb-03	Oct-04	Acabada
CG3 –pont riu Montaner-cruïlla CG4	Eixampla CG3 des de la cruïlla de Sispony fins a la Serra de l'Honor. Proj. 441.1	La Massana	TREBISA	Ago-03	Set-05	En curs
Pont Consell Europa –Dr. Mitjavila	Nou pont connexió entre l'av. Doctor Mitjavila i el c/ Consell d'Europa. Proj. 0002/2003	Andorra la Vella	CEVALLS	Oct-03	Nov-04	Acabada
Desviació d'Encamp	Desviació d'Encamp –rotonda d'enllaç amb la CG2 a la zona del Mirador d'Encamp. Proj. 224.3	Encamp	T. P. ARMENGOL	Nov-03	Nov-04	Acabada
Caserna Bombers d'Andorra la Vella	Nova seu central del Servei de Prevenció i Extinció d'Incendis i Salvaments al Prat Gran de Santa Coloma. Proj. 1657	Andorra la Vella	C. LOAN	Gen-04	Maig-06	En curs
Blocs rocosos Solà d'Andorra la Vella	Proteccions en front caiguda de blocs rocosos a la solana d'Andorra la Vella, zona carrer Mestre Plana –Font del Puial	Andorra la Vella	TREBISA	Feb-04	Gen-05	Acabada
Vial enllaç Santa Coloma –Margineda	Vial contigu al riu Gran Valira: Santa Coloma –la Margineda, 2a fase, tram I (PK 0+000-0+440). Proj. 1650.2.1	Andorra la Vella	CEVALLS LOCUBSA	Feb-04	Ago-05	Acabada
Vial enllaç Santa Coloma –Margineda	Vial contigu al riu Gran Valira: Santa Coloma –la Margineda, 2a fase, tram II (PK 0+440-0+860). Proj. 1650.2.2	Andorra la Vella	COPSA T. P. MONTANÉ	Feb-04	Ago-05	Acabada
Canalització rius pont Casadet-Margineda	Galeria de serveis i col·lector general, tram pont Tovira-pont de Santa Coloma, fase III. Proj. 1675.3	Andorra la Vella	PROGEC TREBISA	Abr-04	Oct-05	Acabada
Túnel del Pont Pla	Instal·lacions de ventilació i enllumenat del túnel del Pont Pla. Proj. 1662.3	Andorra la Vella	CEVALLS LOCUBSA	Jul-04	Jul-05	Acabada
Desviació de la Massana	Desdoblament CG4 a la zona telecabina de la Massana. Proj. 0004/2004	La Massana	CEVALLS LOCUBSA	Set-04	Jul-05	Acabada
Rotonda Miquel Mateu –Rotonda Copríncep Episcopal	Eixampla i rectificació de la CG2, tram: Càmping Europa-cruïlla desviació d'Encamp, fase 2, del PK 4+340 al PK 4+540. Proj. 0016/2004	Encamp	CEVALLS	Nov-04	Març-05	Acabada
CG2 Rotonda Miquel Mateu-rotonda Copríncep Episcopal	Eixampla CG2 des de l'antic Càmping Europa fins a la Cruïlla de la desviació d'Encamp, fase 3. Proj. 0017/2004	Encamp	C. LOAN	Nov-04	Oct-05	En curs
CG2 Ransol-Soldeu	Eixampla de la CG2, tram Roc del Sastre fins al Prat de la Barres de l'Aldosa. Proj. 0005/2003	Canillo	COPSA T. P. MONTANÉ	Nov-04	Feb-06	En curs

Quadre X.2

Continuació

Nom projecte pressupostari	Títol de l'obra	Parròquia	Empresa	Data inici contractual	Data fi contractual	Estat actual (juny 2006)
Pla de sanejament (col·lectors)	Col·lector general en el tram des del pont de Sornàs fins al camí ral. Proj. 0049/2004	Ordino	TREBISA	Des-04	Juny-05	Acabada
Funcionament	Reforma i ampliació de les dependències de la RTVA i construcció d'un garatge per la unitat mòbil al terreny del M.I.C.G. Proj. 0026/2004	Andorra la Vella	TREBISA	Gen-05	Jul-05	Acabada
Pla de sanejament (col·lectors)	Galeria de serveis i col·lector general, tram pont Tovira-pont de Santa Coloma, fase V. Proj. 1675.5	Andorra la Vella	CEVALLS	Gen-05	Juny-06	En curs
Nou edifici administratiu Prat del Rull	Construcció de les noves dependències administratives del Govern al Prat del Rull -1a fase (estructura, tancaments i instal·lacions). Proj. 0017/2003	Andorra la Vella	LOCUBSA	Gen-05	Gen-07	En curs
Nou centre de secundària a la Vall del Nord	Nou edifici de l'escola andorrana de segona ensenyança de la Vall del Nord	Ordino	C. LOAN	Gen-05	Març-07	En curs
Nova Seu de Justícia	Nova Seu de Justícia i ampliació de l'edifici administratiu del Govern, 1a fase (estructura, tancaments, paviments i divisòries). Proj. 0018/2002	Andorra la Vella	LOCUBSA	Gen-05	Gen-08	En curs
Remodelació edifici Aixovall	Construcció d'un centre de formació professional, de formació de personal educatiu i de documentació i recursos a Aixovall. Proj. 0015/2003	Sant Julià de Lòria	CEACSA	Gen-05	Maig-08	En curs
Canalització rius Pont Casadet-Margineda	Protecció hidrològica a l'edifici de Cal Pau de la Ramona. Proj. 009/2004	Andorra la Vella	CEACSA	Feb-05	Ago-05	Acabada
Túnel dels Dos Valires	Túnel dels Dos Valires. Fase I. -Obra civil del túnel i dipòsit del material d'excavació. Proj. 0036/2004	Escaldes-Engordany	DRAGADOS/ OBRAS SUBTERRANEAES / TREBISA	Feb-05	Set-05	En curs
Túnel Pont Pla	Instal·lacions de control i seguretat del túnel del Pont Pla i Centre de Control	Diverses	ACISA / EMTE / LOCUBSA / CEVALLS	Feb-05	Març-06	Acabada
Pla de sanejament (col·lectors)	Galeria de serveis i col·lector general, tram pont Tovira-pont de Santa Coloma, fase IV. Proj. 1675.4	Andorra la Vella	CEACSA	Feb-05	Ago-06	En curs
Pla de sanejament (col·lectors)	Modificació del Col·lector general al tram des de Santa Coloma fins a la Margineda. Proj. 0018/2004	Andorra la Vella	PROGEC	Març-05	Set-05	Acabada
Centres escolars	Col·locació d'un ascensor al centre escolar del Pas de la Casa	Encamp	SIMCO	Maig-05	Jul-05	Acabada
Centre penitenciari	Remodelació del Centre penitenciari de la carretera de la Comella. (diverses fases)	Andorra la Vella	COIMA	Juny-05	Des-05	Acabada
Desviació de la Massana	Desviació de la Massana: 4t tram: des de la rotonda a la zona del pont de Palanques fins a l'enllaç amb la CG3 i la CG4 a la zona del pont d'Àrsal, 1a fase. Proj. 0060/2004	La Massana	CEACSA	Juny-05	Feb-06	En curs
Pavimentació de CG, CS i carrers	Nova pavimentació o reforç de les calçades de CG i CS i carrers, any 2005	Diverses	PAVAND	Juny-05	Juny-06	En curs
Eix. Rec. CG2 Ransol-Soldeu	Eixampla i rectificació de la CG2 en el tram des del Roc de Sant Miquel fins a Soldeu	Canillo	COPSA T. P. ARMENGOL	Juny-05	Feb-07	En curs

Continuació

Nom projecte pressupostari	Títol de l'obra	Parròquia	Empresa	Data inici contractual	Data fi contractual	Estat actual (juny 2006)
Centres escolars	Ampliació de l'Escola Andorrana de secundària d'Ordino amb mòduls prefabricats	Ordino	SIMCO	Jul-05	Set-05	Acabada
Estabilització de talussos	Reposició d'una barrera intermèdia a la canal del Forat Negre	Andorra la Vella	TREPOSA	Jul-05	Oct-05	Acabada
Proteccions allaus	Subministrament i instal·lació de xarxes paraallaus al vessant sud de l'Armiana, fase 1, per sobre de la CG2, entre Canillo i Sant Joan de Caselles	Canillo	UTE TREBISA/ E.I. MONTAGNE	Jul-05	Oct-05	Acabada
Informes proteccions riscos naturals	Condicionament del marge esquerre del riu Valira del Nord a l'entorn del Pont de les Mines de Llorts	Ordino	T. P. COMESA	Jul-05	Oct-05	Acabada
Estabilització de talussos	Proteccions enfront riscos geològics del tram de la CG3 i 4 sortida d'Escaldes-Engordany fins al túnel artificial (PK 2+095 al PK 2+940)	Escaldes-Engordany	INNACCES	Jul-05	Feb-06	Acabada
Canalització Gran Valira -Clot d'Emprivat	Nova llosa sobre el riu Gran Valira a la zona del pont de París	Andorra la Vella	CEVALLS	Ago-05	Gen-06	Acabada
Desviació de la Margineda	Vial contigu al riu Gran Valira: Santa Coloma-la Margineda, 3a fase. Proj. 0006/2005	Andorra la Vella	TREBISA	Ago-05	Ago-06	En curs
Col·legi Sant Ermengol, adequació	Reforma del Col·legi Sant Ermengol -Fase VIII -Edifici piscina, vestidors i lavabos. Proj. 0021/2005	Andorra la Vella	C. TOLSE	Oct-05	Gen-06	Acabada
Refeccions, obres de fàbrica, carreteres	Arranjament del mur de sosteniment de la plataforma de la CS núm. 330 (Escàs) al PK 1+400. Proj. 0061/2004	La Massana	T. P. ARMENGOL	Oct-05	Gen-06	En curs
Vial enllaç Santa Coloma -la Margineda	Vial contigu al riu Gran Valira: Santa Coloma-la Margineda, 2a fase, tram II (PK 0+440-0+860). Proj. 1650.2.2 enderroc de la nau industrial situada al PK 750	Andorra la Vella	T. P. MONTANÉ	Nov-05	Feb-06	Acabada
Centres escolars	Nou centre escolar d'Ordino amb mòduls prefabricats	Ordino	C. TOLSE	Nov-05	Set-06	En curs
Centres escolars	Ampliació de l'Escola Andorrana de Sta. Coloma -Prat Salt	Andorra la Vella	LOCUBSA	Nov-05	Set-06	En curs
Centres de salut	Nou centre d'Atenció Primària a l'av. Fiter i Rossell. Proj. 0046/2004	Escaldes-Engordany	C. TOLSE	Nov-05	Oct-06	En curs
Pla de sanejament (col·lectors)	Col·lector general de sanejament nord-oriental en el tram des de la confluència del riu Valira amb el riu d'Incles fins al Tarter. Proj. 0023/2005	Canillo	LOCUBSA	Feb-06	Maig-06	En curs
CG2, Soldeu-el Pas de la Casa i accessos	Modificació de la Rotonda a la CG2 d'enllaç amb la carretera d'accés a la boca est del túnel d'Envalira. Proj. 009/2003	Encamp	COPSA	Feb-06	Maig-06	En curs
Condicionament ministeris	Remodelació de les instal·lacions d'electricitat i seguretat als arxius de les plantes 1a i 4a de l'edifici dels Marginets	Andorra la Vella	ISAC, SA	Feb-06	Juny-06	Acabada
Estabilització de talussos	Tractament de talussos de la xarxa de carreteres. Campaña 2005-2006	Diverses	INNACCES	Feb-06	Ago-06	En curs

Quadre X.2

Continuació

Nom projecte pressupostari	Títol de l'obra	Parròquia	Empresa	Data inici contractual	Data fi contractual	Estat actual (juny 2006)
Proteccions allaus	Galeria de protecció d'allaus a la CG3, zona Basers del Corb, 2a fase. Proj. 0028/2005	Ordino	SIMCO	Feb-06	Feb-07	<i>En curs</i>
CG2, Ransol-Soldeu	Eixampla i rectificació de la CG2: tram Roc de Sant Miquel-entrada a Soldeu. Nou edifici casa Jan del Sastre. Proj. 0051/2003	Canillo	EMPUB	Feb-06	Ago-07	<i>En curs</i>
Nou centre de secundària a la vall d'Orient	Construcció d'un centre d'ensenyament secundari per a l'escola andorrana a la vall d'Orient (0041/2004) fase I	Encamp	EMPUB	Feb-06	Feb-08	<i>En curs</i>
Santuari de Meritxell	Arranjament paviment de l'accés al santuari de Nostra Senyora de Meritxell. Proj. 0027/2005	Canillo	C. PURROY	Maig-06	Jul-06	<i>En curs</i>
CG1, Carrer de la Unió-rotonda Santa Coloma	Definició de la rotonda situada a l'av. Tarragona, confluència amb el C/ Bra. Riberaigua. Proj. 0007/2006	Andorra la Vella	C. PURROY	Juny-06	Ago-06	<i>En curs</i>
Desviació de la Margineda	Vial contigu al riu Gran Valira, tram Santa Coloma-la Margineda, 4a fase, enllaç Margineda. Proj. 0026/2005	Andorra la Vella	LOCUBSA	Juny-06	Set-06	<i>En curs</i>
Centre escolar Sant Julià de Lòria	Reforma i condicionament del recinte i instal·lacions de la piscina del centre escolar de Sant Julià de Lòria. Proj. 0005/2002	Sant Julià de Lòria	COANSA	Jul-06	Feb-07	<i>En curs</i>

Quadre X.2

Font: Ministeri d'Urbanisme i Ordenament Territorial.

A més, el fort creixement dels preus de l'habitatge que preveuen les empreses també pot tenir efectes negatius sobre la demanda, sobretot si les condicions monetàries continuen restringint-se, tal com ha apuntat el BCE, cosa que requeriria un esforç salarial més gran per part de les famílies en l'adquisició d'un habitatge. En aquesta línia, el percentatge de constructors que han considerat que l'activitat es veurà limitada per la debilitat de la demanda al llarg dels propers mesos s'ha situat en un nivell excepcionalment alt –el 73% l'han esmentat, davant del 30% del semestre anterior. Quant als altres obstacles assenyalats, destaca també l'augment dels costos d'explotació, que ha estat esmentat pel 49% dels enquestats, davant del 30% del semestre anterior.

En conclusió, es pot afirmar que el sector de la construcció ha continuat treballant amb intensitat com ha fet en els últims vuit anys, però que el seu ritme de creixement s'ha alentit. Respecte al futur, especialment pel que fa al fet que continuï tenint el paper de motor principal de l'economia andorrana, cal dir que s'obren interrogants sobre com afectarà a la demanda residencial el creixement continuat dels preus dels habitatges i apartaments, l'evolució dels tipus d'interès al món, als EUA i a la UE, i les expectatives de col·locació de recursos d'inversió.

OBRES PREVISTES D'ADJUDICAR DURANT L'ANY 2006

CANILLO	Ampliació del centre escolar de Canillo Eixampla i rectificació de la CG2, rotonda CS220 –Pont Molleres Santuari de Meritxell (obres de manteniment)
ENCAMP	Eixampla i rectificació de la CG2, rotonda Càmping Europa-rotonda Copríncep Episcopal
ORDINO	Eixampla i rectificació de la CG3, cruïlla CS340 –el Serrat
LA MASSANA	Eixampla i rectificació de la CG4, cruïlla Massana-cruïlla Erts Eixampla i rectificació de la CG3, pont riu Montaner-cruïlla CG4
SANT JULIÀ DE LÒRIA	Museu plaça Major Desviació Sant Julià de Lòria Condicionament de les dependències frontereres
ESCALDES-ENGORDANY	Aparcament edifici administratiu de l'Obac Eixampla i rectificació de la CG2, carrer de la Unió-rotonda Miquel Mateu Centre Hospitalari (obres de manteniment)
DIVERSOS	Plataforma conjunta control duaner de Porta infraestructura del transport Centre Nacional del Trànsit i implantació 112 Túnel dels Dos Valires (accessos) Vial de la Unió Recuperació del medi i restauració d'abocadors Embelliment riu Valira Restauració del medi aquàtic Camins rals CG1 Pont Margineda-frontera i accessos Refugis de muntanya (manteniment) Actualització cartografia existent

Quadre X.3

Font: Ministeri d'Urbanisme i Ordenament Territorial.

El clar alentiment de l'activitat econòmica andorrana s'ha notat sobretot en el sector de serveis, que n'és l'eix vertebrador. Durant molts anys, el sector serveis havia anat augmentant el seu pes en el conjunt de l'activitat del país. En els dos últims anys l'ocupació en els serveis ha passat de representar el 80,4% del total, en el 2003, a ser del 79,4% en el darrer any. Les branques que més s'han ressentit d'aquest fre clar han estat el comerç i l'hoteleria. En el conjunt dels serveis, l'ocupació ha crescut un 2,4%, davant del 3,2% en tota l'activitat.

L'hoteleria i el comerç minorista són les branques amb una evolució pitjor, malgrat que les economies dels països veïns han anat millor. El fet determinant és que l'entrada de visitants ha disminuït, especialment els turistes, és a dir els que pernocten. Aquesta disminució s'ha traduït en una ocupació hotelera menor al llarg de l'any, en una temporada de neu estancada i en unes vendes, per part del comerç minorista, molt fluïxes també durant tot l'any, excepte en algunes branques escasses. Les importacions únicament han augmentat un 2,2%, un percentatge que encara es redueix si deduíem les importacions de materials de la construcció o bé les de tabac.

El clima empresarial, tant en l'hoteleria com en el comerç, ha reflectit un important pessimisme dels empresaris a través de les seves respostes a les enquestes semestrals de la Cambra.

XI.1 – El comerç

Els resultats de l'enquesta de conjuntura pel que fa al comerç minorista mostren de nou un empitjorament notable de l'activitat la primera meitat de l'any 2005. Les opinions sobre la marxa dels negocis han estat bastant més negatives que en l'enquesta anterior, cosa que es podria explicar per motius estacionals, però també han mantingut el to marcadament pessimista del mateix semestre de l'any anterior, fet que confirma una tendència clara a la moderació del consum. Per sectors, la situació dels negocis ha empitjorat en totes les branques comercials excepte en les d'equipament de la llar, d'higiene i sanitat i d' "altres comerços", que han aconseguit mantenir una evolució dels negocis més

estable. El clima més negatiu s'ha registrat en les branques d'equipament personal, d'electrònica, d'alimentació i en les grans superfícies, en què s'han anotat les valoracions de la marxa dels negocis més pessimistes de tota la sèrie de resultats de l'enquesta. Precisament, també les vendes han mostrat un retrocés més significatiu en aquests quatre sectors, tant en relació amb el semestre anterior com respecte als mateixos mesos de l'any 2004, si bé pel que fa a la resta del comerç també s'han registrat caigudes molt apreciables, en línia amb un debilitament general dels ànims de compra dels consumidors. Els estocs només s'han considerat adequats per a l'època de l'any en el ram de l'alimentació, i una mica per sota dels nivells normals, en el comerç d'equipament de la llar, mentre que en els altres sectors s'han estimat predominantment elevats, especialment en la branca d'equipament personal. En l'àmbit laboral, d'acord amb l'afebliment del ritme d'activitat en el sector, les empreses han apuntat un estancament de l'ocupació. En general, els preus de venda han experimentat un creixement molt moderat i només han disminuït de forma generalitzada en el subsector de l'electrònica, en què la majoria d'empreses han tornat a aplicar rebaixes molt significatives.

El comerç al detall ha tornat a presentar un balanç poc satisfactori la segona meitat de l'any 2005. Així, els resultats de l'enquesta de conjuntura assenyalen que la marxa dels negocis s'ha mantingut fluïxa, amb uns nivells d'activitat molt modestos i bastant inferiors als volums, ja força discrets, registrats els mateixos mesos de l'any passat; cosa que confirma que el consum continua afeblint-se amb una intensitat apreciable. Tanmateix, des d'una òptica sectorial, contrasten les opinions més favorables de les branques d'equipament de la llar i d'higiene i sanitat, amb el clima més pessimista de la resta del comerç, en particular del d'electrònica i les grans superfícies, en què cap establiment ha fet una valoració positiva de la situació actual. En conjunt, la xifra de vendes ha estat més baixa que la del semestre anterior i només ha seguit una tendència ascendent en el subsector d'higiene i sanitat. En termes interanuals, el descens de la xifra de vendes ha continuat essent la tònica comuna de totes les branques, si bé, en relació amb els darrers mesos, s'ha frenat bastant en els rams d'alimentació, d'equipament personal i de les grans >

superfícies. En canvi, s'ha intensificat a la resta de subsectors, particularment al de vehicles i accessoris i al d'"altres comerços", però sobretot, en el ram de l'electrònica, en el qual la important davallada de les vendes respecte al mateix semestre de l'any 2004 indica que aquest mercat comença a patir seriosament els efectes de la desacceleració de la demanda. Aquesta evolució coincideix amb la de les importacions de

màquines i aparells elèctrics que, segons dades de la Duana andorrana, l'any 2005 van acumular un descens del 10,7% en relació amb l'any anterior. Els estocs s'han estimat excessius en el sector d'equipament personal i en la branca "altres comerços" i força reduïts en el ram de l'alimentació. El mercat de treball continua mostrant un perfil d'estabilitat i els preus de venda han seguit una tònica lleugerament alcista en el conjunt del comerç, a

OPINIÓ DE LES EMPRESSES SOBRE L'EVOLUCIÓ DEL COMERÇ DETALLISTA - Semestre observat - % d'empreses

1.- Marxa dels negocis		2003			2004			2005		
		Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana	Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana	Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana
Total comerç detallista	Bona	16	25	20,5	14	19	16,5	17	17	17
	Regular	61	57	59	51	58	54,5	44	52	48
	Dolenta	24	18	21	35	23	29	39	32	35,5
	Saldo	-8	7	-0,5	-21	-4	-12,5	-22	-15	-18,5
Alimentació	Bona	12	17	14,5	8	16	12	12	17	14,5
	Regular	73	57	65	64	64	64	46	58	52
	Dolenta	15	26	20,5	28	20	24	42	25	33,5
	Saldo	-3	-9	-6	-20	-4	-12	-30	-8	-19
Equipament personal	Bona	6	15	10,5	4	9	6,5	7	15	11
	Regular	55	66	60,5	42	64	53	29	48	38,5
	Dolenta	40	19	29,5	55	27	41	64	37	50,5
	Saldo	-34	-4	-19	-51	-18	-34,5	-57	-22	-39,5
Equipament de la llar	Bona	15	25	20	14	22	18	22	30	26
	Regular	71	47	59	51	63	57	59	43	51
	Dolenta	15	28	21,5	34	16	25	19	27	23
	Saldo	0	-3	-1,5	-20	6	-7	3	3	3
Higiene i sanitat	Bona	29	50	39,5	26	14	20	19	20	19,5
	Regular	58	45	51,5	63	50	56,5	62	60	61
	Dolenta	13	5	9	11	36	23,5	19	20	19,5
	Saldo	16	45	30,5	15	-22	-3,5	0	0	0
Electrònica	Bona	6	14	10	5	14	9,5	25	0	12,5
	Regular	67	79	73	58	71	64,5	13	43	28
	Dolenta	28	7	17,5	37	14	25,5	63	57	60
	Saldo	-22	7	-7,5	-32	0	-16	-38	-57	-47,5
Vehicles i accessoris	Bona	12	31	21,5	23	30	26,5	16	17	16,5
	Regular	65	48	56,5	50	35	42,5	55	57	56
	Dolenta	23	21	22	27	35	31	29	26	27,5
	Saldo	-11	10	-0,5	-4	-5	-4,5	-13	-9	-11
Altres comerços	Bona	30	24	27	16	26	21	29	15	22
	Regular	49	62	55,5	51	56	53,5	43	55	49
	Dolenta	21	14	17,5	33	19	26	29	30	29,5
	Saldo	9	10	9,5	-17	7	-5	0	-15	-7,5
Superm. i grans magatzems	Bona	14	43	28,5	33	44	38,5	0	0	0
	Regular	57	43	50	33	56	44,5	71	50	60,5
	Dolenta	29	14	21,5	33	0	16,5	29	50	39,5
	Saldo	-15	29	7	0	44	22	-29	-50	-39,5

Quadre XI.1

Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

excepció del subsector de l'electrònica i les grans superfícies, que han tornat a aplicar certs ajustaments en els preus.

Les expectatives de les empreses de cara al primer semestre de l'any 2006 no conviden gaire a l'optimisme. El to de l'activitat comercial continuarà essent negatiu, com reflecteix l'evolució prevista de la marxa dels negocis

que, en opinió de les empreses, continuarà empitjorant de manera significativa en totes les branques del comerç, excepte en la d'higiene i sanitat, en la qual es preveu que segueixi una tendència més aviat estable. Així mateix, en consonància amb una clara contenció del consum, els comerços avancen un nou retrocés del conjunt de les vendes, que es preveu bastant intens en la majoria de branques, especialment en la d'electrònica i la de vehicles >

OPINIÓ DE LES EMPRESES SOBRE L'EVOLUCIÓ DEL COMERÇ DETALLISTA

Semestre observat comparat amb el mateix semestre de l'any anterior - (% d'empreses)

2.- Xifra de vendes		2003			2004			2005		
		Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana	Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana	Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana
Total comerç detallista	Més alta	13	22	17,5	14	18	16	15	16	15,5
	Semblant	40	43	41,5	41	39	40	34	37	35,5
	Més baixa	47	35	41	45	43	44	51	47	49
	Saldo	-34	-13	-23,5	-31	-25	-28	-36	-31	-33,5
Alimentació	Més alta	0	25	12,5	13	17	15	4	17	10,5
	Semblant	55	25	40	39	29	34	33	39	36
	Més baixa	45	50	47,5	48	54	51	63	44	53,5
	Saldo	-45	-25	-35	-35	-37	-36	-59	-27	-43
Equipament personal	Més alta	6	12	9	6	8	7	8	16	12
	Semblant	40	55	47,5	42	35	38,5	27	40	33,5
	Més baixa	53	33	43	53	56	54,5	65	44	54,5
	Saldo	-47	-21	-34	-47	-48	-47,5	-57	-28	-42,5
Equipament de la llar	Més alta	13	17	15	15	11	13	19	20	19,5
	Semblant	39	45	42	32	52	42	44	40	42
	Més baixa	48	38	43	53	37	45	37	40	38,5
	Saldo	-35	-21	-28	-38	-26	-32	-18	-20	-19
Higiene i sanitat	Més alta	14	40	27	27	21	24	20	26	23
	Semblant	55	40	47,5	54	42	48	55	37	46
	Més baixa	32	20	26	19	37	28	25	37	31
	Saldo	-18	20	1	8	-16	-4	-5	-11	-8
Electrònica	Més alta	6	23	14,5	5	21	13	25	0	12,5
	Semblant	28	8	18	37	36	36,5	6	15	10,5
	Més baixa	67	69	68	58	43	50,5	69	85	77
	Saldo	-61	-46	-53,5	-53	-22	-37,5	-44	-85	-64,5
Vehicles i accessoris	Més alta	20	21	20,5	24	38	31	23	13	18
	Semblant	32	57	44,5	44	29	36,5	39	43	41
	Més baixa	48	21	34,5	32	33	32,5	39	43	41
	Saldo	-28	0	-14	-8	5	-1,5	-16	-30	-23
Altres comerços	Més alta	24	23	23,5	12	14	13	20	10	15
	Semblant	37	44	40,5	40	50	45	31	41	36
	Més baixa	39	33	36	48	36	42	49	49	49
	Saldo	-15	-10	-12,5	-36	-22	-29	-29	-39	-34
Superm. i grans magatzems	Més alta	14	43	28,5	43	38	40,5	0	25	12,5
	Semblant	43	29	36	43	25	34	43	13	28
	Més baixa	43	29	36	14	38	26	57	63	60
	Saldo	-29	14	-7,5	29	0	14,5	-57	-38	-47,5

i accessoris. En contraposició, però, s'espera que novament el ram d'higiene i sanitat esquivi aquesta tendència negativa, amb una evolució estable del nivell de vendes al llarg dels propers mesos. Malgrat el to decaigut de la demanda, els preus mostraran un perfil alcista molt notable, fruit de la necessitat de repercutir en els preus finals la important acceleració dels costos d'explotació. No obstant això, la gran competència a la qual es veuen sotmesos determinats productes limitarà aquestes pujades de preus, principalment en articles del ram de vehicles i accessoris i de l'electrònica. D'altra banda, els comerços apunten un lleuger descens del nombre de treballadors ocupats, en línia amb l'atonía que domina l'activitat comercial. Aquest deteriorament de la situació del sector es posa de manifest, també, en el fort augment de la proporció d'empreses que consideren que la debilitat de la demanda és un obstacle per a la millora dels negocis, que ha pujat fins al 61% –el nivell màxim des que es va iniciar l'enquesta l'any 1997. Finalment,

també ha augmentat la incidència de l'augment dels costos d'explotació entre els principals obstacles, un factor que han esmentat el 54% de les empreses consultades, en contrast amb el 35% del semestre anterior.

Les importacions realitzades durant l'any quantifiquen perfectament l'evolució que ha tingut el comerç minorista, ja que és el que es ven a la demanda interna i als visitants. Un creixement global del 2,2% reflecteix aquest alentiment dels comerços; aquesta xifra únicament és comparable al 2,1% de l'any 1993, en què els països veïns van viure una intensa crisi econòmica.

L'anàlisi per tipus de productes importats lliga perfectament amb els resultats de les enquestes de la Cambra per tipus de comerç. Així, han mantingut una línia expansiva –s'han venut bé– els mobles i els aparells d'enllumenat (14,2%), les manufactures de vidre (29,7%),

IMPORTACIONS - En milers d'euros

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Secció 0 (Capítol 00)	---	---	---	---	---	---	---
Secció I (Capítols 01-05) Animals vius i productes del regne animal	57.577,91	57.132,51	59.326,17	61.881,19	62.517,07	64.750,99	64.862,80
Secció II (Capítols 06-14) Productes del regne vegetal	15.005,19	15.104,33	16.459,52	17.348,48	18.713,09	18.642,24	19.057,22
Secció III (Capítol 15) Greixos i olis	5.781,06	5.313,94	4.161,62	5.034,12	5.233,98	5.007,33	5.773,31
Secció IV (Capítols 16-24) Productes alimentaris, begudes i tabac	136.789,00	143.701,39	155.256,37	163.365,98	167.978,93	170.095,89	188.361,85
Secció V (Capítols 25-27) Productes minerals	40.052,82	59.788,43	64.079,38	69.739,01	71.611,90	75.051,67	81.043,45
Secció VI (Capítols 28-38) Productes de les indústries químiques	106.086,09	111.304,70	116.674,65	126.723,71	136.711,77	142.130,97	145.566,97
Secció VII (Capítols 39-40) Matèries plàstiques, cautxú i manufactures	22.532,54	27.666,62	26.358,09	25.134,92	26.402,62	27.807,28	28.087,73
Secció VIII (Capítols 41-43) Pells, cuirs i les seves manufactures	16.892,40	17.028,66	20.037,57	19.298,50	21.051,47	22.571,79	23.396,14
Secció IX (Capítols 44-46) Fusta, suro i les seves manufactures	11.965,37	12.634,58	12.297,28	13.110,43	14.125,70	15.506,90	16.653,28
Secció X (Capítols 47-49) Paper i arts gràfiques*	23.720,50	35.091,10	22.485,07	23.256,30	24.023,40	24.243,54	24.897,77
Secció XI (Capítols 50-63) Tèxtil	83.717,15	100.443,04	99.563,92	106.136,53	118.611,89	121.081,68	123.204,43
Secció XII (Capítols 64-67) Calçat, barrets, paraigües, plomes	28.521,02	31.953,39	33.083,18	36.182,99	38.723,55	37.311,61	39.299,37
Secció XIII (Capítols 68-70) Manuf. de pedra, ciment, prod. ceràmica	21.201,83	22.550,29	23.747,09	23.446,97	25.738,53	25.849,68	27.074,08
Secció XIV (Capítol 71) Pedres, perles i metalls preciosos	32.942,60	22.088,76	14.787,20	15.247,79	12.347,62	15.408,59	17.785,50
Secció XV (Capítols 72-83) Metalls comuns i les seves manufactures	36.444,54	40.655,21	44.449,37	47.072,30	49.728,87	60.885,63	61.020,83
Secció XVI (Capítols 84-85) Maquinària i material elèctric	179.876,31	178.573,67	206.774,91	242.815,38	256.635,06	295.340,20	272.790,04
Secció XVII (Capítols 86-89) Material de transport	97.014,19	100.261,97	104.345,80	125.352,21	138.759,97	159.023,40	165.661,77
Secció XVIII (Capítols 90-92) Òptica, fotografia, aparells de precisió	54.325,68	55.621,97	66.129,29	73.068,69	68.980,78	53.558,25	53.338,86
Secció XIX (Capítol 93) Armament i munició	1.010,08	883,77	1.081,20	1.306,79	1.498,59	1.407,04	1.427,98
Secció XX (Capítols 94-96) Mercaderies i productes diversos	56.599,82	64.936,06	68.566,75	72.628,88	75.023,95	72.950,24	79.418,00
Secció XXI (Capítols 97-99) Objectes d'art, antiguitats	1.250,42	2.345,36	2.272,23	1.013,27	1.850,71	2.578,70	2.858,59
TOTAL	1.029.306,52	1.105.079,75	1.161.936,67	1.269.164,42	1.336.269,47	1.411.203,62	1.441.579,93

(* A partir de l'any 2001, la dada corresponent al capítol 49 de la nomenclatura general de productes no inclou l'article 49 07 00 30.

els articles de fusta (8,0%) i de suro (59,3%), les catifes (11,3%), la pelleteria (19,3%), els productes farmacèutics (8,4%), el tabac (15,4%), la joieria (15,4%), la rellotgeria (4,4%), els objectes d'art, de col·lecció i les antiguitats (10,9%), i l'edició i els productes d'arts gràfiques (5,0%). En el comerç alimentari únicament han crescut de manera significativa les vendes de sucre (94,7%) i d'olis (15,3%).

En canvi, una gran llista de productes han experimentat reduccions. Així, en el sector alimentari la majoria de productes han disminuït. És el cas de la llet i dels productes làctics (-1,5%), de les fruites (-6,3%), del cafè i el te (-3,6%), dels cereals (-5,9%), dels sucres (-60,5%), del cacau i

preparats de cacau (-0,8%), i de les begudes (-2,6%). També hi ha hagut disminucions en altres nombroses branques del comerç, com la de productes fotogràfics (-8,6%), manufactures de cautxú (-2,3%), gèneres de punt (-32,2%), paraigües (-7,1%), coberteria (-0,5%), aparells elèctrics i electrònics (-10,5%), òptica i aparells de fotografia (-3,5%) i instruments de música (-16,4%).

Un altre petit grup de productes s'han mantingut en pràctic estancament. És el cas de la perfumeria (1,2%), els sabons (2,1%), la confecció de gènere de punt (0,9%), l'altra confecció (2,2%), els objectes de cuir (2,8%) i les manufactures de plàstic (3,3%).

ESTRUCTURA DE LES IMPORTACIONS - %

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Secció 0 (Capítol 00)	0	0	0	0	0	0	0
Secció I (Capítols 01-05) Animals vius i productes del regne animal	5,6	5,2	5,1	4,9	4,7	4,6	4,5
Secció II (Capítols 06-14) Productes del regne vegetal	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3
Secció III (Capítol 15) Greixos i olis	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Secció IV (Capítols 16-24) Productes alimentaris, begudes i tabac	13,3	13	13,4	12,9	12,6	12,1	13,1
Secció V (Capítols 25-27) Productes minerals	3,9	5,4	5,5	5,5	5,4	5,3	5,6
Secció VI (Capítols 28-38) Productes de les indústries químiques	10,3	10,1	10	10	10,2	10,1	10,1
Secció VII (Capítols 39-40) Matèries plàstiques, cautxú i manufactures	2,2	2,5	2,3	2	2	2	1,9
Secció VIII (Capítols 41-43) Pells, cuirs i les seves manufactures	1,6	1,5	1,7	1,5	1,6	1,6	1,6
Secció IX (Capítols 44-46) Fusta, suro i les seves manufactures	1,2	1,1	1,1	1	1,1	1,1	1,2
Secció X (Capítols 47-49) Paper i arts gràfiques*	2,3	3,2	1,9	1,8	1,8	1,7	1,7
Secció XI (Capítols 50-63) Tèxtil	8,1	9,1	8,6	8,4	8,9	8,6	8,5
Secció XII (Capítols 64-67) Calçat, barrets, paraigües, plomes	2,8	2,9	2,8	2,9	2,9	2,6	2,7
Secció XIII (Capítols 68-70) Manuf. de pedra, ciment, prod. ceràmica	2,1	2	2	1,8	1,9	1,8	1,9
Secció XIV (Capítol 71) Pedres, perles i metalls preciosos	3,2	2	1,3	1,2	0,9	1,1	1,2
Secció XV (Capítols 72-83) Metalls comuns i les seves manufactures	3,5	3,7	3,8	3,7	3,7	4,3	4,2
Secció XVI (Capítols 84-85) Maquinària i material elèctric	17,5	16,2	17,8	19,1	19,2	20,9	18,9
Secció XVII (Capítols 86-89) Material de transport	9,4	9,1	9	9,9	10,4	11,3	11,5
Secció XVIII (Capítols 90-92) Òptica, fotografia, aparells de precisió	5,3	5	5,7	5,8	5,2	3,8	3,7
Secció XIX (Capítol 93) Armament i munició	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Secció XX (Capítols 94-96) Mercaderies i productes diversos	5,5	5,9	5,9	5,7	5,6	5,2	5,5
Secció XXI (Capítols 97-99) Objectes d'art, antiguitats	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2
TOTAL	100	100	100	100	100	100	100

(*) A partir de l'any 2001, la dada corresponent al capítol 49 de la nomenclatura general de productes no inclou l'article 49 07 00 30.

VARIACIONS DE LES IMPORTACIONS - %

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Secció 0 (Capítol 00)	0	0	0	0	0	0	0
Secció I (Capítols 01-05) Animals vius i productes del regne animal	-1	-0,8	3,8	4,3	1	3,6	0,2
Secció II (Capítols 06-14) Productes del regne vegetal	1,7	0,7	9	5,4	7,9	-0,4	2,2
Secció III (Capítol 15) Greixos i olis	4,6	-8,1	-21,7	21	4	-4,3	15,3
Secció IV (Capítols 16-24) Productes alimentaris, begudes i tabac	-4,2	5,1	8	5,2	2,8	1,3	10,7
Secció V (Capítols 25-27) Productes minerals	-4,5	49,3	7,2	8,8	2,7	4,8	8
Secció VI (Capítols 28-38) Productes de les indústries químiques	12,7	4,9	4,8	8,6	7,9	4	2,4
Secció VII (Capítols 39-40) Matèries plàstiques, cautxú i manufactures	14,2	22,8	-4,7	-4,6	5	5,3	1
Secció VIII (Capítols 41-43) Pells, cuirs i les seves manufactures	-17,2	0,8	17,7	-3,7	9,1	7,2	3,7
Secció IX (Capítols 44-46) Fusta, suro i les seves manufactures	19,7	5,6	-2,7	6,6	7,7	9,8	7,4
Secció X (Capítols 47-49) Paper i arts gràfiques*	22,6	47,9	-35,9	3,4	3,3	0,9	2,7
Secció XI (Capítols 50-63) Tèxtil	9,8	20	-0,9	6,6	11,8	2,1	1,8
Secció XII (Capítols 64-67) Calçat, barrets, paraigües, plomes	3,8	12	3,5	9,4	7	-3,6	5,3
Secció XIII (Capítols 68-70) Manuf. de pedra, ciment, prod. ceràmica	6	6,4	5,3	-1,3	9,8	0,4	4,7
Secció XIV (Capítol 71) Pedres, perles i metalls preciosos	9,4	-32,9	-33,1	3,1	-19	24,8	15,4
Secció XV (Capítols 72-83) Metalls comuns i les seves manufactures	10,8	11,6	9,3	5,9	5,6	22,4	0,2
Secció XVI (Capítols 84-85) Maquinària i material elèctric	10,6	-0,7	15,8	17,4	5,7	15,1	-7,6
Secció XVII (Capítols 86-89) Material de transport	10,4	3,3	4,1	20,1	10,7	14,6	4,2
Secció XVIII (Capítols 90-92) Òptica, fotografia, aparells de precisió	3,7	2,4	18,9	10,5	-5,6	-22,4	-0,4
Secció XIX (Capítol 93) Armament i munició	9,5	-12,5	22,3	20,9	14,7	-6,1	1,5
Secció XX (Capítols 94-96) Mercaderies i productes diversos	8,4	14,7	5,6	5,9	3,3	-2,8	8,9
Secció XXI (Capítols 97-99) Objectes d'art, antiguitats	112	87,6	-3,1	-55,4	82,6	39,3	10,9
TOTAL	6,1	7,4	5,1	9,2	5,3	5,6	2,2

(*) A partir de l'any 2001, la dada corresponent al capítol 49 de la nomenclatura general de productes no inclou l'article 49 07 00 30.

Quadre XI.5

Font: Duana Andorrana.

XI.2 – El sistema financer

En l'àmbit internacional, l'any 2005 ha estat relativament tranquil. Cal posar en relleu la recuperació del dòlar, sobretot en la part final de l'any, la continuïtat en l'augment dels tipus d'interès per part de la Reserva Federal dels Estats Units i també el canvi de tendència en els tipus d'Europa per part del Banc Central Europeu, després d'un llarg període de manteniment. L'increment dels tipus d'interès no ha frenat la bonança econòmica mundial ni tampoc ha creat problemes significatius.

El sistema financer andorrà ha experimentat una concentració: el juliol de 2005 Crèdit Andorrà va adquirir a "la Caixa" el 100% de CaixaBank. S'han obert tres oficines bancàries noves. L'ocupació mitjana del sector s'ha situat en 1.510 assalariats, amb un creixement del 4,5% respecte

de l'any anterior. La pressió salarial ha estat inferior a la de l'any anterior; l'increment del salari mitjà ha estat del 3,7% davant del 6,3% de l'any anterior.

L'evolució de l'activitat bancària ha estat força positiva. Els dipòsits de les entitats bancàries han crescut un 5,8% i la inversió creditícia ha continuat creixent de forma espectacular; enguany ho ha fet un 26,0%.

Al juliol de 2005 va entrar en vigor l'acord entre la Unió Europea i Andorra sobre la fiscalitat a l'estalvi.

XI.3 – El turisme

Des de l'any 2002, el sector turístic andorrà no evoluciona bé; alentiment del creixement primer, estancament

després, i finalment retrocés. Malgrat els esforços de tot el sector empresarial –hoteler, esquí, etc.– els resultats no són, en general, bons: baixa l'entrada de visitants, es redueix l'ocupació hotelera, etc.

L'afluència turística ha retrocedit clarament, després de tres anys d'increments cada vegada més minsos, amb l'agreujant que la composició d'aquesta afluència es deteriora. El total de visitants ha disminuït un 5,3%, però els turistes –els que pernocten– ho han fet un 13,4% i els excursionistes un 2,8%; lògicament l'ocupació hotelera se'n ressent. La composició per orígens cada vegada es concentra més en els espanyols; els visitants d'aquesta nacionalitat s'han reduït un 3,6%, però els francesos ho han fet un 7,6%, i els d'altres nacionalitats un 5,4%. Passa el mateix si es fa l'anàlisi entre turistes i excursionistes.

Aquests resultats no gaire bons de l'any turístic andorrà, i per tant de les seves empreses, no estan renyits amb el fet que la principal marca del turisme del país, l'esquí, no hagi tingut una temporada dolenta. La temporada 2004-2005 va ser la millor de la història, si la mesurem en dies d'esquí venuts;enguany ha estat una bona temporada, però s'ha quedat en dies venuts un 1,0% per sota de la temporada anterior.

Les condicions meteorològiques han estat molt bones; la temporada es va poder començar aviat i es va tancar el 23 d'abril, de manera que les estacions van poder estar obertes 142 dies. Hi va haver una temporada de neu excel·lent i de bon temps i les estacions han constatat un augment de l'índex de satisfacció dels clients.

TEMPORADA	DIES D'ESQUÍ (forfets venuts)
1995-1996	1.964.000
1996-1997	1.970.271
1997-1998	2.157.641
1998-1999	2.250.000
1999-2000	2.308.000
2000-2001	2.255.650
2001-2002	2.482.000
2002-2003	2.458.000
2003-2004	2.519.333
2004-2005	2.554.000
2005-2006	2.528.000

Quadre XI.6

Font: Ski Andorra.

Aquest resultat no brillant de la temporada sembla que cal atribuir-lo a les bones condicions dels gruixos de neu dels països veïns, especialment de les estacions catalanes, fet que ha provocat que el client hagi diversificat la seva destinació.

Cal constatar que les estacions andorranes continuen en la línia dels últims anys de fer grans esforços en millora d'equipaments, de promoció exterior i de diversificació, d'oferir avenços en l'oferta de serveis i en la millora de la qualitat i de la seguretat. En la preparació d'aquesta temporada s'han invertit 23,8 milions d'euros. Entre aquestes inversions cal destacar les fetes en l'ampliació de Grandvalira cap a la zona de França, amb el primer remuntador de sis places, el nou telecadira fix de 4 places a la zona de debutants del Grau Roig i l'ampliació de la xarxa d'innivació amb 58 nous canons de neu, i també les fetes a Vallnord amb nous remuntadors i l'ampliació de la innivació amb 14 nous canons.

Els esforços de les estacions es concreten també en un gran treball de promoció exterior, que no s'ha limitat únicament als mercats tradicionals, ja que també han intentat obrir-ne de nous. A més han estat notables els esforços en la formació del personal, en la prevenció d'accidents i en la programació d'esdeveniments i competicions per atreure la clientela.

Un dels altres atractius turístics del país és el centre termolúdic de Caldea. Els resultats econòmics de l'empresa mixta són bons; els ingressos han augmentat un 1,7% i els resultats han arribat a 4,1 milions d'euros, la xifra més alta de la seva història. En canvi, el nombre d'entrades ha disminuït un 6,0%.

En el Palau de Gel d'Andorra s'han fet inversions per valor de 97.960 euros, especialment en millores de l'edifici, en maquinària i en mobiliari. Els ingressos han disminuït un 2,0% i les despeses un 3,5%; s'ha millorat, per tant, els resultats d'explotació i el percentatge d'autofinançament ha passat al 86,3%.

El sector hoteler és el que més es ressent de la crisi turística. L'opinió generalitzada dels hotelers, expressada a través de les enquestes de la Cambra, ha estat pessimista durant tot l'any, com ja va ser-ho el 2004. Les dades quantitatives d'ocupació hotelera disponibles han estat pitjors que en l'any 2004; la Setmana Santa de 2005 va ser molt bona, >

però les altres fites han estat pitjors; i sobretot els mesos normals són molt baixos.

Aquesta situació de baixa ocupació hotelera ha frenat la creació de noves places d'allotjaments. Com es pot comprovar en el quadre adjunt, l'oferta d'allotjaments -hotels, hostals, pensions, apart-hotels i apartaments

turístics- és molt important, però la nova creació ha quedat clarament frenada. Aquesta conjuntura ha comportat que també hagi frenat la creació de llocs de treball: si el 2004 el nombre d'assalariats va augmentar un 4,0%, el 2005 únicament ho ha fet un 0,7%. La situació també ha reduït la pressió sobre els costos salarials; el salari mitjà ha augmentat un 5,0%.

OCUPACIÓ HOTELERA - % d'ocupació

	Setmana Santa 2005	Juliol 2005	Agost 2005	Puríssima 2005 (del 4 al 10 de desembre)	De Nadal a Reis 2005-2006
Canillo	98,00	32,00	61,42	73,00	93,00
Encamp	97,00	41,00	62,44	79,00	88,12
El Pas de la Casa	97,33	37,00	54,36	81,00	89,00
Ordino	94,54	38,15	65,23	66,43	86,00
La Massana	99,27	40,38	66,37	64,75	88,75
Sant Julià de Lòria	99,33	39,00	70,15	51,00	71,00
Andorra la Vella	98,55	50,00	77,22	71,00	87,81
Escaldes-Engordany	97,56	48,45	72,56	84,12	88,50
TOTAL	97,69	40,74	66,21	71,28	86,52

Quadre XI.7

Font: Sindicat d'Iniciativa.

OFERTA D'ACOLLIMENT TURÍSTIC

	Hotels							Hostals o Residències					Pensions				Aparthotels					Apart. turístics					
	Establ.	Total	1*	2*	3*	4*	5*	Establ.	Total	1*	2*	3*	Establ.	Total	1*	2*	Establ.	Total	1*	2*	3*	4*	Establ.	Total	1*	2*	3*
Canillo	9	1.195	-	122	469	354	250	-	-	-	-	-	1	42	42	-	4	288	-	40	196	52	4	334	-	45	289
Soldeu (Canillo)	16	2.837	42	96	494	2.205	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	48	-	-	48	-	6	738	444	108	186
El Tarter (Canillo)	5	623	-	42	207	374	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	100	-	1	132	-	132	-
Encamp	16	1.997	-	817	944	236	-	1	6	6	-	-	2	34	24	10	3	693	-	585	-	108	3	643	180	407	56
Ordino	17	1.322	64	92	970	196	-	-	-	-	-	-	1	16	16	-	4	332	-	-	332	-	2	62	-	26	36
La Massana	14	2.002	31	100	529	1.342	-	4	180	74	34	72	-	-	-	-	1	480	-	-	-	480	4	494	-	166	328
Arinsal (La Massana)	11	1.309	92	75	606	390	146	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	391	-	-	391	-	5	508	-	315	193
Pal (La Massana)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	27	-	27	-
Andorra la Vella	40	5.752	63	414	2.348	1.903	1.024	5	197	41	156	-	5	260	260	-	1	144	-	144	-	-	2	240	240	-	-
Sant Julià de Lòria	12	1.273	-	314	855	104	-	-	-	-	-	-	1	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Escaldes-Engordany	26	4.665	-	742	1.456	2.301	166	5	220	110	110	-	4	162	106	56	3	626	-	150	476	-	-	-	-	-	-
El Pas de la Casa	33	3.179	126	910	1.428	715	-	1	72	-	-	72	-	-	-	-	3	449	152	-	68	229	13	5.014	1.823	3.191	-
TOTALS	199	26.154	418	3.724	10.306	10.120	1.586	16	675	231	300	144	14	524	458	66	24	3.551	152	919	1.611	869	41	8.192	2.687	4.417	1.088

Establiments totals: 294 - Llits totals: 39.096

Nota: Aquestes dades corresponen als establiments classificats fins al 15 de juny de 2006.

Quadre XI.8

Font: Departament de Turisme.

Els resultats de les enquestes de conjuntura reflecteixen el comportament dispar entre la primera meitat de l'any, influït per un final molt bo de la temporada de neu del 2004-2005, i una evolució posterior negativa de l'arribada de visitants al país.

Al sector hotelier, les opinions empresarials de l'enquesta de conjuntura de la primera meitat de l'any 2005 mostren que la situació continua essent de debilitat, si bé s'aprecien signes clars d'una certa recuperació en relació amb els últims semestres. En conjunt, les empreses han destacat una marxa dels negocis lleugerament negativa, però tot i així la valoració ha estat bastant més favorable que l'apuntada un any abans. Per zones, les respostes més positives s'han registrat a Canillo i a Ordino i, en menor mesura, a la Massana, mentre que a les parròquies restants la situació dels negocis s'ha considerat més aviat fluixa. En opinió de les empreses, el grau mitjà d'ocupació ha abandonat la tònica contractiva dels semestres anteriors i ha aconseguit mantenir-se en uns nivells similars als assolits la segona meitat de l'any 2004. No obstant això, la millora s'ha limitat només a les zones on predomina el turisme de neu, que s'han beneficiat de la flexió estacional normal d'aquesta època de l'any i han registrat unes cotes d'ocupació superiors a les del semestre anterior. Tanmateix és quan s'estableix la comparació amb els mateixos mesos de l'any 2004 que s'aprecia que l'evolució de la demanda als hotels encara ha mantingut un important to de feblesa, atès que la majoria de parròquies han anotat un grau mitjà d'ocupació bastant inferior al registrat ara fa un any. L'única parròquia que s'ha apartat d'aquesta tònica negativa ha estat Ordino, amb un índex d'ocupació semblant al registrat el mateix semestre de l'any precedent. Les estadístiques de visitants elaborades pel Departament de Turisme també apunten en aquesta direcció d'afebliment dels fluxos turístics i tampoc animen a deixar-se endur per l'optimisme. Segons aquestes dades, el nombre de visitants que han pernoctat almenys una nit al país durant els sis primers mesos de l'any 2005 ha disminuït un 16,1% respecte al mateix semestre de l'any 2004 i s'ha situat en 1.226.110 turistes, la xifra més baixa –per a aquest període– dels últims cinc anys. Malgrat tot, el nombre de treballadors ocupats ha registrat una evolució clarament creixent en relació amb el semestre anterior i els preus de venda han experimentat un gir alcista bastant acusat, després de la lleu contenció apreciada el semestre anterior. La distribució de la clientela per nacionalitats indica que els

catalans es mantenen com els principals clients dels hotels del Principat –amb el 33% del total de la clientela–, per davant dels clients de la resta d'Espanya (el 26%). Així mateix, en relació amb els mateixos mesos de l'any passat, s'observa un descens de la proporció de clients procedents de França –que han passat del 18% al 15% del total– i un augment de la participació dels clients d'altres nacionalitats –que han passat a representar el 25% del total, davant del 21% del mateix semestre de l'any 2004.

En l'enquesta de conjuntura corresponent al segon semestre de l'any 2005, les empreses posen de manifest que l'hoteleria, amb un balanç de l'activitat novament negatiu, té serioses dificultats per reconduir la situació tan mediocre que està travessant des de l'any 2003. El comportament força desfavorable que continua mostrant el turisme ha contribuït decisivament al deteriorament del sentiment de confiança dels hotelers. Així, els empresaris han assenyalat una marxa dels negocis força pessimista la segona meitat de l'any 2005, fet que confirma l'esvaïment dels diversos senyals de recuperació observats en l'edició anterior de l'enquesta. Des d'una perspectiva territorial, l'evolució negativa de la marxa dels negocis ha estat força generalitzada; només la parròquia d'Ordino i les zones més centrals del país –Andorra la Vella i Escaldes-Engordany–, amb una demanda menys estacional que la de les altres zones, han presentat una situació dels negocis més dominada per l'estabilitat. En la mateixa línia, el grau mitjà d'ocupació al conjunt del país ha estat bastant més baix que el del semestre passat i que els mateixos mesos de l'any 2004. Destaquen, sobretot, els índexs d'ocupació excepcionalment baixos de les parròquies de Sant Julià de Lòria i de la Massana, que s'han situat netament per sota dels nivells registrats el mateix període de l'any passat. Les dades de turistes facilitades pel Departament de Turisme corroboren el moment conjuntural d'afebliment de l'activitat que pateix el sector hotelier. Segons aquestes dades, el total de visitants que van passar com a mínim una nit al país durant el segon semestre de l'any 2005 va ser d'1.192.299 persones, el 10,3% menys que en el mateix període de l'any anterior, una evolució que dona continuïtat a la tendència ininterrompuda de descens observada des de la segona meitat de l'any 2001. En opinió de les empreses consultades, el debilitament del sector s'ha reflectit també en magnituds com la dels treballadors ocupats, que han experimentat un lleu decreixement respecte d'un any enrere, i en els preus de >

OPINIÓ DE LES EMPRESES SOBRE L'EVOLUCIÓ DE L'HOTELERIA - % d'empreses

		2003			2004			2005		
		Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana	Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana	Gen-Jun	Jul-Des	Mitjana
1-Marxa dels negocis (semestre observat)	Bona	19	6	12,5	6	7	6,5	19	7	13
	Regular	59	66	62,5	56	63	59,5	56	56	56
	Dolenta	22	28	25	38	31	34,5	26	36	31
	Saldo	-3	-22	-12,5	-32	-24	-28	-7	-29	-18
2-Distribució mitjana dels clients (%) (semestre observat)	Catalunya	34	40	37	35	35	35	33	40	36,5
	Resta d'Espanya	28	28	28	26	29	27,5	26	27	26,5
	França	17	19	18	18	22	20	15	21	18
	Altres	21	13	17	21	14	17,5	25	12	18,5
3-Nivell de reserves (semestre observat)	Alt	1	4	2,5	1	3	2	1	0	0,5
	Adequat per al període	31	49	40	26	38	32	25	49	37
	Baix	68	46	57	71	55	63	71	46	58,5
	No es treballa amb reserves	0	1	0,5	1	3	2	3	5	4
	Saldo	-67	-42	-54,5	-70	-52	-61	-70	-46	-58
4-Grau mitjà d'ocupació (en comparació amb el mateix semestre de l'any anterior)	Superior	11	11	11	12	9	10,5	12	9	10,5
	Igual	25	34	29,5	10	28	19	32	39	35,5
	Inferior	65	55	60	78	63	70,5	55	52	53,5
	Saldo	-54	-44	-49	-66	-54	-60	-43	-43	-43
5-Preus pagats pels clients (en comparació amb el semestre anterior)	Més alts	38	16	27	28	12	20	44	14	29
	Iguals	49	59	54	44	59	51,5	49	66	57,5
	Més baixos	13	25	19	28	29	28,5	7	21	14
	Saldo	25	-9	8	0	-17	-8,5	37	-7	15
6-Personal ocupat (en comparació amb el semestre anterior)	Major	19	4	11,5	27	7	17	27	2	14,5
	Igual	66	76	71	56	57	56,5	66	72	69
	Menor	15	20	17,5	17	36	26,5	7	26	16,5
	Saldo	4	-16	-6	10	-29	-9,5	20	-24	-2

Quadre XI.9

Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

venta, que han marcat una tendència a la baixa en algunes zones. Pel que fa a la distribució de la clientela per nacionalitats, el primer mercat emissor en nombre de clients ha estat un altre cop Catalunya, amb una participació que s'ha elevat al 40% del total, seguit per la resta d'Espanya, que ha mantingut el seu pes força estable (27%). Les estades en hotels de viatgers de França s'han incrementat 6 punts en relació amb el semestre anterior, fins a representar el 21% del total, compensant en part el descens dels procedents d'altres països, que han representat el 12% del total de la clientela, davant del 25% del semestre anterior.

Les previsions de les empreses auguren que l'activitat hotelera continuarà perdent impuls el primer semestre

de l'any 2006. Així, tot i que els establiments hotelers esperen l'augment de la clientela i la millora dels negocis propis d'aquest període, les expectatives de la marxa dels negocis són poc satisfactòries i superen en pessimisme les del mateix període de l'any passat. En conjunt, el nivell de reserves es continua considerant baix i s'espera que el grau mitjà d'ocupació es mantingui en uns nivells molt modestos. El personal ocupat es mantindrà molt estable i els preus de venda iniciaran una flexió a l'alça força acusada, impulsada, en bona part, per l'aplicació dels nous impostos indirectes. L'augment de la competència continua essent, en opinió de les empreses, el principal factor que limita la millora dels negocis –citad pel 73% dels enquestats. L'augment dels costos d'explotació és l'obstacle que el segueix en importància –esmentat pel

64% de les empreses. Finalment, destaca la debilitat de la demanda que, malgrat perdre una mica d'importància, s'ha mantingut com un obstacle rellevant per a la millora dels negocis –el 60% de les empreses l'han esmentat–, una incidència molt similar a la de la insuficiència d'infraestructures viàries –citada pel 58% dels enquestats.

XI.4 – El transport i les comunicacions

Malgrat que l'economia del país ha experimentat un alentiment clar en la seva conjuntura, la demanda de vehicles ha continuat creixent amb intensitat. El conjunt del parc de vehicles –amb matrícula normal i especial– ha crescut un 4,9% en relació amb l'any anterior, una taxa lleugerament superior a la de 2004. Tots els tipus de vehicles han crescut, tant els de consum com els d'inversió, però especialment aquests últims. Els turismes, el vehicle més destacat, han augmentat un 4,3%. Aquest creixement continuat de la demanda de vehicles ha portat el parc automobilístic del país a 924 vehicles per mil habitants. Les importacions de vehicles de transport han augmentat un 4,4%, i per contra, les reexportacions de vehicles han caigut fortament, un 16,5%.

Pel que fa a les telecomunicacions, cal dir que el país segueix l'evolució dels països avançats. S'intensifica la telefonia mòbil i les altes d'ADSL. I paral·lelament, la contractació de telefonia fixa s'alenteix. Així, la contractació de telefonia fixa només ha crescut un 1,1%. La telefonia mòbil, àmpliament estesa, ha crescut un 12,9%. La capacitat total contractada en kbps ha augmentat un 19,9% i les línies ADSL un 71,7%.

ECONOMIA ANDORRANA:

ESTADÍSTIQUES GENERALS

I - POBLACIÓ, MERCAT DE TREBALL I FORMACIÓ

I.1 POBLACIÓ

Població registrada per nacionalitats (persones)

	2001	2002	2003	2004	2005
Andorrans	24.654	25.467	26.506	27.465	28.251
Estrangers	41.680	41.692	45.814	49.410	50.298
Espanyols	26.251	26.073	27.680	28.728	28.073
Portuguesos	6.708	6.729	8.311	9.980	11.294
Francesos	4.270	4.334	4.718	5.095	5.078
Altres	4.451	4.556	5.105	5.607	5.853
Total	66.334	67.159	72.320	76.875	78.549

Població registrada per parròquies (persones)

	2001	2002	2003	2004	2005
Canillo	3.014	3.205	3.707	4.225	4.633
Encamp	10.627	10.772	11.832	12.924	13.225
Ordino	2.366	2.485	2.767	3.066	3.309
La Massana	6.375	6.660	7.264	7.973	8.510
Andorra la Vella	20.787	20.724	22.035	22.884	23.587
Sant Julià de Lòria	7.646	7.785	8.313	8.885	9.207
Escaldes-Engordany	15.519	15.528	16.402	16.918	16.078
Total	66.334	67.159	72.320	76.875	78.549

Moviment natural de la població

	2001	2002	2003	2004	2005
Naixements	733	749	721	814	828
Defuncions	215	218	221	281	276
Creixement vegetatiu	518	531	500	533	552
Taxa de natalitat (tpm)	11,050	11,153	9,970	10,589	10,541
Taxa de mortalitat (tpm)	3,241	3,246	3,056	3,655	3,514
Taxa de creixement vegetatiu (tpm)	7,809	7,907	6,914	6,933	7,027
Augment de la població	490	825	5.161	4.555	1.674
Augment migratori o per regularització del cens	-28	294	4.661	4.022	1.122

Estructura per edats de la població (persones)

	2001	2002	2003	2004	2005
Fins a 14 anys	10.093	10.166	10.777	11.398	11.832
De 15 a 64 anys	47.642	48.089	52.415	56.289	57.441
65 anys i més	8.599	8.904	9.128	9.188	9.276
Total	66.334	67.159	72.320	76.875	78.549

Nota: L'evolució excepcional de la població dels anys 2003 i 2004 correspon majoritàriament a la regularització dels rebuts rosa, autorització de treball antiga en vigor des del 1998.

FONT: Ministeri de Justícia i Interior.

I.2 MERCAT DE TREBALL

Llocs de treball (mitjana anual)

	2001	2002	2003	2004	2005
Llocs de treball	42.185	44.058	46.537	48.738	50.556

Noves matriculacions a la CASS (total anual)

	2001	2002	2003	2004	2005
Noves matriculacions	6.144	6.232	5.880	5.871	5.850

Nombre d'assalariats per sectors (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Primari	143	132	--	--	--
Indústries primàries	523	521	--	--	--
Construcció	3.172	3.224	--	--	--
Annexos de la construcció	2.826	3.002	--	--	--
Indústries de transformació	679	666	--	--	--
Garatges	461	475	--	--	--
Comerç d'alimentació	1.443	1.466	--	--	--
Comerç turístic	6.888	7.057	--	--	--
Serveis	4.666	4.987	--	--	--
Hoteleria	5.185	5.410	--	--	--
Serveis turístics	1.265	1.323	--	--	--
Organismes financers i assegurances	1.529	1.537	--	--	--
Professions liberals	810	857	--	--	--
Administració	4.508	4.749	--	--	--
Altres	2.096	2.110	--	--	--
Total	36.193	37.515	39.372	41.085	42.416

Nombre d'assalariats per sectors (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	--	--	134	139	138
Indústries manufactureres	--	--	1.573	1.629	1.710
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	--	--	156	156	160
Construcció	--	--	5.862	6.282	6.747
Comerç i reparació de vehicles de motor (...)	--	--	11.087	11.261	11.404
Hoteleria	--	--	5.393	5.606	5.648
Transport, emmagatzematge i comunicacions	--	--	1.496	1.277	1.271
Sistema financer	--	--	1.455	1.446	1.510
Activitats immobiliàries i de lloguer; serveis empresarials	--	--	3.334	3.613	3.757
Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria	--	--	3.620	3.831	4.030
Educació	--	--	565	592	610
Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	--	--	1.182	1.232	1.302
Altres act. socials i de serveis prestats a la comunitat; serv. personals	--	--	1.946	2.295	2.352
Llars que ocupen personal domèstic	--	--	1.101	1.206	1.245
Organismes extraterritorials	--	--	7	8	9
Treball domèstic a la comunitat (comunitat de propietaris)	--	--	207	250	254
Declarant voluntari sense activitat (voluntaris)	--	--	256	264	269
Total	--	--	39.372	41.085	42.416

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'assalariats per sectors es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

I.3 FORMACIÓ

Població escolaritzada per nivells educatius

	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05
Escolar	9.432	9.701	9.992	10.128	10.477
Universitària	1.397	1.434	1.288	1.276	1.173
No universitària a l'estranger	253	256	276	239	240
Total	11.082	11.391	11.556	11.643	11.890

Població escolaritzada per països d'estudi

	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05
Andorra	9.707	10.078	10.299	10.458	10.819
Espanya	1.040	990	956	910	825
França	319	306	280	262	233
Altres	16	17	21	13	13
Total	11.082	11.391	11.556	11.643	11.890

Població escolar per nivells

	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05
Maternal	2.283	2.440	2.642	2.614	2.655
Primari	3.764	3.844	3.881	3.991	4.085
Secundari bàsic	2.344	2.488	2.594	2.628	2.786
Secundari superior	746	693	656	673	720
Professional	228	215	219	222	231
Especialitzat	67	21	--	--	--
Total	9.432	9.701	9.992	10.128	10.477

Nota 1: A partir del curs 2002-2003, les estadístiques escolars deixen de recollir totes les persones de l'Escola Especialitzada N. Sra. de Meritxell que no formen part del sistema educatiu.

Nota 2: A partir del curs 2002-2003, s'inclouen en el nivell secundari bàsic els alumnes del programa d'adaptació socioeducativa (PAS), que es desenvolupa per donar atenció a l'alumnat amb dificultats d'inserció en el món escolar.

Població escolar per tipus d'ensenyament

	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05
Sistema educatiu francès	3.534	3.546	3.538	3.575	3.650
Escoles franceses	3.534	3.546	3.538	3.575	3.650
Sistema educatiu espanyol	3.546	3.611	3.684	3.587	3.499
Escoles espanyoles	1.494	1.467	1.469	1.349	1.269
Escoles congregacionals	1.946	1.955	1.977	1.978	1.957
Escoles privades	106	189	238	260	273
Sistema educatiu andorrà	2.352	2.544	2.770	2.966	3.328
Escoles andorranes	2.219	2.453	2.701	2.904	3.257
Escoles professionals	66	70	61	52	60
Escola especialitzada	67	21	--	--	--
Programa d'adaptació socioeducativa	--	--	8	10	11
Total	9.432	9.701	9.992	10.128	10.477

Nota 1: A partir del curs 2002-2003, les estadístiques escolars deixen de recollir totes les persones de l'Escola Especialitzada N. Sra. de Meritxell que no formen part del sistema educatiu.

Nota 2: A partir del curs 2002-2003, s'introdueix a les estadístiques escolars el programa d'adaptació socioeducativa (PAS), que es desenvolupa per donar atenció a l'alumnat amb dificultats d'inserció en el món escolar.

Població universitària per països d'estudi

	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05
Andorra	275	377	307	330	342
Espanya	847	796	746	721	644
França	259	248	218	212	181
Altres	16	13	17	13	6
Total	1.397	1.434	1.288	1.276	1.173

II - ACTIVITAT I DEMANDA

Consum d'energia elèctrica (mWh)

	2001	2002	2003	2004	2005
Usos domèstics	70.010	76.673	78.934	83.436	84.203
Construcció i activitats annexes	9.129	7.650	7.747	8.229	7.150
Indústries	6.540	6.342	5.331	5.387	5.111
Distribució	61.696	65.698	71.773	76.301	74.955
Hoteleria i restauració	51.790	55.561	63.667	68.782	68.431
Serveis financers	17.530	18.641	19.556	21.535	22.563
Altres serveis	47.616	52.998	54.446	57.739	61.890
Enllumenat públic	4.750	5.077	5.167	5.727	5.872
Estacions d'esquí	21.972	16.409	14.944	16.983	16.102
Administracions	14.527	13.754	15.439	17.102	17.817
Altres distribuïdores	137.570	144.441	155.236	164.719	171.373
Total	443.130	463.244	492.239	525.941	535.467

FONT: Forces Elèctriques d'Andorra.

Matriculacions de vehicles (unitats)

	2001	2002	2003	2004	2005
Turismes	3.540	3.768	4.166	4.286	4.491
Motos ⁽¹⁾	590	868	822	1.207	1.266
Camionetes	326	295	333	335	397
Camions ⁽²⁾	70	108	104	146	147
Vehicles especials	90	114	152	175	185
Ciclomotors	252	91	60	101	106
Motos de neu	50	41	30	31	23
Altres ⁽³⁾	173	154	164	150	158
Total	5.091	5.439	5.831	6.431	6.773

Nota: Les sèries de matriculacions de vehicles corresponents al període 1993-2005 han estat revisades i actualitzades pel servei d'Estudis l'any 2005.

(1) L'apartat "Motos", a partir del mes de juny de l'any 2001, inclou tant les noves matriculacions com els canvis de placa. (2) L'apartat "Camions" inclou autobusos, semiremocles i remocles industrials. (3) L'apartat "Altres" és format per remocles particulars i tractors agrícoles.

FONT: Ministeri d'Economia. Departament d'Indústria i Transports.

Nombre d'empreses per nombre d'assalariats

	2001	2002	2003	2004	2005
D'1 a 5	5.951	6.067	6.347	6.425	6.786
De 6 a 10	651	675	714	740	748
D'11 a 25	431	465	493	540	540
De 26 a 100	212	220	231	234	247
Més de 100	48	47	52	51	56
Total	7.293	7.474	7.837	7.990	8.377

Nota: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

III - PREUS I COSTOS

Índex de preus de consum (taxa de variació interanual a desembre) (%) - Base 2001

	2001	2002	2003	2004	2005
Aliments, begudes i tabac	3,52	5,29	3,53	1,84	1,05
Vestit i calçat	6,12	1,12	1,38	1,10	1,83
Habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles	1,92	3,09	3,05	7,17	4,96
Mobles, estris domèstics i serveis per a la llar	4,21	1,54	3,01	2,89	1,23
Salut (despeses sense subvenció)	3,04	2,62	3,56	0,98	2,73
Transport	0,52	3,29	3,25	5,89	5,43
Esbarjo, espectacles i cultura	2,47	-0,36	-0,40	-1,00	0,30
Ensenyament	3,68	6,17	2,67	3,19	4,41
Hotels, cafès i restaurants	4,34	7,61	4,08	5,22	4,79
Béns i serveis diversos	0,27	1,27	1,67	-1,14	1,58
Total	2,77	3,40	2,88	3,35	3,10

(Continuació)

Grups especials - Base 2001

	2001	2002	2003	2004	2005
Inflació subjacent	3,50	2,74	3,03	2,79	2,70
Aliments	3,69	5,57	2,96	1,58	0,92
Índex general sense tabac	2,62	3,28	2,62	3,45	3,14
Energia	-6,97	5,52	1,96	15,88	12,69
Serveis (excloent-ne el lloguer dels habitatges)	3,76	4,25	2,99	4,26	3,89

FONT: Ministeri de Finances. Servei d'Estudis.

Salaris mitjans mensuals (euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Primari	913,22	966,16	--	--	--
Indústries primàries	1.398,69	1.452,07	--	--	--
Construcció	1.448,99	1.507,53	--	--	--
Annexos de la construcció	1.379,00	1.445,82	--	--	--
Indústries de transformació	1.400,89	1.483,26	--	--	--
Garatges	1.290,57	1.382,74	--	--	--
Comerç d'alimentació	1.168,57	1.224,79	--	--	--
Comerç turístic	1.153,22	1.222,69	--	--	--
Serveis	1.267,10	1.330,63	--	--	--
Hoteleria	1.027,89	1.120,24	--	--	--
Serveis turístics	1.246,28	1.327,90	--	--	--
Organismes financers i assegurances	2.646,14	2.709,14	--	--	--
Professions liberals	1.274,56	1.364,15	--	--	--
Administració	1.649,77	1.706,26	--	--	--
Altres	890,91	962,03	--	--	--
Mitjana	1.317,32	1.387,57	1.453,95	1.537,74	1.618,92

Salaris mitjans mensuals (euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	--	--	964,20	1.045,14	1.137,84
Indústries manufactureres	--	--	1.508,89	1.585,93	1.680,32
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	--	--	2.588,43	2.695,93	2.797,95
Construcció	--	--	1.536,53	1.610,40	1.705,28
Comerç i reparació de vehicles de motor (...)	--	--	1.312,12	1.399,09	1.461,84
Hoteleria	--	--	1.147,63	1.227,69	1.288,48
Transport, emmagatzematge i comunicacions	--	--	1.481,73	1.591,35	1.739,87
Sistema financer	--	--	2.963,54	3.151,40	3.267,59
Act. immobiliàries i de lloguer; serveis empresarials	--	--	1.397,33	1.514,60	1.570,17
Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria	--	--	1.838,70	1.908,97	1.997,72
Educació	--	--	1.674,62	1.706,44	1.737,81
Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	--	--	1.557,38	1.653,57	1.741,49
Altres act. socials i de serveis prestats a la comunitat; serv. personals	--	--	1.300,25	1.377,95	1.457,45
Llars que ocupen personal domèstic	--	--	830,35	907,39	986,78
Organismes extraterritorials	--	--	1.290,81	1.283,54	1.425,65
Treball domèstic a la comunitat (comunitat de propietaris)	--	--	829,57	792,69	839,43
Declarant voluntari sense activitat (voluntaris)	--	--	1.255,21	1.452,70	1.591,06
Mitjana	--	--	1.453,95	1.537,74	1.618,92

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació dels salaris mitjans mensuals es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Preus màxims dels carburants (euro/l)

	2001	2002	2003	2004	2005
Gasolina súper	0,74	0,81	0,81	0,88	0,96
Gasolina sense plom de 95 octans	0,67	0,75	0,74	0,81	0,90
Gasolina sense plom de 98 octans	0,71	0,79	0,79	0,86	0,95
Gasoil de locomoció	0,54	0,60	0,58	0,71	0,81
Fuel domèstic	0,36	0,41	0,40	0,53	0,63

Nota: Preus vigents a 31 de desembre de l'any corresponent.

FONT: Ministeri d'Economia. Departament d'Indústria i Transports.

IV - SECTOR PÚBLIC

IV.1 ADMINISTRACIÓ GENERAL

Pressupostos d'ingressos de l'Administració general (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Impostos directes	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Impostos indirectes	176.485,31	190.821,78	202.917,08	211.683,63	218.808,96
Taxes i altres ingressos	16.473,44	17.025,62	17.906,18	19.380,78	20.294,44
Ingressos patrimonials	41.747,03	34.752,46	25.452,94	24.242,17	22.028,54
Total ingressos no financers	234.705,78	242.599,86	246.276,20	255.306,58	261.131,94
Actius financers	206,52	216,84	216,84	109,94	113,23
Passius financers	146.824,03	18.012,85	23.886,56	34.419,54	47.255,04
Total ingressos	381.736,33	260.829,56	270.379,60	289.836,06	308.500,22

Pressupostos de despeses de l'Administració general (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Despeses corrents	121.708,92	125.644,58	131.721,09	147.400,47	162.208,54
Despeses de personal	48.482,99	51.423,56	54.948,89	61.375,16	68.978,51
Consum de béns i serveis	27.661,59	29.150,20	30.648,34	35.663,07	38.036,27
Despeses financeres	5.691,51	4.913,75	4.847,08	4.797,71	5.119,00
Transferències corrents	39.872,83	40.157,07	41.276,78	45.564,53	50.074,75
Despeses de capital	129.066,87	135.022,70	138.496,13	142.261,15	145.729,30
Inversions reals	90.362,17	95.279,56	97.779,50	100.292,87	103.045,89
Transferències de capital	38.704,70	39.743,14	40.716,63	41.968,28	42.683,40
Total despeses no financeres	250.775,79	260.667,28	270.217,22	289.661,63	307.937,83
Operacions financeres	130.960,54	162,27	162,38	174,40	562,38
Actius financers	--	150,25	150,00	162,02	550,00
Passius financers	130.960,54	12,02	12,38	12,38	12,38
Total despeses	381.736,33	260.829,56	270.379,60	289.836,03	308.500,22

Superàvit o dèficit de caixa no financer (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Superàvit o dèficit no financer	-16.070,01	-18.067,42	-23.941,02	-34.355,04	-46.805,89

Nota: Pressupostos inicials de l'Administració general; no inclouen les modificacions i les ampliacions de crèdits pressupostaris.

Liquidació d'ingressos de l'Administració general (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Impostos directes	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Impostos indirectes	157.978,59	173.615,89	180.640,88	195.998,41	213.345,32
Taxes i altres ingressos	15.895,47	17.460,64	19.017,97	19.942,53	18.732,38
Transferències corrents	--	17,28	69,74	45,09	39,07
Ingressos patrimonials	45.349,25	33.490,42	26.414,40	26.220,95	23.671,66
Alienació d'inversions reals	--	--	--	--	--
Comptes de productes	--	--	--	--	--
Total ingressos no financers	219.223,31	224.584,23	226.142,99	242.206,98	255.788,42
Actius financers	182,07	164,67	124,41	107,72	86,98
Passius financers	131.062,86	27.233,36	25.228,43	38.176,30	260.082,16
Total ingressos	350.468,24	251.982,26	251.495,84	280.490,99	515.957,56

FONT: Ministeri de Finances.

Liquidació de despeses de l'Administració general (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Despeses corrents	124.070,06	128.861,03	138.913,35	153.590,96	175.551,40
Despeses de personal	49.901,51	55.459,99	61.229,08	66.260,46	72.238,19
Consum de béns i serveis	33.211,41	29.345,58	31.991,88	37.062,83	40.276,75
Despeses financeres	5.610,72	5.195,69	4.728,85	4.570,38	5.213,28
Transferències corrents	35.346,42	38.859,77	40.963,55	45.697,28	57.823,17
Despeses de capital	103.620,35	115.751,65	106.229,37	121.918,42	120.993,52
Inversions reals	66.193,82	75.322,13	65.898,65	71.561,94	78.875,30
Transferències de capital	37.426,53	40.429,52	40.330,72	50.356,48	42.118,22
Total despeses no financeres	227.690,41	244.612,68	245.142,72	275.509,38	296.544,92
Operacions financeres	131.042,48	125,89	629,20	87,27	188.314,26
Actius financers	93,97	125,89	629,20	80,17	565,74
Passius financers	130.948,52	--	--	7,10	187.748,52
Total despeses	358.732,90	244.738,57	245.771,92	275.596,65	484.859,18
Despeses de funcionament(*)	83.112,92	84.805,57	93.220,96	103.323,29	112.514,94

(*) Inclou les despeses de personal i el consum de béns i serveis.

Superàvit o dèficit de caixa no financer (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Superàvit o dèficit no financer	-8.467,10	-20.028,45	- 18.999,73	- 33.302,40	-40.756,50

Endeument de l'Administració general (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Deute públic a llarg termini	130.948,52	130.948,52	130.948,52	130.948,52	260.000,00
Endeument a curt termini	2.639,52	29.792,17	55.004,83	93.070,38	-1.406,87

Nota: Les liquidacions de comptes de l'Administració general corresponents als anys 2003, 2004 i 2005 són provisionals.

FONT: Ministeri de Finances.

IV.2 ADMINISTRACIONS COMUNALS

Pressupostos d'ingressos de les administracions comunals (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Canillo	10.173,48	9.047,40	9.635,00	11.734,22	13.125,27
Encamp	56.857,23	25.933,65	22.706,64	18.730,86	30.833,85
Ordino	9.021,53	9.096,19	9.392,09	11.097,54	14.376,49
La Massana	20.685,93	16.282,84	16.982,08	10.842,12	12.565,50
Andorra la Vella	21.901,93	23.184,51	24.249,98	27.674,00	38.848,50
Sant Julià de Lòria	8.880,31	15.384,83	13.376,76	11.799,80	17.879,27
Escaldes-Engordany	15.745,59	36.121,16	24.812,80	22.943,15	26.843,73
Total	143.266,01	135.050,57	121.155,35	114.821,68	154.472,61

Pressupostos de despeses de les administracions comunals (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Canillo	19.733,90	21.518,52	9.619,19	11.734,22	13.125,27
Encamp	56.857,23	25.933,65	22.706,64	18.730,86	30.833,85
Ordino	15.116,06	14.525,18	12.067,00	14.038,45	15.369,37
La Massana	20.685,94	14.759,14	16.982,08	10.827,72	12.565,50
Andorra la Vella	26.079,47	32.432,71	31.505,96	27.674,00	38.848,50
Sant Julià de Lòria	8.880,31	15.384,83	13.376,76	11.799,80	17.879,27
Escaldes-Engordany	20.292,90	22.613,96	24.812,80	22.943,15	26.843,73
Total	167.645,81	147.167,97	131.070,44	117.748,19	155.465,49

FONT: Administracions comunals / Ministeri de Finances. Servei d'Estudis.

Saldo pressupostari de les administracions comunals (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Canillo	-9.560,42	-12.471,12	15,81	0,00	0,00
Encamp	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ordino	-6.094,53	-5.428,99	-2.674,92	-2.940,92	-992,88
La Massana	0,00	1.523,70	0,00	14,41	0,00
Andorra la Vella	-4.177,54	-9.248,21	-7.255,98	0,00	0,00
Sant Julià de Lòria	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Escaldes-Engordany	-4.547,31	13.507,21	0,00	0,00	0,00
Total	-24.379,80	-12.117,40	-9.915,09	-2.926,51	-992,88

Liquidacions d'ingressos de les administracions comunals (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Canillo	12.546,06	10.363,23	19.173,63	15.879,36	12.213,73
Encamp	32.122,84	17.914,33	21.895,63	22.288,73	34.138,10
Ordino	6.543,01	11.701,59	9.926,83	18.350,88	10.322,69
La Massana	7.187,54	8.303,14	12.891,91	13.556,03	10.302,49
Andorra la Vella	21.302,28	23.522,29	24.590,20	26.724,26	28.357,51
Sant Julià de Lòria	8.390,87	10.368,41	13.223,26	11.647,77	12.734,92
Escaldes-Engordany	16.126,45	31.741,09	17.880,86	29.533,70	27.516,28
Total	104.219,05	113.914,09	119.582,33	137.980,73	135.585,72

Liquidacions de despeses de les administracions comunals (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Canillo	16.537,67	8.798,53	9.657,51	10.714,77	12.536,64
Encamp	26.055,36	21.332,28	19.207,97	18.172,81	23.053,75
Ordino	7.547,84	8.022,27	13.791,59	10.102,34	14.759,33
La Massana	9.415,52	8.140,61	18.387,48	19.795,68	13.573,64
Andorra la Vella	21.242,19	22.726,77	25.654,68	31.212,76	28.794,85
Sant Julià de Lòria	16.767,68	8.826,00	13.881,60	11.306,33	14.124,02
Escaldes-Engordany	18.353,13	16.342,44	20.116,39	17.981,41	36.283,66
Total	115.919,38	94.188,89	120.697,21	119.286,11	143.125,87

Superàvit o dèficit de les administracions comunals (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Canillo	-3.991,61	1.564,71	9.516,12	5.164,58	-322,91
Encamp	6.067,48	-3.417,95	2.687,66	4.115,92	11.084,36
Ordino	-1.004,83	3.679,32	-3.864,76	8.248,53	-4.436,63
La Massana	-2.227,98	162,53	-5.495,56	-6.239,64	-3.271,15
Andorra la Vella	60,09	795,53	-1.064,48	-4.488,50	-437,34
Sant Julià de Lòria	-8.376,80	1.542,41	-658,34	341,44	-1.389,09
Escaldes-Engordany	-2.226,68	15.398,65	-2.235,53	11.552,30	-8.767,38
Total	-11.700,33	19.725,20	-1.114,88	18.694,62	-7.540,15

Nota: Les dades de pressupostos i liquidacions d'ingressos i despeses dels comuns han estat elaborades pel Servei d'Estudis del Ministeri de Finances a partir de les dades publicades pels comuns.

ECONOMIA ANDORRANA:

ESTADÍSTIQUES SECTORIALS

V - SECTOR PRIMARI

Collita de tabac per parròquies (quilograms)

	2001	2002	2003	2004	2005
Canillo	20.634	7.129	19.079	20.322	18.202
Encamp	36.474	38.569	36.437	38.437	39.538
Ordino	40.035	40.127	38.920	40.595	44.583
La Massana	67.178	67.273	65.097	66.176	65.265
Andorra la Vella	39.418	31.427	38.584	39.967	40.272
Sant Julià de Lòria	119.566	117.466	112.633	111.893	109.496
Escaldes-Engordany	16.962	16.570	15.803	16.584	17.333
Producció total	340.266	318.561	326.552	333.974	334.689

FONT: Associació de Fabricants de Productes de Tabac d'Andorra (AFPTA).

Cens ramader (bestiar adult)

	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05
Braus	70	84	95	74	58
Vaques	1.154	1.284	1.333	1.383	1.339
Animals de treball	9	--	--	--	--
Sementals	195	171	158	169	175
Egues	778	692	672	679	689
Marrans	52	75	83	79	80
Ovelles	2.001	2.474	2.724	2.672	2.445
Bocs	36	15	27	26	27
Cabres	366	314	432	468	480
Total	4.661	5.109	5.524	5.550	5.293

FONT: Ministeri d'Agricultura i Patrimoni Natural. Departament d'Agricultura.

Nombre d'empreses per nombre d'assalariats

	2001	2002	2003	2004	2005
D'1 a 5	77	75	70	75	77
De 6 a 10	5	3	5	4	4
d'11 a 25	2	2	1	1	1
Total	84	80	76	80	82

Nota 1: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nota 2: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació sectorial del nombre d'empreses per nombre d'assalariats disponible a partir de l'any 2003 no és comparable amb la dels anys anteriors.

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Nombre d'assalariats	143	132	--	--	--

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'assalariats es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Agricultura, ramaderia, caça i act. dels serveis annexos	--	--	122	128	132
Silvicultura, explot. forestal i act. dels serveis annexos	--	--	12	10	6
Total	--	--	134	139	138

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'assalariats es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

Salaries mitjans mensuals (euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Agricultura, ramaderia, caça i act. dels serveis annexos	--	--	977,85	1.036,86	1.113,02
Silvicultura, explot. forestal i act. dels serveis annexos	--	--	850,62	1.195,05	1.675,08
Mitjana	--	--	964,20	1.045,14	1.137,84

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres, fet que ha comportat un trencament de la sèrie de nivells salarials per sectors i que impedeix comparar les dades disponibles a partir del 2003 amb les d'exercicis anteriors.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

VI - INDÚSTRIA

Nombre d'empreses

	2001	2002	2003	2004	2005
Indústries primàries	58	61	--	--	--
Indústries de transformació	53	65	--	--	--
Total	111	126	--	--	--

Nota: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nombre d'empreses

	2001	2002	2003	2004	2005
Indústries manufactureres	--	--	173	172	187
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	--	--	7	8	7
Total	--	--	180	180	194

Nota 1: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nota 2: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'empreses es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

Nombre d'empreses per nombre d'assalariats

	2001	2002	2003	2004	2005
D'1 a 5	62	73	97	93	103
De 6 a 10	17	22	30	29	34
D'11 a 25	18	18	37	43	39
De 26 a 100	13	12	15	14	17
Més de 100	1	1	1	1	1
Total	111	126	180	180	194

Nota 1: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nota 2: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació sectorial del nombre d'empreses per nombre d'assalariats disponible a partir de l'any 2003 no és comparable amb la dels anys anteriors.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Indústries primàries	523	521	--	--	--
Indústries de transformació	679	666	--	--	--
Total	1.202	1.187	--	--	--

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Indústries manufactureres	--	--	1.573	1.629	1.710
Indústries de productes alimentaris i begudes	--	--	222	224	244
Indústries del tabac	--	--	306	314	296
Indústries tèxtils	--	--	66	58	60
Indústries de la confecció i de la pel·leteria	--	--	5	4	2
Indústries de la fusta i del suro, llevat de mobles; cistelleria i esparteria	--	--	337	323	318
Edició, arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	--	--	250	269	281
Indústries químiques	--	--	61	65	72
Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	--	--	8	5	1
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	--	--	65	65	70
Metal·lúrgia	--	--	2	2	3
Fabricació de productes metàl·lics, llevat de maquinària i equips	--	--	70	116	124
Indústries de la construcció de maquinària i equips mecànics	--	--	111	107	122
Fabricació de maquinària i materials elèctrics	--	--	1	1	1
Fabricació de materials electrònics; d'equips i d'aparells de ràdio, televisió i comunicacions	--	--	1	1	1
Fabricació d'equips i instruments medicoquirúrgics, de precisió, òptica i rellotgeria	--	--	17	19	52
Fabricació d'altres materials de transport	--	--	1	1	1
Fabricació de mobles; altres indústries manufactureres	--	--	45	49	50
Reciclatge	--	--	5	6	12
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	--	--	156	156	160
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas, vapor i aigua calenta	--	--	128	128	136
Captació, depuració i distribució d'aigua	--	--	28	28	24
Total	--	--	1.729	1.785	1.870

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'assalariats es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

Salaris mitjans mensuals (euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Indústries manufactureres	--	--	1.508,89	1.585,93	1.680,32
Indústries de productes alimentaris i begudes	--	--	1.339,33	1.336,18	1.422,04
Indústries del tabac	--	--	1.574,28	1.702,94	1.736,10
Indústries tèxtils	--	--	1.063,20	1.175,61	1.228,36
Indústries de la confecció i de la pel·leteria	--	--	809,91	685,67	937,50
Indústries de la fusta i del suro, llevat de mobles; cistelleria i esparteria	--	--	1.545,07	1.648,39	1.771,92
Edició, arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	--	--	1.426,43	1.478,19	1.555,63
Indústries químiques	--	--	1.286,13	1.297,60	1.394,09
Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	--	--	1.351,15	1.441,90	1.690,28
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	--	--	2.124,48	2.283,29	2.547,31
Metal·lúrgia	--	--	1.650,06	2.007,74	1.322,22
Fabricació de productes metàl·lics, llevat de maquinària i equips	--	--	1.968,87	1.771,49	1.867,29
Indústries de la construcció de maquinària i equips mecànics	--	--	1.650,56	1.864,33	1.896,99
Fabricació de maquinària i materials elèctrics	--	--	800,00	800,00	891,67
Fabricació de materials electrònics; d'equips i d'aparells de ràdio, televisió i comunicacions	--	--	1.834,00	2.000,00	2.228,08
Fabricació d'equips i instruments medicoquirúrgics, de precisió, òptica i rellotgeria	--	--	1.158,69	1.004,77	1.440,96
Fabricació d'altres materials de transport	--	--	1.203,00	1.102,75	1.303,25
Fabricació de mobles; altres indústries manufactureres	--	--	1.258,03	1.376,87	1.587,97
Reciclatge	--	--	2.229,11	2.000,04	2.170,73
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	--	--	2.588,43	2.695,93	2.797,95
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas, vapor i aigua calenta	--	--	2.775,92	2.879,94	2.957,74
Captació, depuració i distribució d'aigua	--	--	1.699,86	1.850,07	1.892,55
Mitjana	--	--	1.606,27	1.683,75	1.776,09

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres, fet que ha comportat un trencament de la sèrie de nivells salarials per sectors i que impedeix comparar les dades disponibles a partir del 2003 amb les d'exercicis anteriors.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Consum d'energia elèctrica per indústries (mWh)

	2001	2002	2003	2004	2005
Consum d'energia elèctrica	6.540	6.342	5.331	5.387	5.111

FONT: Forces Elèctriques d'Andorra.

VII - ENERGIA*Electricitat*

	2001	2002	2003	2004	2005
Exportació (mWh)	0	0	0	0	0
Producció (mWh)	85.892	65.388	95.166	93.352	83.915
Importació (mWh)	383.524	421.926	424.266	454.340	484.087
Total consum	469.416	487.314	519.432	547.692	568.002

Consum real d'electricitat per tarifes (kWh)

	2001	2002	2003	2004	2005
Tarifa domèstica (blava domèstica)	70.161.726	76.631.317	78.887.699	83.244.406	84.044.260
Tarifa professional blava (fins a 20 kW contractats)	51.142.049	53.651.680	54.241.714	55.940.735	54.799.274
Tarifa professional vermella (25 kW a 250 kW contractats)	92.535.829	96.210.867	105.187.941	107.384.654	109.614.694
Tarifa professional verda (més de 250 kW contractats)	91.720.144	92.309.212	98.699.297	114.667.194	116.086.730
Total consum clients baixa tensió (BT)	305.559.748	318.803.076	337.016.651	361.236.989	364.544.958
Tarifa altres distribuïdores	137.570.050	144.440.745	155.222.180	164.704.140	171.372.236
Total	443.129.798	463.243.821	492.238.831	525.941.129	535.917.194

Consum d'electricitat per sectors (mWh)

	2001	2002	2003	2004	2005
Usos domèstics	70.010	76.673	78.934	83.436	84.203
Construcció i activitats annexes	9.129	7.650	7.747	8.229	7.150
Indústries	6.540	6.342	5.331	5.387	5.111
Distribució	61.696	65.698	71.773	76.301	74.955
Hoteleria i restauració	51.790	55.561	63.667	68.782	68.431
Serveis financers	17.530	18.641	19.556	21.535	22.563
Altres serveis	47.616	52.998	54.446	57.739	61.890
Enllumenat públic	4.750	5.077	5.167	5.727	5.872
Estacions d'esquí	21.972	16.409	14.944	16.983	16.102
Administracions	14.527	13.754	15.439	17.102	17.817
Altres distribuïdores	137.570	144.441	155.236	164.719	171.373
Total	443.130	463.244	492.239	525.941	535.467

FONT: Forces Elèctriques d'Andorra.

Importacions de carburants (litres)

	2001	2002	2003	2004	2005
Gasolina súper	2.640.536	70.886	19.168	2.016	--
Gasolina sense plom	46.937.860	46.959.081	43.313.085	42.419.116	40.038.113
Gasoil de locomoció	91.093.454	92.586.915	94.525.542	102.407.277	105.204.653
Fuel domèstic	59.208.811	62.549.565	65.345.942	69.351.623	73.243.794
Olis de motor	183.339	252.371	162.892	--	--
Petrolí	5.369	--	--	--	--
Querosè	--	--	--	--	--
Carbureactors	177.203	159.500	60.600	--	10.560
Total	200.246.572	202.578.318	203.427.229	214.180.032	218.497.120

FONT: Duana Andorrana.

Evolució dels diferents consums d'energia (TEP)

	2001	2002	2003	2004	2005
Electricitat	104.210	108.184	115.314	121.588	126.094
gasolina	38.522	36.542	33.669	32.961	31.110
Gasoil	132.567	136.830	141.007	151.491	157.392
Propà	2.144	2.701	2.376	2.701	2.695
Butà	1.003	930	901	869	844
Total	278.446	285.187	293.267	309.610	318.135

FONT: Ministeri d'Economia. Departament d'Indústria i Transports.

VIII - CONSTRUCCIÓ

Nombre d'empreses per nombre d'assalariats

	2001	2002	2003	2004	2005
D'1 a 5	83	82	310	309	308
De 6 a 10	36	38	118	115	137
D'11 a 25	47	43	108	125	133
De 26 a 100	37	41	52	59	68
Més de 100	2	3	6	6	7
Total	205	207	594	614	653

Nota 1: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nota 2: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació sectorial del nombre d'empreses per nombre d'assalariats disponible a partir de l'any 2003 no és comparable amb la dels anys anteriors.

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Construcció	3.172	3.224	--	--	--
Annexos de la construcció	2.826	3.002	--	--	--
Total	5.998	6.226	--	--	--

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Construcció	--	--	5.862	6.282	6.747

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'assalariats es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

Salari mitjà mensual (euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Construcció	--	--	1.536,53	1.610,40	1.705,28

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres, fet que ha comportat un trencament de la sèrie de nivells salarials per sectors i que impedeix comparar les dades disponibles a partir del 2003 amb les d'exercicis anteriors.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Consum d'energia elèctrica (mWh)

	2001	2002	2003	2004	2005
Construcció i activitats annexes	9.129	7.650	7.747	8.229	7.150

FONT: Forces Elèctriques d'Andorra.

Superfícies autoritzades per a l'edificació (metres quadrats)

	2001	2002	2003	2004	2005
Apartaments	284.797	204.156	334.674	514.679	137.094
Xalets	27.055	19.252	38.170	41.059	6.987
Altres edificis(*)	63.719	86.510	83.336	50.013	37.068
Total	375.571	309.918	456.180	605.751	181.149

(*) Inclou despatxos, magatzems i hotels.

Superfícies autoritzades per a l'edificació per parròquies (metres quadrats)

	2001	2002	2003	2004	2005
Canillo	53.901	84.534	60.057	198.857	82.888
Encamp	32.092	15.283	37.592	56.856	10.616
Ordino	13.258	27.594	14.486	51.406	33.787
La Massana	56.738	25.751	75.707	96.240	15.275
Andorra la Vella	127.914	53.369	146.334	55.789	13.304
Sant Julià de Lòria	42.776	10.640	29.453	49.555	13.044
Escaldes-Engordany	48.892	92.747	92.551	97.048	12.235
Total	375.571	309.918	456.180	605.751	181.149

FONT: Ministeri d'Urbanisme i Ordenament Territorial.

Importacions de materials de construcció (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Sal, sofre, terres, pedres, guixos, calç, ciment (25)	12.869,15	12.100,50	12.407,49	13.904,24	15.022,81
Manufactures de pedra, guix i mica (68)	8.681,55	8.791,65	10.292,38	9.882,98	9.931,59
Fosa, ferro i acer (72)	6.643,78	7.023,94	8.148,74	12.664,10	12.598,08
Manufactures de fosa, ferro i acer (73)	20.676,27	21.652,55	22.607,81	26.961,12	26.976,63
Total	48.870,75	49.568,64	53.456,42	63.412,44	64.529,11

FONT: Duana Andorrana.

IX - SERVEIS*Nombre d'empreses*

	2001	2002	2003	2004	2005
Garatges	93	101	--	--	--
Comerç d'alimentació	261	258	--	--	--
Comerç turístic	884	898	--	--	--
Serveis	793	801	--	--	--
Hoteleria	690	703	--	--	--
Serveis turístics	93	103	--	--	--
Organismes financers i assegurances	93	95	--	--	--
Professions liberals	262	269	--	--	--
Administració	64	60	--	--	--
Diversos	3.231	3.343	--	--	--
Total	6.464	6.631	--	--	--

Nota 1: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nota 2: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'empreses es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Nombre d'empreses

	2001	2002	2003	2004	2005
Comerç i reparació de vehicles de motor (...)	--	--	1.451	1.478	1.435
Hoteleria	--	--	712	714	698
Transport, emmagatzematge i comunicacions	--	--	190	178	190
Sistema financer	--	--	65	63	70
Act. immobiliàries i de lloguer; serveis empresarials	--	--	628	675	720
Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria	--	--	26	25	29
Educació	--	--	38	33	38
Act. sanitàries i veterinàries, serveis socials	--	--	141	138	150
Altres act. socials i de serveis prestats a la comunitat; serv. personals	--	--	312	306	340
Llars que ocupen personal domèstic	--	--	2.702	2.767	3.076
Organismes extraterritorials	--	--	4	4	5
Treball domèstic a la comunitat (comunitat de propietaris)	--	--	480	477	491
Declarant voluntari sense activitat (voluntaris)	--	--	238	258	206
Total	--	--	6.987	7.116	7.448

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'empreses es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

Nombre d'empreses per nombre d'assalariats

	2001	2002	2003	2004	2005
D'1 a 5	5.483	5.606	5.870	5.948	6.298
De 6 a 10	494	512	561	592	573
D'11 a 25	300	322	347	371	367
De 26 a 100	143	148	164	161	162
Més de 100	44	43	45	44	48
Total	6.464	6.631	6.987	7.116	7.448

Nota 1: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nota 2: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació sectorial del nombre d'empreses per nombre d'assalariats disponible a partir de l'any 2003 no és comparable amb la dels anys anteriors.

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Garatges	461	475	--	--	--
Comerç d'alimentació	1.443	1.466	--	--	--
Comerç turístic	6.888	7.057	--	--	--
Serveis	4.666	4.987	--	--	--
Hoteleria	5.185	5.410	--	--	--
Serveis turístics	1.265	1.323	--	--	--
Organismes financers i assegurances	1.529	1.537	--	--	--
Professions liberals	810	857	--	--	--
Administració	4.508	4.749	--	--	--
Altres	2.096	2.110	--	--	--
Total	28.851	29.971	--	--	--

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'assalariats es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Comerç i reparació de vehicles de motor (...)	--	--	11.087	11.261	11.404
Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor (...)	--	--	1.348	1.358	1.383
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, llevat vehicles de motor i motocicletes	--	--	2.120	2.301	2.364
Comerç al detall, llevat de comerç de vehicles de motor (...)	--	--	7.620	7.601	7.657
Hoteleria	--	--	5.393	5.606	5.648
Transport, emmagatzematge i comunicacions	--	--	1.496	1.277	1.271
Transport terrestre; transport per canonades	--	--	620	586	611
Transport aeri i espacial	--	--	10	9	9
Activitats afins al transport; activitats d'agències de viatges	--	--	645	437	398
Correus i telecomunicacions	--	--	221	245	253
Sistema financer	--	--	1.455	1.446	1.510
Activitats del sistema financer, llevat de les act. d'assegurances	--	--	1.219	1.210	1.256
Activitats d'assegurances, llevat de la seguretat social obligatòria	--	--	235	234	253
Activitats auxiliars del sistema financer	--	--	1	1	1
Activitats immobiliàries i de lloguer; serveis empresarials	--	--	3.334	3.613	3.757
Activitats immobiliàries	--	--	775	774	761
Lloguer de maquinària i equips sense operari, d'efectes personals i estris domèstics	--	--	120	147	152
Activitats informàtiques	--	--	166	224	245
Recerca i desenvolupament	--	--	0	1	1
Altres activitats empresarials	--	--	2.273	2.468	2.598
Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria	--	--	3.620	3.831	4.030
Educació	--	--	565	592	610
Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	--	--	1.182	1.232	1.302
Altres act. socials i de serveis prestats a la comunitat; serveis personals	--	--	1.946	2.295	2.352
Activitats de sanejament públic	--	--	20	24	35
Activitats associatives	--	--	157	166	167
Activitats recreatives, culturals i esportives	--	--	1.269	1.574	1.593
Activitats diverses de serveis personals	--	--	499	530	558
Llars que ocupen personal domèstic	--	--	1.101	1.206	1.245
Organismes extraterritorials	--	--	7	8	9
Treball domèstic a la comunitat (comunitat de propietaris)	--	--	207	250	254
Declarant voluntari sense activitat (voluntaris)	--	--	256	264	269
Total	--	--	31.648	32.879	33.661

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'assalariats es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

Salari mitjà mensuals (euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Comerç i reparació de vehicles de motor (...)	--	--	1.312,12	1.399,09	1.461,84
Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor (...)	--	--	1.394,61	1.500,35	1.568,79
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, llevat vehicles de motor i motocicletes	--	--	1.451,39	1.545,40	1.592,71
Comerç al detall, llevat de comerç de vehicles de motor (...)	--	--	1.258,83	1.336,75	1.402,20
Hoteleria	--	--	1.147,63	1.227,69	1.288,48
Transport, emmagatzematge i comunicacions	--	--	1.481,73	1.591,35	1.739,87
Transport terrestre; transport per canonades	--	--	1.432,35	1.584,34	1.662,78
Transport aeri i espacial	--	--	2.919,15	3.265,48	3.381,30
Activitats afins al transport; activitats d'agències de viatges	--	--	1.362,45	1.354,38	1.486,57
Correus i telecomunicacions	--	--	1.940,29	2.000,32	2.273,42
Sistema financer	--	--	2.963,54	3.151,40	3.267,59
Activitats del sistema financer, llevat de les act. d'assegurances	--	--	3.214,16	3.418,52	3.542,95
Activitats d'assegurances, llevat de la seguretat social obligatòria	--	--	1.676,19	1.778,39	1.909,14
Activitats auxiliars del sistema financer	--	--	1.391,67	1.412,54	1.657,36
Activitats immobiliàries i de lloguer; serveis empresarials	--	--	1.397,33	1.514,60	1.570,17
Activitats immobiliàries	--	--	1.457,23	1.592,13	1.708,54
Lloguer de maquinària i equips sense operari, d'efectes personals i estris domèstics	--	--	1.137,90	1.244,76	1.283,15
Activitats informàtiques	--	--	1.650,54	2.047,43	2.070,36
Recerca i desenvolupament	--	--	449,29	244,37	307,42
Altres activitats empresarials	--	--	1.370,60	1.458,34	1.500,29
Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria	--	--	1.838,70	1.908,97	1.997,72
Educació	--	--	1.674,62	1.706,44	1.737,81
Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials	--	--	1.557,38	1.653,57	1.741,49
Altres act. socials i de serveis prestats a la comunitat; serveis personals	--	--	1.300,25	1.377,95	1.457,45
Activitats de sanejament públic	--	--	1.649,06	1.709,53	1.764,59
Activitats associatives	--	--	983,83	980,13	1.079,36
Activitats recreatives, culturals i esportives	--	--	1.436,29	1.507,15	1.595,23
Activitats diverses de serveis personals	--	--	1.094,28	1.156,44	1.213,99
Llars que ocupen personal domèstic	--	--	830,35	907,39	986,78
Organismes extraterritorials	--	--	1.290,81	1.283,54	1.425,65
Treball domèstic a la comunitat (comunitat de propietaris)	--	--	829,57	792,69	839,43
Declarant voluntari sense activitat (voluntaris)	--	--	1.255,21	1.452,70	1.591,06
Mitjana	--	--	1.431,42	1.517,26	1.593,64

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres, fet que ha comportat un trencament de la sèrie de nivells salarials per sectors i que impedeix comparar les dades disponibles a partir del 2003 amb les d'exercicis anteriors.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Consum d'energia elèctrica (mWh)

	2001	2002	2003	2004	2005
Distribució	61.696	65.698	71.773	76.301	74.955
Hoteleria i restauració	51.790	55.561	63.667	68.782	68.431
Serveis financers	17.530	18.641	19.556	21.535	22.563
Altres serveis	47.616	52.998	54.446	57.739	61.890
Enllumenat públic	4.750	5.077	5.167	5.727	5.872
Estacions d'esquí	21.972	16.409	14.944	16.983	16.102
Administracions	14.527	13.754	15.439	17.102	17.817
Altres distribuïdores	137.570	144.441	155.236	164.719	171.373
Total	357.451	372.579	400.227	428.889	439.003

FONT: Forces Elèctriques d'Andorra.

IX.1 COMERÇ*Nombre d'empreses*

	2001	2002	2003	2004	2005
Comerç d'alimentació	261	258	--	--	--
Comerç turístic	884	898	--	--	--
Total	1.145	1.156	--	--	--

Nota: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nombre d'empreses

	2001	2002	2003	2004	2005
Comerç i reparació de vehicles de motor (...)	--	--	1.451	1.478	1.435

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'empreses es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

Nombre d'empreses per nombre d'assalariats

	2001	2002	2003	2004	2005
D'1 a 5	853	854	1.032	1.036	1.014
De 6 a 10	157	152	218	231	212
D'11 a 25	88	100	128	142	136
De 26 a 100	35	37	57	53	56
Més de 100	12	13	16	16	17
Total	1.145	1.156	1.451	1.478	1.435

Nota 1: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nota 2: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'empreses per nombre d'assalariats disponible a partir de l'any 2003 no és comparable amb la dels anys anteriors.

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Comerç d'alimentació	1.443	1.466	--	--	--
Comerç turístic	6.888	7.057	--	--	--
Total	8.331	8.523	--	--	--

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'assalariats es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor (...)	--	--	1.348	1.358	1.383
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, llevat vehicles de motor i motocicletes	--	--	2.120	2.301	2.364
Comerç al detall, llevat de comerç de vehicles de motor (...)	--	--	7.620	7.601	7.657
Total	--	--	11.087	11.261	11.404

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'assalariats es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

Salaris mitjans mensuals (euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor (...)	--	--	1.394,61	1.500,35	1.568,79
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, llevat vehicles de motor i motocicletes	--	--	1.451,39	1.545,40	1.592,71
Comerç al detall, llevat de comerç de vehicles de motor (...)	--	--	1.258,83	1.336,75	1.402,20
Mitjana	--	--	1.312,12	1.399,09	1.461,84

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres, fet que ha comportat un trencament de la sèrie de nivells salarials per sectors i que impedeix comparar les dades disponibles a partir del 2003 amb les d'exercicis anteriors.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Consum d'energia elèctrica (mWh)

	2001	2002	2003	2004	2005
Sector distribució	61.696	65.698	71.773	76.301	74.955

FONT: Forces Elèctriques d'Andorra.

IX.2 SECTOR FINANCER

Nombre d'empreses

	2001	2002	2003	2004	2005
Organismes financers i assegurances	93	95	--	--	--

Nota: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nombre d'empreses

	2001	2002	2003	2004	2005
Sistema financer	--	--	65	63	70

Nota 1: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nota 2: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'empreses es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

Nombre d'empreses per nombre d'assalariats

	2001	2002	2003	2004	2005
D'1 a 5	65	65	38	37	41
De 6 a 10	11	14	12	11	14
D'11 a 25	7	9	9	9	8
De 26 a 100	3	2	1	1	2
Més de 100	7	5	5	5	5
Total	93	95	65	63	70

Nota 1: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nota 2: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació sectorial del nombre d'empreses per nombre d'assalariats disponible a partir de l'any 2003 no és comparable amb la dels anys anteriors.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Organismes financers i assegurances	1.529	1.537	--	--	--

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Activitats del sistema financer, llevat de les act. d'assegurances	--	--	1.219	1.210	1.256
Activitats d'assegurances, llevat de la seguretat social obligatòria	--	--	235	234	253
Activitats auxiliars del sistema financer	--	--	1	1	1
Total	--	--	1.455	1.446	1.510

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'assalariats es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

Salari mitjà mensual (euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Activitats del sistema financer, llevat de les act. d'assegurances	--	--	3.214,16	3.418,52	3.542,95
Activitats d'assegurances, llevat de la seguretat social obligatòria	--	--	1.676,19	1.778,39	1.909,14
Activitats auxiliars del sistema financer	--	--	1.391,67	1.412,54	1.657,36
Mitjana	--	--	2.963,54	3.151,40	3.267,59

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres, fet que ha comportat un trencament de la sèrie de nivells salarials per sectors i que impedeix comparar les dades disponibles a partir del 2003 amb les d'exercicis anteriors.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Consum d'energia elèctrica (mWh)

	2001	2002	2003	2004	2005
Serveis financers	17.530	18.641	19.556	21.535	22.563

FONT: Forces Elèctriques d'Andorra.

Nombre d'oficines bancàries

	2001	2002	2003	2004	2005
Nombre d'oficines bancàries	52	52	52	53	56

Nombre d'empleats al sector bancari

	2001	2002	2003	2004	2005
Nombre d'empleats al sector bancari	1.172	1.130	1.086	1.135	1.180

FONT: Associació de Bancs Andorrans.

Dipòsits de les entitats bancàries (milions d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Andbanc Grup Agrícola Reig	1.684,43	1.326,93	1.076,10	1.107,69	1.285,93
Banca Privada d'Andorra	641,02	637,23	653,31	700,82	716,82
Banc Internacional-Banca Mora	1.967,76	2.142,32	1.977,98	1.839,81	2.025,46
Grup Crèdit Andorrà	--	--	--	--	2.879,46
Crèdit Andorrà	2.711,91	2.517,43	2.244,45	2.060,50	--
CaixaBank	1.004,53	968,81	896,94	853,90	--
BancSabadell d'Andorra	186,76	266,58	311,88	344,80	401,20
Total	8.196,41	7.859,31	7.160,65	6.907,52	7.308,87

Nota 1: Les dades corresponents a Banc Internacional-Banca Mora són dades relatives als estats financers consolidats de Banc Internacional, SA, Banca Mora, SA i altres societats que componen el Grup Banc Internacional-Banca Mora.

Nota 2: El procés de fusió entre Banc Agrícola i Banca Reig, que va iniciar-se el 10 d'agost de 2001, culmina amb el naixement de la marca comercial del nou grup bancari, Andbanc Grup Agrícola Reig, el 10 de maig de 2002.

Nota 3: Al juliol de 2005, Crèdit Andorrà va arribar a un acord amb la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa", per a l'adquisició del 100% de l'entitat bancària CaixaBank SA. Els estats financers consolidats del nou Grup Crèdit Andorrà recullen les dades de CaixaBank i Crèdit Andorrà.

FONT: Associació de Bancs Andorrans i balanços de les entitats bancàries.

Inversió creditícia neta de les entitats bancàries (milions d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Andbanc Grup Agrícol Reig	557,08	607,51	688,91	886,68	1.149,73
Banca Privada d'Andorra	176,52	212,42	242,04	380,97	532,15
Banc Internacional-Banca Mora	609,97	640,30	732,44	843,60	932,23
Grup Crèdit Andorrà	--	--	--	--	1.923,74
Crèdit Andorrà	682,52	762,61	901,92	1.103,99	--
CaixaBank	189,14	243,85	316,01	389,69	--
BancSabadell d'Andorra	42,28	91,45	135,86	175,22	226,83
Total	2.257,51	2.558,14	3.017,17	3.780,14	4.764,69

Nota 1: Les dades corresponents a Banc Internacional-Banca Mora són dades relatives als estats financers consolidats de Banc Internacional, SA, Banca Mora, SA i altres societats que componen el Grup Banc Internacional-Banca Mora.

Nota 2: El procés de fusió entre Banc Agrícol i Banca Reig, que va iniciar-se el 10 d'agost de 2001, culmina amb el naixement de la marca comercial del nou grup bancari, Andbanc Grup Agrícol Reig, el 10 de maig de 2002.

Nota 3: Al juliol de 2005, Crèdit Andorrà va arribar a un acord amb la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa", per a l'adquisició del 100% de l'entitat bancària CaixaBank SA. Els estats financers consolidats del nou Grup Crèdit Andorrà recullen les dades de CaixaBank i Crèdit Andorrà.

FONT: Associació de Bancs Andorrans i balanços de les entitats bancàries.

IX.3 TURISME

Nombre d'empreses

	2001	2002	2003	2004	2005
Hoteleria	690	703	--	--	--
Serveis turístics	93	103	--	--	--
Total	783	806	--	--	--

Nota: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nombre d'empreses

	2001	2002	2003	2004	2005
Hoteleria	--	--	712	714	698

Nota 1: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nota 2: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'empreses es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

Nombre d'empreses per nombre d'assalariats

	2001	2002	2003	2004	2005
D'1 a 5	502	520	452	428	438
De 6 a 10	131	129	120	135	122
D'11 a 25	100	103	94	101	92
De 26 a 100	43	47	44	48	44
Més de 100	7	7	2	2	2
Total	783	806	712	714	698

Nota 1: Dades del mes de desembre de l'any corresponent.

Nota 2: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació sectorial del nombre d'empreses per nombre d'assalariats disponible a partir de l'any 2003 no és comparable amb la dels anys anteriors.

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Hoteleria	5.185	5.410	--	--	--
Serveis turístics	1.265	1.323	--	--	--
Total	6.450	6.733	--	--	--

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'assalariats es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Hoteleria	--	--	5.393	5.606	5.648

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres. Atès que la CAEA difereix de la classificació utilitzada anteriorment per aquesta entitat, la informació del nombre d'assalariats es presenta en quadres separats, ja que les dades no són comparables.

Salari mitjà mensuals (euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Hoteleria	--	--	1.147,63	1.227,69	1.288,48

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres, fet que ha comportat un trencament de la sèrie de nivells salarials per sectors i que impedeix comparar les dades disponibles a partir del 2003 amb les d'exercicis anteriors.

FONT: Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Consum d'energia elèctrica (mWh)

	2001	2002	2003	2004	2005
Hoteleria i restauració	51.790	55.561	63.667	68.782	68.431
Estacions d'esquí	21.972	16.409	14.944	16.983	16.102

FONT: Forces Elèctriques d'Andorra.

Turistes (qualsevol visitant que passa més d'un dia al país, és a dir, que passa com a mínim una nit al país)

		2001	2002	2003	2004	2005
Total per nacionalitats	Espanyols	2.517.118	2.333.793	2.266.051	2.011.304	1.762.882
	Francesos	821.788	846.626	719.163	637.953	529.521
	Altres	177.355	207.167	152.524	141.859	126.006
Sant Julià de Lòria	Espanyols	2.431.330	2.270.579	2.191.897	1.938.732	1.696.841
	Francesos	175.581	171.180	158.757	145.027	129.581
	Altres	110.399	144.058	97.716	91.067	81.505
El Pas de la Casa	Espanyols	85.788	63.214	74.154	72.572	66.041
	Francesos	646.207	675.446	560.406	492.926	399.940
	Altres	66.956	63.109	54.808	50.792	44.501
Total turistes	3.516.261	3.387.586	3.137.738	2.791.116	2.418.409	

Excursionistes (qualsevol visitant que només passa un dia al país)

		2001	2002	2003	2004	2005
Total per nacionalitats	Espanyols	3.881.829	4.100.719	4.213.015	4.546.854	4.558.686
	Francesos	3.777.464	3.823.592	4.045.852	4.122.870	3.867.674
	Altres	175.702	195.801	204.066	207.620	204.721
Sant Julià de Lòria	Espanyols	3.766.465	3.949.529	4.062.092	4.387.525	4.406.253
	Francesos	353.707	386.084	398.491	414.385	403.725
	Altres	64.381	93.239	103.291	110.687	113.263
El Pas de la Casa	Espanyols	115.364	151.190	150.923	159.329	152.433
	Francesos	3.423.757	3.437.508	3.647.361	3.708.485	3.463.949
	Altres	111.321	102.562	100.775	96.933	91.458
Total excursionistes	7.834.995	8.120.112	8.462.933	8.877.344	8.631.081	

FONT: Ministeri de Turisme i Medi Ambient. Departament de Turisme.

Total visitants (qualsevol persona no resident que visita el país)

		2001	2002	2003	2004	2005
Total per nacionalitats	Espanyols	6.398.947	6.434.512	6.479.066	6.558.158	6.321.568
	Francesos	4.599.252	4.670.218	4.765.015	4.760.823	4.397.195
	Altres	353.057	402.968	356.590	349.479	330.727
Sant Julià de Lòria	Espanyols	6.197.795	6.220.108	6.253.989	6.326.257	6.103.094
	Francesos	529.288	557.264	557.248	559.412	533.306
	Altres	174.780	237.297	201.007	201.754	194.768
El Pas de la Casa	Espanyols	201.152	214.404	225.077	231.901	218.474
	Francesos	4.069.964	4.112.954	4.207.767	4.201.411	3.863.889
	Altres	178.277	165.671	155.583	147.725	135.959
Total visitants (turistes i excursionistes)		11.351.256	11.507.698	11.600.671	11.668.460	11.049.490

FONT: Ministeri de Turisme i Medi Ambient. Departament de Turisme.

IX.4 TRANSPORTS I COMUNICACIONS

Nombre d'assalariats (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Transport terrestre; transport per canonades	--	--	620	586	611
Transport aeri i espacial	--	--	10	9	9
Activitats afins al transport; activitats d'agències de viatges	--	--	645	437	398
Correus i telecomunicacions	--	--	221	245	253
Total	--	--	1.496	1.277	1.271

Salari mitjà mensuals (euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
Transport terrestre; transport per canonades	--	--	1.432,35	1.584,34	1.662,78
Transport aeri i espacial	--	--	2.919,15	3.265,48	3.381,30
Activitats afins al transport; activitats d'agències de viatges	--	--	1.362,45	1.354,38	1.486,57
Correus i telecomunicacions	--	--	1.940,29	2.000,32	2.273,42
Mitjana	--	--	1.481,73	1.591,35	1.739,87

Nota: A partir de l'any 2003, la CASS ha adoptat la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA) per gestionar els seus registres, fet que ha comportat un trencament de la sèrie de nivells salarials per sectors i que impedeix comparar les dades disponibles a partir del 2003 amb les d'exercicis anteriors.

FONT: Caixa Andorranca de Seguretat Social.

Parc automobilístic

	2001	2002	2003	2004	2005
Vehicles amb placa de matrícula normal					
Turismes	42.613	43.883	45.754	47.566	49.632
Camionetes	745	778	806	843	899
Furgonetes	2.951	2.948	3.034	3.168	3.319
Vehicles de transport de persones (a partir de 12 pers.)	185	189	193	202	203
Camions	994	997	1.019	1.053	1.099
Semiremolcs	259	280	294	328	354
Remolcs industrials	9	9	6	7	8
Remolcs particulars	2.539	2.634	2.734	2.803	2.871
Motos (+ 80 cc)	4.947	5.595	6.203	7.164	8.173
Tractors agrícoles	351	352	356	354	353
Vehicles d'obres públiques	0	0	14	14	0
Total	55.593	57.665	60.413	63.502	66.911
Vehicles amb matrícula especial					
Ciclomotors (- 80 cc)	4.433	4.185	3.964	3.735	3.569
Vehicles especials	1.130	1.211	1.329	1.453	1.587
Motos de neu	548	555	544	538	528
Total	6.111	5.951	5.837	5.726	5.684
Total parc automobilístic	61.704	63.616	66.250	69.228	72.595

FONT: Ministeri d'Economia. Departament d'Indústria i Transports.

Vehicles del parc automobilístic per 1.000 habitants

	2001	2002	2003(*)	2004(*)	2005
Vehicles/1.000 habitants	930	947	916	901	924

(*) Les dades relatives als anys 2003 i 2004 reflecteixen una disminució interanual del nombre de vehicles per cada mil habitants, del 3,3% i de l'1,6% respectivament. Aquest descens respon al creixement excepcional de la població total registrat durant aquests anys a causa de la regularització dels rebuts rosa, antiga autorització de treball en vigor des del 1998.

FONT: Ministeri d'Economia. Departament d'Indústria i Transports.

Abonaments a serveis de telecomunicacions (mitjana)

	2001	2002	2003	2004	2005
Telefonia fixa	41.074	43.008	44.476	45.173	45.655
Línies telefòniques	34.460	34.659	35.082	35.043	35.179
Canals XDSI	6.614	8.349	9.394	10.130	10.476
Telefonia mòbil	27.317	30.983	49.185	54.205	61.212
Mobiland contracte ⁽¹⁾	26.821	30.187	32.799	32.887	34.773
Mobiland Clic prepagament ⁽²⁾	496	796	16.386	21.318	26.439
Línies de dades	684	664	664	707	679
Línies commutades ⁽³⁾	213	199	195	231	223
Línies especialitzades	471	465	469	476	457
Capacitat total contractada en Kbps⁽³⁾	--	--	182.946	243.122	291.413
ADSL⁽⁴⁾	--	507	2.545	4.730	8.121

(1) A partir del 2004 es deixen d'incloure targetes cedides a altres operadors.

(2) El servei de Mobiland Clic es va posar en marxa el mes de juny de 2000. Les dades de Mobiland clic fins a l'any 2002 corresponen a les targetes de prepagament venudes pel Servei de Telecomunicacions d'Andorra. A partir de gener de 2003 les dades de Mobiland Clic corresponen a les targetes de prepagament en servei.

(3) A partir del 2004 s'inclouen les capacitats de tots els productes instal·lats i no s'exclouen línies de l'STA i del Govern.

(4) La línia ADSL es va posar en marxa el mes de gener de 2002.

Tràfic telefònic (minuts)

	2001	2002	2003	2004	2005
Nacional	270.904.074	339.783.050	369.657.641	408.128.879	392.263.563
Xarxa fixa ⁽¹⁾	98.790.316	114.517.640	134.515.308	175.667.985	181.450.934
Xarxa mòbil ⁽¹⁾	24.528.542	28.147.530	33.306.695	44.261.305	48.968.110
Internet (accés analògic)	113.671.460	164.805.547	178.035.081	174.496.535	155.266.601
Internet (accés digital)	33.913.756	32.312.333	23.800.557	13.703.054	6.577.918
Videotex	--	--	--	--	--
Internacional sortint	63.178.218	66.781.662	71.410.075	72.375.926	74.210.860
Total	334.082.292	406.564.712	441.067.716	480.504.805	466.474.423

Nota: El nombre de minuts Internet no inclou el tràfic des d'ADSL.

(1) A partir del 2004, s'ha afegit el tràfic corresponent a números gratuïts (110, 112, 115, 118...)

FONT: Servei de Telecomunicacions d'Andorra.

ECONOMIA ANDORRANA:

ESTADÍSTIQUES DE COMERÇ EXTERIOR

X - IMPORTACIONS I EXPORTACIONS

Importacions per capítols (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
01 Animals vius	644,74	364,34	364,18	348,68	154,32
02 Carns i menuts comestibles	20.914,72	21.682,68	22.618,44	24.003,72	24.730,00
03 Peixos i crustacis, mol·luscs i altres	10.883,59	11.486,78	11.958,36	12.116,49	12.112,28
04 Llet i productes làctics; ous i mel	26.760,44	28.236,27	27.453,71	28.160,77	27.725,26
05 Altres productes d'origen animal	122,69	111,12	122,38	121,33	140,94
06 Plantes vives i productes de floricultura	1.361,08	1.631,59	1.596,55	1.651,04	1.838,37
07 Llegums, plantes, arrels i tubercles alimentaris	8.047,56	8.674,02	9.427,03	8.953,22	9.519,34
08 Fruits comestibles; peles de cítrics o de melons	3.201,41	3.339,04	3.916,56	4.113,98	3.854,76
09 Cafè, te, herba mate i espècies	2.269,55	2.060,76	2.091,94	2.192,03	2.112,49
10 Cereals	359,96	406,36	383,77	375,03	352,97
11 Productes de farinera, malt, midons, etc.	794,47	850,50	831,31	841,12	847,50
12 Llavors i fruits, plantes industrials o medicinals, etc.	366,32	345,92	423,97	478,85	514,32
13 Gomes, resines i altres suc i extractes vegetals	48,98	35,08	25,87	20,13	7,96
14 Matèries per trenar i altres prod. d'origen vegetal	10,19	5,22	16,09	16,83	9,51
15 Greixos i olis animals o vegetals; ceres	4.161,62	5.034,12	5.233,98	5.007,33	5.773,31
16 Preparats de carn, de peixos o de crustacis, etc.	10.978,52	12.392,66	12.546,50	13.602,24	13.592,26
17 Sucres i articles confiters	8.242,41	9.071,94	9.878,06	13.454,07	26.198,93
18 Cacao i els seus preparats	6.420,21	7.383,33	6.829,17	7.959,91	7.894,81
19 Preparats de cereals, farina, etc.; pastissos	11.072,04	12.095,75	13.282,04	14.951,65	15.776,05
20 Preparats de llegums, de fruits, etc.	7.772,74	8.439,61	8.728,30	9.060,84	8.931,87
21 Preparats alimentaris diversos	11.203,81	12.613,70	14.816,26	15.664,55	17.054,04
22 Begudes, líquids alcohòlics i vinagres	58.879,50	62.384,97	64.521,43	61.291,73	59.700,10
23 Residus de les indústries alimentàries, etc.	1.137,02	1.278,49	1.306,21	1.369,65	1.441,48
24 Tabacs i succedanis de tabac fabricats	39.550,12	37.705,54	36.070,97	32.741,25	37.772,32
25 Sal; sofre; terres i pedres; guixos, calç i ciments	12.869,15	12.100,50	12.407,49	13.904,24	15.022,81
26 Minerals, escòries i cendres	5,05	1,87	--	0,02	6,44
27 Combustibles, olis i ceres minerals; mat. bituminoses	51.205,19	57.636,65	59.204,41	61.147,41	66.014,20
28 Productes químics inorgànics	547,27	562,82	632,33	591,79	716,50
29 Productes químics orgànics	429,65	514,57	535,05	361,45	364,04
30 Productes farmacèutics	15.054,88	17.606,53	20.724,62	22.690,94	24.597,61
31 Adobs	322,17	339,80	343,32	393,61	403,62
32 Pintures i vernissos, màstics, tintes	4.732,40	5.427,33	5.823,74	6.150,69	6.028,08
33 Productes de perfumeria o de tocador	82.351,72	88.726,95	94.061,89	96.993,60	98.127,72
34 Sabons, productes orgànics, ceres, espelmes	5.959,18	6.746,30	7.321,30	7.898,91	8.061,66
35 Matèries albuminoides, coles, enzims	354,10	383,06	353,29	447,26	476,57
36 Pòlvores i explosius, matèries inflamables	661,85	551,87	821,01	354,54	409,31
37 Productes fotogràfics o cinematogràfics	1.634,77	1.348,60	1.439,02	1.012,94	926,30
38 Productes diversos de les indústries químiques	4.626,67	4.515,90	4.656,21	5.235,24	5.455,57
39 Matèries plàstiques i manufactures de plàstic	15.884,62	14.788,74	15.216,82	16.244,07	16.787,48
40 Cautxú i manufactures de cautxú	10.473,47	10.346,17	11.185,80	11.563,21	11.300,24
41 Pells en brut (excloses les pelleteries) i cuirs	32,41	16,73	2.785,28	2.755,56	2.852,76
42 Objectes de cuir, albarderia, etc.	18.743,68	18.181,78	17.078,78	18.772,73	19.298,79
43 Pelleteries i pells treballades, pelleteries factícies	1.261,48	1.099,98	1.187,41	1.043,50	1.244,59
44 Fusta, carbó vegetal i articles de fusta	12.036,55	12.875,08	13.906,61	15.182,99	16.400,69
45 Suro i articles de suro	24,59	12,10	22,94	29,74	47,36
46 Articles d'esperarteria o de cistelleria	236,14	223,25	196,15	294,18	205,24
47 Pasta de fusta o d'altres matèries fibroses	2,69	9,89	5,82	9,11	7,74
48 Papers i cartrons	15.422,28	15.471,22	15.777,65	16.093,34	16.345,81
49 Productes de l'edició o de les indústries gràfiques	7.060,10	7.775,18	8.239,94	8.141,10	8.544,22
50 Seda	61,76	60,12	31,40	43,01	20,51
51 Llana, pèls fins o bastos, fils i teixits de crin	128,19	80,11	124,98	67,52	81,22
52 Cotó	262,27	198,93	155,26	225,10	231,92
53 Altres fibres tèxtils vegetals, fils i teixits de fils de paper	36,69	21,81	15,95	19,27	23,85
54 Filaments sintètics o artificials	531,76	562,56	686,77	666,47	722,22
55 Fibres sintètiques o artificials discontinúes	1.105,79	1.186,16	933,01	981,85	870,70
56 Buates, feltres i teles sense teixir, articles de corderia	766,81	889,91	769,75	1.016,86	941,19
57 Catifes i revestiments per al sòl fets de matèries tèxtils	1.045,70	668,23	996,99	709,53	789,90

CONTINUACIÓ

	2001	2002	2003	2004	2005
58 Teixits especials, tapissos, passamaneries, brodats	462,33	313,07	277,25	279,43	288,93
59 Articles tècnics fets de matèries tèxtils	160,08	155,74	191,32	158,00	171,36
60 Gèneres de punt	84,94	48,39	44,60	44,07	29,87
61 Vestits i accessoris del vestit, de gènere de punt	33.524,36	33.973,16	37.699,37	36.851,22	37.183,62
62 Vestits i accessoris del vestit, no de gènere de punt	56.152,31	62.482,08	70.749,50	74.033,97	75.641,82
63 Altres articles tèxtils confeccionats, assortiments, etc.	5.240,96	5.496,26	5.935,76	5.985,39	6.207,32
64 Sabates i articles anàlegs	26.673,59	29.011,34	30.827,65	29.365,49	30.721,50
65 Capells i parts de capells	5.560,09	5.919,05	6.618,75	6.899,21	7.575,98
66 Paraigües, ombrel·les, para-sols, bastons	662,80	1.056,50	1.075,89	865,91	804,64
67 Plomes, flors artificials, objectes a base de cabells	186,71	196,10	201,26	181,00	197,25
68 Productes de pedres, guix, ciment, amiant, mica	8.681,55	8.791,65	10.292,38	9.882,98	9.931,59
69 Productes ceràmics	9.323,58	9.024,04	9.455,44	10.763,75	10.395,76
70 Vidre i manufactures de vidre	5.741,96	5.631,29	5.990,72	5.202,95	6.746,72
71 Perles, pedres i metalls preciosos, bijuteria, monedes	14.787,20	15.247,79	12.347,62	15.408,59	17.785,50
72 Fosa, ferro i acer	6.643,78	7.023,94	8.148,74	12.664,10	12.598,08
73 Productes de fosa, ferro i acer	20.676,27	21.652,55	22.607,81	26.961,12	26.976,63
74 Coure i manufactures de coure	749,76	588,65	482,92	487,83	523,61
75 Níquel i manufactures de níquel	0,07	0,64	0,28	0,44	2,23
76 Alumini i manufactures d'alumini	6.619,52	7.172,58	7.565,33	8.783,39	8.743,33
77 Capítol en reserva	--	--	--	--	--
78 Plom i manufactures de plom	4,56	14,78	30,24	32,35	6,78
79 Zinc i manufactures de zinc	80,35	44,89	45,76	46,58	143,31
80 Estany i manufactures d'estany	61,15	71,41	28,32	20,25	30,16
81 Els altres metalls comuns, cermetes	18,54	16,42	33,30	72,57	78,27
82 Eines, articles de ganiveteria i coberts de taula	5.433,08	5.813,48	5.997,73	6.200,67	6.169,07
83 Productes diversos fets de metalls comuns	4.162,29	4.672,97	4.788,44	5.616,34	5.749,36
84 Reactors nuclears, calderes, aparells mecànics	58.754,46	67.123,63	76.810,87	86.539,50	86.002,93
85 Màquines i aparells elèctrics, etc.	148.020,45	175.691,75	179.824,19	208.800,71	186.787,11
86 Vehicles i material ferroviari	43,37	45,36	18,90	83,73	69,29
87 Vehicles automòbils, tractors, motos, bicicletes	101.035,87	122.588,59	138.282,92	156.453,70	163.345,01
88 Navegació aèria o espacial	2.269,37	621,21	111,29	1.474,31	120,77
89 Navegació marítima o fluvial	997,19	2.097,05	346,85	1.011,66	2.126,70
90 Aparells d'òptica, fotografia, cinematografia, mesura, etc.	40.161,18	45.409,98	45.084,03	27.550,14	26.587,07
91 Relotgeria	24.726,46	25.813,20	22.164,26	24.071,94	25.133,01
92 Instruments de música	1.241,65	1.845,51	1.732,50	1.936,17	1.618,78
93 Armes i municions	1.081,20	1.306,79	1.498,59	1.407,04	1.427,98
94 Mobles i aparells d'enllumenat	32.659,75	35.250,57	36.378,76	34.949,51	39.921,95
95 Joquines, jocs i articles per a diversió o per a esport	31.888,74	33.277,58	34.298,69	33.510,16	35.426,76
96 Productes diversos	4.018,26	4.100,73	4.346,50	4.490,56	4.069,28
97 Objectes d'art, de col·lecció o d'antiguitat	2.272,23	1.013,27	1.850,71	2.578,70	2.858,59
98 Sense codificació assignada	--	--	--	--	--
99 Sense codificació assignada	--	--	--	--	--
Total	1.161.936,73	1.269.164,48	1.336.269,51	1.411.203,62	1.441.579,93

Nota: A partir de l'any 2001, la dada corresponent al capítol 49 de la nomenclatura general de productes no inclou l'article 49 07 00 30.

FONT: Duana Andorrana.

Exportacions per capítols (milers d'euros)

	2001	2002	2003	2004	2005
01 Animals vius	145,51	117,35	116,33	142,18	113,58
02 Carns i menuts comestibles	169,89	143,28	103,15	65,91	184,25
03 Peixos i crustacis, mol·luscs i altres	--	--	--	--	--
04 Llet i productes làctics; ous i mel	--	6,04	--	12,68	3,89
05 Altres productes d'origen animal	0,73	1,38	13,75	24,80	19,80
06 Plantes vives i productes de floricultura	--	--	--	2,02	--
07 Llegums, plantes, arrels i tubercles alimentaris	1,26	--	4,18	--	0,02
08 Fruits comestibles; peles de cítrics o de melons	--	--	0,22	--	--
09 Cafè, te, herba mate i espècies	2,30	--	--	--	36,03
10 Cereals	--	--	--	--	--
11 Productes de farinera, malt, midons, etc.	--	--	--	--	--
12 Llavors i fruits, plantes industrials o medicinals, etc.	--	63,79	11,19	0,52	0,54
13 Gomes, resines i altres suc i extractes vegetals	--	--	--	--	--
14 Matèries per trenar i altres prod. d'origen vegetal	--	--	--	--	--
15 Greixos i olis animals o vegetals; ceres	11,33	16,98	15,19	8,83	7,84
16 Preparats de carn, de peixos o de crustacis, etc.	0,52	1,87	12,29	2,38	1,12
17 Sucres i articles confiters	413,45	138,15	2.936,17	7.897,30	22.897,45
18 Cacau i els seus preparats	2,28	--	--	661,92	2.334,03
19 Preparats de cereals, farina, etc.; pastissos	0,03	--	17,92	87,39	0,04
20 Preparats de llegums, de fruits, etc.	1,39	0,81	0,54	0,05	0,29
21 Preparats alimentaris diversos	0,02	674,37	1.166,97	2.201,62	7.048,82
22 Begudes, líquids alcohòlics i vinagres	1.542,88	948,91	646,69	323,16	142,55
23 Residus de les indústries alimentàries, etc.	--	--	--	3,52	2,87
24 Tabacs i sucedanis de tabac fabricats	581,09	604,55	19,82	54,17	293,10
25 Sal; sofre; terres i pedres; guixos, calç i ciments	757,47	689,77	1.142,30	1.304,30	1.190,25
26 Minerals, escòries i cendres	--	0,06	--	--	0,32
27 Combustibles, olis i ceres minerals; mat. bituminoses	117,65	2,30	5,72	2,06	1,59
28 Productes químics inorgànics	0,77	1,52	0,09	--	1,15
29 Productes químics orgànics	2,12	14,73	0,25	0,59	--
30 Productes farmacèutics	756,08	539,41	657,85	278,09	44,88
31 Adobs	--	--	--	--	--
32 Pintures i vernissos, màstics, tintes	106,15	110,56	71,03	34,83	67,80
33 Productes de perfumeria o de tocador	3.795,94	3.829,68	5.007,92	4.618,84	3.420,71
34 Sabons, productes orgànics, ceres, espelmes	67,31	83,38	56,37	637,88	26,32
35 Matèries albuminoides, coles, enzims	4,97	1,06	7,29	2,84	6,77
36 Pòlvors i explosius, matèries inflamables	--	0,02	0,22	--	--
37 Productes fotogràfics o cinematogràfics	267,16	0,06	10,04	--	0,99
38 Productes diversos de les indústries químiques	342,70	120,91	513,32	461,38	521,72
39 Matèries plàstiques i manufactures de plàstic	1.211,23	1.097,47	942,82	1.570,49	435,84
40 Cautxú i manufactures de cautxú	87,46	23,51	21,78	71,36	86,52
41 Pells en brut (excloses les pelleteries) i cuirs	69,81	52,79	2.974,06	2.912,81	3.081,64
42 Objectes de cuir, albarderia, etc.	409,82	209,42	119,25	161,34	297,24
43 Pelleteries i pells treballades, pelleteries factícies	28,57	15,73	--	--	4,00
44 Fusta, carbó vegetal i articles de fusta	679,39	798,26	917,38	903,77	1.222,27
45 Suro i articles de suro	0,25	0,18	--	--	0,06
46 Articles d'esperteria o de cistelleria	--	0,19	1,26	0,72	6,45
47 Pasta de fusta o d'altres matèries fibroses	340,66	387,91	435,49	473,62	474,05
48 Papers i cartrons	483,33	185,59	358,91	665,49	655,00
49 Productes de l'edició o de les indústries gràfiques	3.928,41	2.260,75	1.640,32	2.173,98	2.166,28
50 Seda	--	--	--	--	--
51 Llana, pèls fins o bastos, fils i teixits de crin	1,09	--	--	--	--
52 Cotó	39,53	0,15	--	4,42	--
53 Altres fibres tèxtils vegetals, fils i teixits de fils de paper	3,32	--	--	--	--
54 Filaments sintètics o artificials	15,05	--	1,59	2,52	0,99
55 Fibres sintètiques o artificials discontinues	3,15	--	0,45	0,10	5,32
56 Buates, feltres i teles sense teixir, articles de corderia	972,50	978,83	987,83	953,81	1.007,16
57 Catifes i revestiments per al sòl fets de matèries tèxtils	41,38	60,42	30,63	46,00	30,03
58 Teixits especials, tapissos, passamaneries, brodat	702,80	560,78	558,13	608,83	691,55
59 Articles tècnics fets de matèries tèxtils	68,52	67,58	82,25	101,97	100,74
60 Gèneres de punt	1,61	--	--	--	--
61 Vestits i accessoris del vestit, de gènere de punt	490,57	368,02	469,54	449,98	566,07
62 Vestits i accessoris del vestit, no de gènere de punt	803,62	1.104,15	1.575,59	1.215,35	1.427,92

CONTINUACIÓ

	2001	2002	2003	2004	2005
63 Altres articles tèxtils confeccionats, assortiments, etc.	36,67	46,50	75,47	119,25	98,55
64 Sabates i articles anàlegs	157,08	193,23	186,93	276,35	312,73
65 Capells i parts de capells	216,36	136,71	125,03	116,74	150,19
66 Paraigües, ombrel·les, para-sols, bastons	12,59	4,57	0,35	1,05	1,75
67 Plomes, flors artificials, objectes a base de cabells	--	0,72	0,36	0,61	0,39
68 Productes de pedres, guix, ciment, amiant, mica	68,05	160,45	42,88	103,35	125,27
69 Productes ceràmics	109,72	81,28	95,26	72,23	88,78
70 Vidre i manufactures de vidre	94,33	72,44	2.058,46	229,47	230,11
71 Perles, pedres i metalls preciosos, bijuteria, monedes	72,35	221,89	369,74	1.032,87	1.226,83
72 Fosa, ferro i acer	368,21	439,70	453,86	876,52	840,28
73 Productes de fosa, ferro i acer	739,97	607,40	898,23	1.307,17	1.049,97
74 Coure i manufactures de coure	87,30	92,92	82,40	141,45	160,20
75 Níquel i manufactures de níquel	14,69	--	--	--	--
76 Alumini i manufactures d'alumini	236,07	494,16	466,53	560,07	509,97
77 Capítol en reserva	--	--	--	--	--
78 Plom i manufactures de plom	10,12	0,04	--	0,22	--
79 Zinc i manufactures de zinc	--	0,21	0,24	--	0,12
80 Estany i manufactures d'estany	0,01	12,65	13,00	3,24	--
81 Els altres metalls comuns, cermets	--	7,12	17,93	31,30	8,42
82 Eines, articles de ganiveteria i coberts de taula	306,46	294,40	195,45	132,93	69,04
83 Productes diversos fets de metalls comuns	66,51	11,95	32,49	94,43	44,42
84 Reactors nuclears, calderes, aparells mecànics	3.803,27	4.891,27	6.106,99	3.729,91	5.890,51
85 Màquines i aparells elèctrics, etc.	8.836,53	6.024,08	11.433,25	25.350,63	21.385,27
86 Vehícles i material ferroviari	0,35	0,87	2,48	--	--
87 Vehícles automòbils, tractors, motos, bicicletes	8.575,23	19.519,31	17.512,52	22.275,53	18.602,08
88 Navegació aèria o espacial	144,97	202,49	24,10	10,81	8,89
89 Navegació marítima o fluvial	636,26	147,04	90,30	405,35	361,90
90 Aparells d'òptica, fotografia, cinematografia, mesura, etc.	8.820,82	11.827,23	10.658,11	5.937,76	7.195,09
91 Relotgeria	352,44	310,41	422,99	326,49	347,81
92 Instruments de música	33,03	40,99	40,69	151,41	174,01
93 Armes i municions	20,31	22,87	41,86	81,19	136,51
94 Mobles i aparells d'enllumenat	1.585,37	1.903,31	1.859,31	1.999,39	1.720,14
95 Joguines, jocs i articles per a diversió o per a esport	3.493,98	2.818,18	1.257,99	869,48	439,78
96 Productes diversos	269,36	34,21	427,45	577,69	100,41
97 Objectes d'art, de col·lecció o d'antiguitat	37,87	9,14	314,46	217,05	2.210,72
98 Sense codificació assignada	--	--	--	--	--
99 Sense codificació assignada	--	--	--	--	--
Total	58.679,35	66.912,41	78.961,20	98.177,71	114.117,96

FONT: Duana Andorrana.